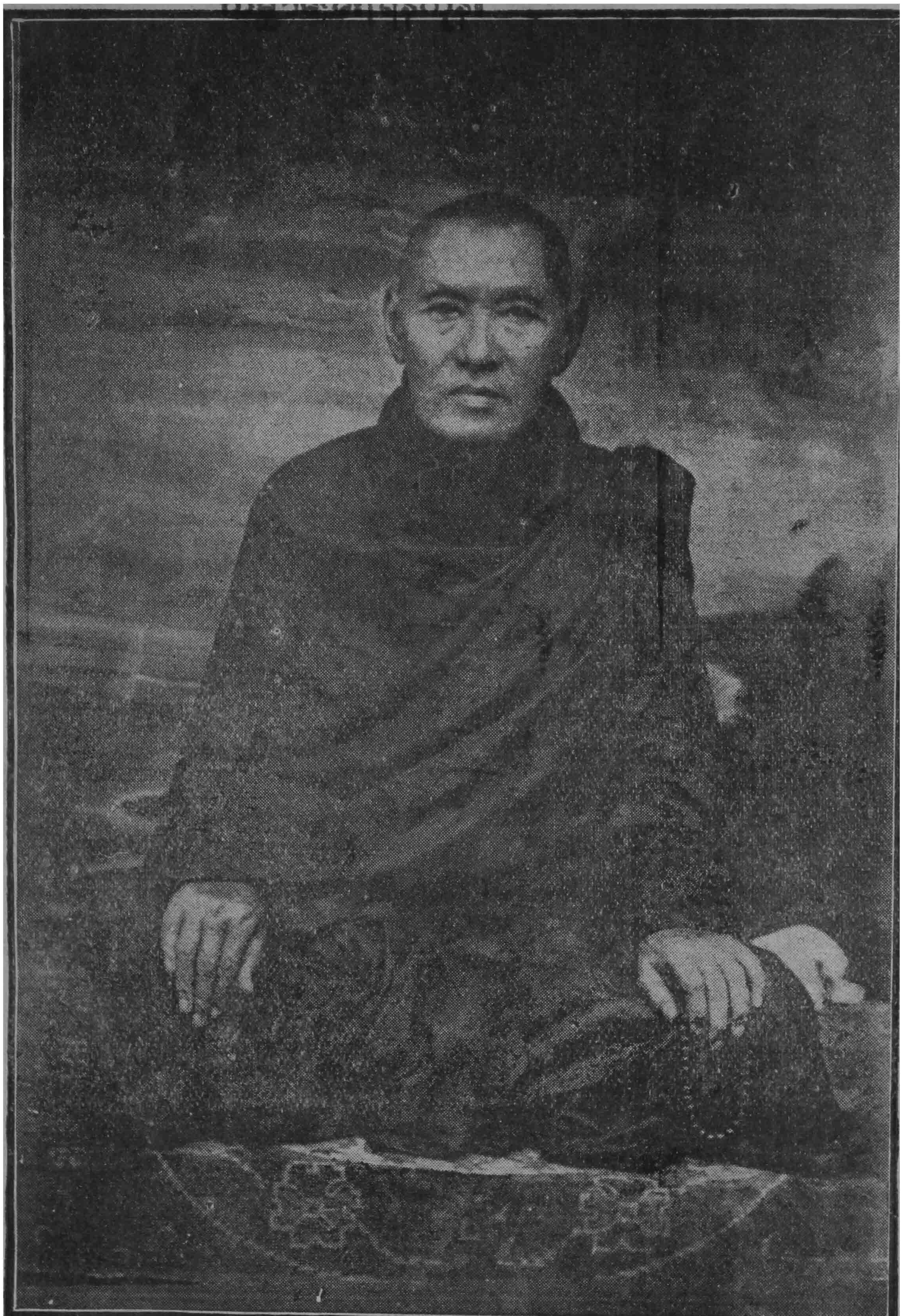

1880-1881

1882-1883

သာသနာပြု-ညောင်ရမ်းဆရာတော်
ဘုရားကြီးပုံတော်။

၃၃၈၁

မန္တလေးမြို့။

မိုးကောင်းတိုက်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ-ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ

မူလတကျိပ်နှစ်ပါး သာသနာပြုဆရာတော်ကြီးတို့၏

အကြီးအမှူးနာယက

သာသနာပြု ညောင်ရမ်းဆရာတော်

သည်

ရေးသားအပ်သော

လေ့လာရေးသင်္ချာနိဂျမ်း။

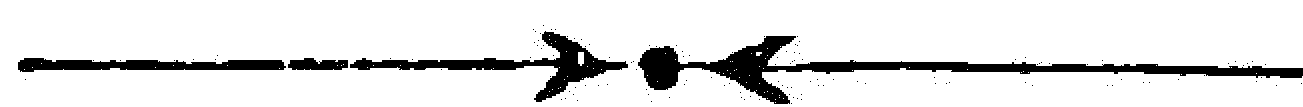

မူပိုင်ရှင်-ဦးမောင်ကို၊

ပွဲစား-မြေပိုင်ရှင်၊

ဆိုင်းတန်းရပ်၊

မန္တလေး။

စာအုပ်ရေး-၂၀၀၀။

သုခဝတီစာပုံနှိပ်တိုက်။ ကျောက်သွေးတန်း။ မန္တလေးမြို့။

၇-၁-၄၂။

လညွဂဟဏာဒေါသဒီပနီကျမ်း၌ပါရှိသော
မာတိကာစဉ်။

၁-လညွဂဟဏကဏ္ဍ။

ဦးရေနံပါတ်။	အကြောင်းအရာ။	မျက်နှာနံပါတ်။
၁	ပဏာမကိုပြခြင်း	၁
၂	ပဒိုညာဏ်ကိုပြခြင်း	၁
၃	တံဆိုးစားခြင်းအနက်ဟော၊ ဥက္ကောဓုနသဒ္ဓါကို ပြခြင်း	၁
၄	ဥက္ကောဓုနသဒ္ဓါ၏ဝစနတ္ထကိုပြခြင်း ...	၃
၅	လညသဒ္ဓါ၏ဝစနတ္ထကိုပြခြင်း	၄
၆	တံဆိုးယူခြင်းအဒိန္နဒါနဖြစ်ကြောင်းကိုပြခြင်း	၅
၇	တံဆိုးစားခြင်းအဒိန္နဒါနဖြစ်ကြောင်းကို စော ဒနာဖြင့်ပြခြင်း	၇
၈	လညဂဟဏ၏ကမ္မပထအင်္ဂါကိုပြခြင်း ...	၇
၉	တံဆိုးစားသော အဏ္ဏဘာရိတ ပေတ၏ ထုံး ဝတ္ထုကိုပြခြင်း	၈
	၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။	
၁၀	ကျုရိနိစ္ဆယ-ဝေမာနိက-ပေတ၏ထုံးဝတ္ထုကို ပြခြင်း	၁၅
	၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။	
၁၁	တံဆိုးစားသော ကာဠက စစ်သူကြီး၏ ထုံး ဝတ္ထုကိုပြခြင်း	၁၉
	၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။	

ဦးရေနံပါတ်။

အကြောင်းအရာ။

မျက်နှာနံပါတ်။

- ၁၂ တံဆိုးစားသော ခဏ္ဍဟာလ ပုဏ္ဏား၏ ထုံး
ဝတ္ထုကိုပြခြင်း ၂၄
၎င်း၌ မှတ်စုမဃဒေဝလင်္ကာသစ်ပါသည်။
- ၁၃ တံဆိုးစားသော ကုရုမင်း၏ ထုံးဝတ္ထုကိုပြခြင်း ၃၂
၎င်း၌ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်နှင့် မှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၁၄ တံဆိုးစားသော အမတ် ငါးယောက်တို့၏ ထုံး
ဝတ္ထုကိုပြခြင်း ၃၆
၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၁၅ တံဆိုးစားသော အသိလက္ခဏာပါဌာန ပုဏ္ဏား
၏ ထုံးဝတ္ထုကိုပြခြင်း ၃၉
၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၁၆ တံဆိုးစားသော အမတ်တို့ကိုရာထူးမှနှုတ်ပယ်
ခြင်းထုံးဝတ္ထုကိုပြခြင်း ၄၂
၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၁၇ တံဆိုးစားခြင်း မိစ္ဆာဇီဝဖြစ်ကြောင်းကို ပြခြင်း ၄၇
၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၁၈ တံဆိုးယူခြင်းသည် ဆန္ဒာဂတိသို့ လိုက်သည်
မည်ကြောင်းကို ပြခြင်း ၄၉
- ၁၉ မမှန် တရားစီရင်ခြင်း မုသာဝါဒ မည်ကြောင်း
ကိုပြခြင်း ၄၉
၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။

၂-အဂတိဂမနကဏ္ဍ။

- ၂၀ အဂတိလေးပါးသရုပ်ကိုပြခြင်း ၅၁
- ၂၁ အဂတိလေးပါး၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုပြခြင်း ၅၂

ဦးရေနံပါတ်။

အကြောင်းအရာ။

မျက်နှာနံပါတ်။

- ၂၂ အဂတိဝမနသဒ္ဓါ၏ဝစနတ္ထနှင့်၊ အကုသိုလ် ဖြစ်
ခြင်းကို ပြခြင်း ၅၆
၎င်း၌ မှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၂၃ ဆန္ဒာဂတိ စသည်တို့၏ ပရမတ္ထ တရားကိုယ်
နှင့် အပါယ်လားခြင်းကိုပြခြင်း ... ၅၇
၎င်း၌ မှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၂၄ ကုဋ္ဌဝိနိစ္ဆယ အဓမ္မစာရဖြစ်ခြင်း အပါယ်လား
ခြင်းကိုပြခြင်း ၆၀
၎င်း၌ မှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၂၅ အဂတိလေးပါး လိုက်စားခြင်း၏ ပစ္စုပ္ပန်အပြစ်
ကိုပြခြင်း ၆၁
၎င်း၌ မှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၂၆ အဂတိ လေးပါး မလိုက်စားခြင်း၏ ပစ္စုပ္ပန်
အကျိုးကိုပြခြင်း ၆၂
- ၂၇ အဂတိလေးပါး လိုက်စားခြင်း၏ ငရဲလားခြင်း
သံသရာဖြစ်ကိုပြခြင်း ၆၃
၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၂၈ အဂတိလေးပါး လိုက်စားသော မဟာဝိဂ်လ
မင်း၏ထုံးစံဝတ္ထုကိုပြခြင်း ၆၅
၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။
- ၂၉ အဂတိလေးပါးလိုက်စားသူ ငရဲလားရခြင်းကို
ပြခြင်း ၆၆

(ဃ)

မာတိကာ၊

ဦးရေနံပါတ်၊	အကြောင်းအရာ၊	မျက်နှာနံပါတ်။
၃၀	အဂတိ လေးပါး လိုက်စား တတ်သော သူကို တရားသူကြီးမထားရခြင်းကိုပြခြင်း ...	၆၈
	၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။	
၃၁	တံဆိုးလာဘ် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖြစ်၍ တရားမဆုံးဖြတ် အပ်ကြောင်းကိုပြခြင်း ...	၆၉
	၎င်း၌ အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာပါသည်။	
၃၂	သံဝရပျို၌လာသောလင်္ကာကိုပြခြင်း ...	၇၁
၃၃	မှတ်ချက်ကိုပြခြင်း ...	၇၁
၃၄	အောံကပြဆိုပြီး အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို လိုရင်း အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းချုပ် နိဂုံးအုပ်၍ပြခြင်း ...	၇၂
၃၅	တံဆိုးလာဘ်ပေးသောသူ၏အပြစ်ကို လျော်စွာ ထည့်သွင်း၍ပြခြင်း ...	၇၆
၃၆	တနည်း၊ အပြစ်ကိုပြခြင်း	၇၈
၃၇	တနည်း၊ အပြစ်ကိုပြခြင်း	၇၈
၃၈	ဩဝါဒကထာကိုပြခြင်း	၇၉
၃၉	ကျမ်းပြီးနိဂုံးကိုပြခြင်း	၈၀

မာတိကာပြီး၏။

မန္တလေးမြို့၊ မိုးကောင်းတိုက်၊ “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” သာသနာပြု-ညောင်ရမ်းဆရာတော်သည် တပည့် ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ၊ အပေါင်းတို့က လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက် အရ ရေးသား အပ်သော သုတ်သီလက္ခန္ဓာသစ် နိဿယ-စသော ကျမ်းစာ အမျိုး အမည်များကို သဒ္ဒါတရား တိုးပွားရန် အောက်ပါ အတိုင်း ပေါ်ပြလိုက်ပါသည်။

၁	သီလက္ခန္ဓာသစ်-ပါဠိ ပဌမအုပ်	...နံပါတ်	၄၇၉
၂	၎င်းနိဿယ ကော်ဒီ	...နံပါတ်	၂၃၉၅
၃	၎င်းဋီကာသစ်ပါဠိ-ဒုတိယအုပ်	...နံပါတ်	၄၀၅
၄	၎င်းအုပ်-နိဿယ ကော်ဒီ	...နံပါတ်	၁၈၅၂
၅	သီလက္ခန္ဓာဋီကာဟောင်း-ပါဠိအုပ်	...နံပါတ်	၃၇၀
၆	၎င်းနိဿယ-ကော်ဒီ	...နံပါတ်	၁၈၄၉
၇	ဇိဒိတပရိစ္ဆာဂါဒိ ဝိနိစ္ဆယကျမ်း (ပုံနှိပ်ပြီး)	...	...နံပါတ် ၁၁၃
၈	မဟာသမယသုတ် ပါဠိတော်-လင်္ကာ နိဿယ(ပုံနှိပ်ပြီး)	...	...နံပါတ် ၁၁၀
၉	ဥပါသကဂုဏပ္ပကာသနီကျမ်း- (ပုံနှိပ်ပြီး)	...	...နံပါတ် ၂၅၅
၁၀	ကထိန ဒါန ဝိနိစ္ဆယကျမ်း (ပုံနှိပ်ပြီး)	...	...နံပါတ် ၁၅၀
၁၁	ဥပါသကစက္ခုကျမ်း(ပုံနှိပ်ပြီး)	...	...နံပါတ် ၁၀၄
၁၂	ဥပါသကစာရိတ္တဒီပနီကျမ်း (ပုံနှိပ်ပြီး)	...	...နံပါတ် ၃၃၀
၁၃	ပရပုတ္တဒုဂ္ဂဟ သာသနဒါယာဒဝိနိစ္ဆယကျမ်း(ပုံနှိပ်ပြီး)	...	...နံပါတ် ၃၂
၁၄	ဝဿု ကဗျာ-ဝဿုပနာယိက ဝိနိစ္ဆယ (ပုံနှိပ်ပြီး)	...	...နံပါတ် ၁၀

(၈) ဆရာတော်ကြီးရေးသားသောကျမ်းစာများ။

၁၅ လ ဉ္စ ဂ ဟ ဏ ဒေါ သ ဒိ ပ နိ ကျမ်း
(ပုံနှိပ်ပြီး) နံပါတ် ၁၀၀

ပုံမနှိပ်ရသေးသောကျမ်းများ။

၁၆ မောက်ကျိုးဆရာတော်ကြီး မေးသော
ဂါထာ၏ အတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ အဘွင့်-
(ပါဠိရေး) နံပါတ် ၄

၁၇ ၆-လုံးကောက် ဓာတ်စာ ဆေးလင်္ကာ
(၇)ပုဒ် နံပါတ် ၁၀

၁၈ သာမဏေရ သရဏဂမနဒါနုရိနိစ္ဆယ
...နံပါတ် ၁၀

၁၉ ကထိနက္ခန္ဓက ဝဇီရ ဗုဒ္ဓိ ဝိကာ ရှင်း
လင်းချက်နိစ္ဆယ နံပါတ် ၁၅

၂၀ ဝါကျဂဏ္ဍိပဒေရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၂၀

၂၁ ဝဏ္ဏဏ္ဍိကံပဒ သံဝဏ္ဏနာ ရိနိစ္ဆယ(ပါဠိ
ရေး) နံပါတ် ၄

၂၂ ခေတ္တဒါနုရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၆

၂၃ ဝိဿာသဂါဟရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၁၀

၂၄ စေတီယဘိန္ဒုနုရိနိစ္ဆယ... ...နံပါတ် ၁၃

၂၅ ဗုဒ္ဓါဒိအဂါရဝါဒိရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၅၀

၂၆ သံဃိကရိဟာရသဉ္စရဏရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၇

၂၇ စတုပုစ္ဆာဝိဿန္တနာရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၃၁

၂၈ ပဉ္စကပုစ္ဆာဝိဿန္တနာရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၂၆

၂၉ ရဟန်းခံရှင်ပြု ဘာသန္တရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၁၈

၃၀ နဝပညာဗျာကရဏရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၅၆

၎င်း၌မာနတ္တာရောစနုရိနိစ္ဆယ,ဥတ္တာဟိကမ္မရိနိစ္ဆယ,
ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသကရိနိစ္ဆယ, ပစ္စနိကသဒ္ဓရိနိစ္ဆယ,
သက္ကာယဒိဋ္ဌိသဒ္ဓရိနိစ္ဆယ,အနတ္တသဒ္ဓရိနိစ္ဆယဥပစာ,

ဆရာတော်ကြီးရေးသားသောကျမ်းစာများ။ (ဆ)

ရသီမဝိနိစ္ဆယ၊ တာဝကာလိကဒိန္နဝိနိစ္ဆယ၊ ကမ္မလ
ဥပါဟနာရုဠဝိနိစ္ဆယများပါသည်။

- ၃၁ ဂါမဘောဇကဝိသုဂါမဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၇
၃၂ ကထိနာနိသံသလဘနဝိနိစ္ဆယနှင့် ပဉ္စ
ကပုစ္ဆာဝိသုဇ္ဇနာ... ...နံပါတ် ၄၇

၎င်း၌ ကထိနဝိဝရံ သံဃဿ ဒေမဝိနိစ္ဆယ၊ အနတ္တ
တ ကထိနမာသ-အာနိသံသ လဘနဝိနိစ္ဆယ၊ ဝိမတိ
ဋီကာဝါဒ-အာပတ္တိနာသနဝိနိစ္ဆယ၊ တေရသကဏ်
ဋီကာဝါဒ-ဒေသနာဂါမိမဂ္ဂသဒိသဝိနိစ္ဆယ၊ သာပတ္တိ
ကဘိက္ခု-စုတိဝိနိစ္ဆယများပါသည်။

- ၃၃ ပတ္တနိကုဇ္ဇနပတ္တကြိယဇ္ဇနကမ္မဝိနိစ္ဆယ နံပါတ် ၁၈
၃၄ ပတ္တကြိယဇ္ဇနကမ္မယာစနဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၁၈
၃၅ ဂါမပရိတ္တဘဏနဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၂၆
၃၆ သာမဏေရသံဃာဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၁၆
၃၇ သံဃိကဝိဟာရသဉ္ဇရဏဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၁၈
၃၈ စာတုဒ္ဓိသာစရပ်မှ-သည်တိုင် စသည်
ယူဝိနိစ္ဆယ နံပါတ် ၆
၃၉ ကထိနုဒ္ဓါရ-အနတ္တရဏဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၆၀
၄၀ စတုပညာဗျာကရဏဝိနိစ္ဆယ .. နံပါတ် ၅၆

၎င်း၌ ဟေတုပစ္စယ ဝိနိစ္ဆယ၊ ဥပနိဿယ ပစ္စယ
ဝိနိစ္ဆယ၊ ဝတ္ထာရမ္ပဏ ပုရေဇာတ နိဿယ ပစ္စယ
ဝိနိစ္ဆယ၊ ဆပညာသကုသလဝိနိစ္ဆယများပါသည်။

- ၄၁ ဇိတ္တဝိဟာရဘိန္ဒန ဝိနိစ္ဆယ၊ လဘဏ်
ရည် သောက် ဝိကာလ ဘောဇန
ဝိနိစ္ဆယ၊ အာယတဂိတဓမ္မဝိနိစ္ဆယ နံပါတ် ၆၅

(၉) ဆရာတော်ကြီးရေးသားသောကျမ်းစာများ။

၄၂	မိစ္ဆာသတ် ဝိနိစ္ဆယနှင့် ဒုဟေတုက- ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဝိနိစ္ဆယ	...နံပါတ်	၁၅
၄၃	ဘဏ္ဍာဒေယျဝိနိစ္ဆယ	...နံပါတ်	၁၆
၄၄	ဗုဒ္ဓနဝဂုဏ - လောကီ (၂၄) ဂါထာ နိဿယ	...နံပါတ်	၂၅
၄၅	ယဒိမိတ္တန္တိပံမိတ္တံစသော လောကီ(၆) ဂါထာ နိဿယ	...နံပါတ်	၁၀
၄၆	ရှင်သီဝလိ(၁၀)ဂါထာ နိဿယ	...နံပါတ်	၈
၄၇	လောကီစမ အက္ခရာ (၁၅) ဂါထာ နိဿယ	...နံပါတ်	၁၄
၄၈	ဓမ္မိကသုတ်ပါဠိတော်နိဿယသစ်	...နံပါတ်	၄၂
၄၉	အာဇာနည်နိယသုတ် ပါဠိတော် ရင်း- နိဿယနှင့်ပရိတ်ရွတ်နည်းဝိနိစ္ဆယ-နံပါတ်		၈၀
၅၀	ပရမတ္ထဂန္ထိရပါဠိနိဿယ-ပေရေး...၄-အင်္ဂါ		
၅၁	ဗြဟ္မနိမန္တနိယသုတ် ပါဠိတော် နိဿ ယသစ်	...နံပါတ်	၄၁
	(မစိုးရိမ် ကျောင်းဒကာကြီး ဦးကျော်- တောင်းပန်၍ရေးသည်)။		
၅၂	ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိတော်-ဓာတုဘာဇနိကထာ နိဿယ	...နံပါတ်	၂၄
	(မြန်မာပိယလူကြီး ဦးစံမင်း တောင်းပန် ၍ ရေးသည်)။		
၅၃	ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌ ကထာ - ပဏာမ (၁၈)ဂါထာသမ္ပန်(၄)ပါးယောဇနာ နည်း	...နံပါတ်	၄၄
၅၄	သင်္ဂဟပဏာမ-အထွက် အတက် စုန် စောဒနာ	...နံပါတ်	၆၀
၅၅	ကပ္ပိယာကပ္ပိယနိဿယဂ္ဂိယာဒိဝိနိစ္ဆယ	နံပါတ်	၆၄

ဆရာတော်ကြီးရေးသားသောကျမ်းစာများ။ (ဈ)

(၎င်း၌ ကပ္ပိယနိဿဂ္ဂိယဝိနိစ္ဆယ၊ အကပ္ပိယနိဿဂ္ဂိယဝိနိစ္ဆယ၊ ကေဓိဝါဒဝိသောဓနဝိနိစ္ဆယ၊ ဝတ္ထသညာပဒိုဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယ၊ သမဏပစ္စယဂဟဋ္ဌဒါနဝိနိစ္ဆယ၊ ပရဒါတုကာမစိဝရအနာဓိဋ္ဌာနာဓိဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယ၊ ရတင်္ဂတေစိဝရိကရဟန်း သူတပါး၏ သင်းပိုင်ကို ခေတ္တဝတ်အပ် မဝတ်အပ် ဝိနိစ္ဆယ၊ ရဟန်း ခံရာ၌ ဥပဏ္ဍာယ်မယူဘဲ ပတ္တကလ္လ ဖြစ်မဖြစ် ဝိနိစ္ဆယ၊ ဥတ္တိဒုရုတ္တဝစနဝိနိစ္ဆယများပါသည်။)

၅၆ မတသန္တကဒုဒိန္နာဒိဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၂၃

(၎င်း၌ မတသန္တကဒုဒိန္နဝိနိစ္ဆယ၊ ဂိဝါဝိနိစ္ဆယ၊ ဒိန္နဝတ္ထုသုဿိဝိနိစ္ဆယများပါသည်။)

၅၇ ပရမတ္ထဂန္ထိရဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၈၃

(၎င်း၌ မေးလျှောက်ပုစ္ဆာ(၄) အဖြေမာတိကာစဉ် (၃၀)ပါသည်။)

၅၈ တရားစွဲ-ဘဏ္ဍာဒေယျာဒိဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၅၀

(၎င်း၌ တရားစွဲ-ထုလွှဲယာပတ္တိဝိနိစ္ဆယ၊ ဘဏ္ဍာဒေယျ ဂိဝါသဒ္ဓါဝစနတ္ထ၊ ဘဏ္ဍာဒေယျ ဂိဝါဝိသေသဝိနိစ္ဆယ၊ ဘဏ္ဍာဒေယျဂိဝါ ဖြစ်လျှင် တောင်းမှပေးရမည်၊ မတောင်းဘဲ ပေးရမည်ဟူသော ဝိနိစ္ဆယများပါသည်။)

၅၉ ဥပါဟနာရူဠာဒိဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၂၂

၆၀ သီလရှင်ပဗ္ဗဇ္ဇဝိနိစ္ဆယနှင့်အရညဝိဟာ

ရဝိနိစ္ဆယ နံပါတ် ၂၀

၆၁ အရညရတင်္ဂနာသနဂါမဝိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၂၀

၆၂ ပရမတ္ထလက္ခဏသဘာဝဝိသေသာ

ဝိသေသဝိနိစ္ဆယ နံပါတ် ၈၀

(ဉ) ဆရာတော်ကြီးရေးသားသောကျမ်းစာများ။

၆၃	ဘဏ္ဍာရိနာသ ကတ ဝိနိစ္ဆယနှင့် ဝဗ္ဗန ရက္ခောဝါဒက ဝတ္ထု၊ ဝိသေသ ဝိနိစ္ဆ ယ ...	...နံပါတ်	၂၁
၆၄	ပုဏ္ဏမာဝိနိစ္ဆယ ...	...နံပါတ်	၁၅
၆၅	ဂန္ဓကုဒိုသဗ္ဗရဏာဒိဝိနိစ္ဆယ ...	...နံပါတ်	၁၃
၆၆	ပတ္တကလ္လာဒိဝိနိစ္ဆယ ...	...နံပါတ်	၃၀

(၎င်း၌ ပတ္တကလ္လာဒိဝိနိစ္ဆယ၊ ဂါမဘောဇကဝိနိစ္ဆယ၊
လောဟရဇ္ဇ၊ ဝိနိစ္ဆယ၊ ဝိဟာရဘိန္ဒုနဂ္ဂါဟ ဝိနိစ္ဆယ၊
အဝဟာရဏဒါနပဒိုဂ္ဂဟဝိနိစ္ဆယ၊ တိရစ္ဆာန်ပေါသန
ဝိနိစ္ဆယ၊ အနေက္ခတ္တ၊ အဝဟာရ ဝိနိစ္ဆယ များ ပါ
သည်)။

၆၇	သုဝဏ္ဏာဒိဒါမ လေပန ဝိနိစ္ဆယနှင့် သု ဝဏ္ဏန္တာဒကပဋိမဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယ...	...နံပါတ်	၁၅
၆၈	တိသန္တိပဏ္ဍိတဝိနိစ္ဆယ ...	...နံပါတ်	၁၀
၆၉	ဆက္ကပဉ္ဇာဝိသသဇ္ဇနာဝိနိစ္ဆယ ...	...နံပါတ်	၄၇

(၎င်း၌ ဒုဟေတုကပုဂ္ဂလစိတ်ရဝိနိစ္ဆယ၊ သမာဓိဗလ
ဝိနိစ္ဆယ၊ ဆေးထိုးနှံခြင်း-အာပတ္တာနာပတ္တိဝိနိစ္ဆယ၊
ဝိသုံဂါမ သိမသမူဟနဝိနိစ္ဆယ၊ သိမန္တရိကဝိနိစ္ဆယ၊
လောဟရဇ္ဇ၊ ထမ္ဘဝိနိစ္ဆယများပါသည်)။

၇၀	နဝပဉ္ဇာဝိသသဇ္ဇနာ ...	...နံပါတ်	၂၀
၇၁	သိမသမူဟနဝိနိစ္ဆယ ...	...နံပါတ်	၂၅
၇၂	သာသနာသုံးပါးဝစနတ္ထအရကောဏ်၊ သာသနဒါယာဒသဒ္ဓါ၊ ဒါယဇ္ဇသဒ္ဓါ၊ ပစ္စယဒါယကသဒ္ဓါ၊ သာသနဒါယက သဒ္ဓါ၊ အနုဂ္ဂဟ သဒ္ဓါတို့၏ ဝစနတ္ထ အရကောဏ် ...	...နံပါတ်	၂၂

ဆရာတော်ကြီးရေးသားသောကျမ်းစာများ။ (၃)

၇၃	ဘိက္ခုနီဝိနိစ္ဆယ	...	...နံပါတ်	၂၀
၇၄	ဗုဒ္ဓဝံသဋ္ဌကထာပါဠိ ယုတ္တာယုတ္တဝိနိစ္ဆယ	...	...နံပါတ်	၃၅
၇၅	ပဝါရဏာပြု-ပါဠိပဒေဝိနိစ္ဆယ	-	...နံပါတ်	၄
၇၆	ဗုဒ္ဓသန္တကဘုဉ္ဇနာရဟဝိနိစ္ဆယ		...နံပါတ်	
၇၇	ကေဘိက္ခုဝဿုပနာယိကကထိနတ္ထာရဝိနိစ္ဆယ	...	...နံပါတ်	၁၆
၇၈	မတသန္တကကုက္ကုတ္တဝိနိစ္ဆယ		...နံပါတ်	၁၅
၇၉	ထေရဝိနိစ္ဆယ	...	...နံပါတ်	၇
၈၀	ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ နိဿယနှင့် ဆုံးမခဏ္ဍားကမ္မဝါစာရွတ်ဘတ်နည်းဝိနိစ္ဆယ	...	...နံပါတ်	
၈၁	ပရဘာဂပဒိုဂ္ဂဟဏဘုဉ္ဇနဝိနိစ္ဆယ		...နံပါတ်	၁၄
၈၂	မတသန္တကဒိန္နဝိနိစ္ဆယ		...နံပါတ်	၈
၈၃	သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဝိနိစ္ဆယ		...နံပါတ်	၅၃

၎င်း၌ သာမဏေဖြစ်မဖြစ်ဝိနိစ္ဆယ၊ စိဝရအဒိန္နနိဝါသနဝိနိစ္ဆယ၊ သရဏဒါနဥဘတောသုဒ္ဓိဝိနိစ္ဆယ၊ သရဏဒါနနယဝိနိစ္ဆယ၊ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိဆယ်ပါးနှင့် နိဂ္ဂဟိတန္တသရဏဂုံပေးနည်းဝိနိစ္ဆယ၊ မကာရန္တ သရဏဂုံပေးနည်း ဝိနိစ္ဆယ၊ သာမဏေရ ဥပဇ္ဈာစရိယ ဝိနိစ္ဆယ၊ ဂိဟိလိင်္ဂနဥပသမ္ပဒ ဝိနိစ္ဆယ၊ သာမဏေရ ဥပသမ္ပဒ ဝိနိစ္ဆယများပါသည်။

၈၄	ပဏ္ဍိတ်နိသီဒနဗုဒ္ဓဗိမ္ဗဝိနိစ္ဆယနှင့် မဏုဇ္ဇာလင်္ကာရဗုဒ္ဓဗိမ္ဗဝိနိစ္ဆယ	...	...နံပါတ်	၂၂
----	---	-----	-----------	----

ဆရာတော်ကြီးရေးသားသောကျမ်းစာများ။

၈၅	ဘုရားစနစ်ဝိနိစ္ဆယ ...	...နံပါတ်	၇
၈၆	ပုထုဇ္ဇနရူပဝိဇာနနဝိနိစ္ဆယ	...နံပါတ်	၂၅
၈၇	သင်္ခေပ ကထိနုဒ္ဓါရ အနတ္တရဏဝိနိစ္ဆယနှင့် ဝိသုံဂါမကမ္ပကရဏဝိနိစ္ဆယ	နံပါတ်	၆
၈၈	သီဟဠဒဋ္ဌိကမ္ပဝိနိစ္ဆယ၌ ယုတ္တာယုတ္တ ဝိသောဓနဝိနိစ္ဆယ(ပါဠိရေး)	...နံပါတ်	၈
၈၉	ဘန္တေ အာဟာရဟတ္ထန္တိ ဧဝံ ဝဒန္တော ဝိယဩဏတောတိအာဟာရဟတ္ထော ဟူသော ဝိနည်းမဟာဝါ အဋ္ဌကထာ ၏သံဝဏ္ဏနာဝိနိစ္ဆယ	...နံပါတ်	၉
၉၀	ဆဒ္ဓိတဝိဟာရေပန ဗလသဗလံထေယျ စိတ္တေန ပရိဘုဉ္ဇတော ပါရာဇိကံ-ဟူ သောပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌“ပါ ရာဇိကံ”ဟူသောပုဒ်၏ရှေ့၌‘န’အက္ခ ရာ ပါသင့် မပါသင့် ဝိနိစ္ဆယ	...နံပါတ်	
၉၁	နတ်သင်္ကေ, ငရဲသင်္ကေရေတွက်ပုံနှင့် နတ် ပြည်, ငရဲပြည်၌နေ, လဂ္ဂိ, မဂ္ဂိဝိနိစ္ဆယ	နံပါတ်	၁၂
၉၂	တနုဆောင်းဖျက်သင့်, မဖျက်သင့် ဝိနိစ္ဆ ယ ...	...နံပါတ်	၇
၉၃	ဒုတိယဝါကပ်သောကျောင်း၌ ကထိန ခင်းထိုက်, မခင်းထိုက်ဝိနိစ္ဆယ	...နံပါတ်	၆
၉၄	ဖြစ်သား-ဒုတိယပါရာဇိကမူဝိနိစ္ဆယ	နံပါတ်	၆
၉၅	အနိက္ခိတ္တဝတ္ထဝိဟာရနှင့်ဦးနေဂဏမာ နတ္ထစာရဝိနိစ္ဆယ ...	...နံပါတ်	၁၄

ဆရာတော်ကြီးရေးသားသောကျမ်းစာများ။ (၃)

- ၉၆ အာလံ-ဘဏ္ဍာဒေယျမူရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၈
၉၇ မိုးကောင်း-ဘဏ္ဍာဒေယျမူရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၁၂
၉၈ မကွေး-ပဌမပါရာဇိကမူရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၈
၉၉ ပုသိမ်-ပဌမပါရာဇိကမူရိနိစ္ဆယ ...နံပါတ် ၈
၁၀၀ ပျော်ဘွယ်-ပဌမပါရာဇိကမူရိနိစ္ဆယ နံပါတ် ၁၂
၁၀၁ ရန်ကုန်-ပိဋကတ်တိုက်၊ ကမ္ပည်းကျော်စာမော်ကွန်း
၁၀၂ ဟင်္သာတ-သိမ်ကျောက်စာမော်ကွန်း
၁၀၃ ရခိုင်ချောင်-သိမ်ကမ္ပည်း ကျောက်စာမော်ကွန်း
၁၀၄ မအူပင်-ဘုရား ဂန္ဓကုဋ်တိုက် ကမ္ပည်း ကျောက်စာ
မော်ကွန်း
၁၀၅ ငါးဆူတိုက်-သိမ်ကမ္ပည်းကျောက်စာမော်ကွန်း
၁၀၆ ကော့ကရိတ်-သိမ်ကမ္ပည်းကျောက်စာမော်ကွန်း
၁၀၇ ရွှေယင်ဆိုင်း-ဘုရားတိုက်ကမ္ပည်းကျော်စာမော်ကွန်း
၁၀၈ မလှိုင်-သိမ်ကမ္ပည်းကျောက်စာမော်ကွန်း
၁၀၉ တောမ-စေတီဘုရား ကမ္ပည်းကျောက်စာမော်ကွန်း
၁၁၀ ညောင်လေးပင်-ကျောင်းတိုက် ကမ္ပည်းကျောက်စာ
မော်ကွန်း
၁၁၁ စစ်ကိုင်း-သိမ်ကမ္ပည်းကျောက်စာမော်ကွန်း
၁၁၂ ၎င်းပြင်-ဩဘာစာအမျိုးမျိုးရှိသည်။
၁၁၃ ပိန်စုံရတု-ဆုတောင်းလင်္ကာ များစွာရှိသည်။

မူ-နံပါတ် တသောင်းကျော်-တွေသည်ကိုသာ
ရေးထည့်ပါသည်။

ဦးလက္ခဏာ၊

တိုက်အုပ်ဘုန်းကြီး။

၁၃၀၃-ခု၊ နတ်ဘော်လဆန်း(၈)ရက်။

လေ့ကျင့်ရမည့် အမူအရာများ

နမူနာ တစ်ခုကို အရဟံတော်
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

- (၁) လေ့ကျင့်ရမည့်
- (၂) ပညာမရှိခြင်း။

ဗုဒ္ဓေါ၊ ဓမ္မော၊ သံဃော၊ ဇေယျံ။ ။ ယာတာဂါထာ။

ဗုဒ္ဓေါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ၎င်း။ ဓမ္မော၊ တရားတော်သည် ၎င်း။ သံဃော၊ သံဃာတော်သည် ၎င်း။ မေ၊ ငါအား။ ဇေယျံ၊ အောင်ဆုမင်္ဂလာကို။ ဒေတု၊ ပေးတော်မူပါစေသတည်း။

+ + + +

- (၂) ပညာမရှိခြင်း။

ပညာရေးဌာနအဖွဲ့ရမင်းတို့၏မေးလျှောက်ချက်နှင့် တံဆိုးစားခြင်း၊ ဆန္ဒာဂတိ စသည် လိုက်စားခြင်းတို့၏ အပြစ်သည် မည်သည့် ကျမ်းစာအုပ်၊ မည်သည့် နိပါတ်နှင့် ပါရှိကြောင်းကို ညွှန်းပြပါဟု-သာမညသံဃာပါရှိ၏။ သို့သော်လည်း မှတ်ယူလွယ်စိမ့်သောဌာနမှလွှဲလျော့တော်မူရင်းပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို သာဓကပါဠိထုတ်ပြ၍ အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျဉ်း နှင့်တကွ ဝတ္ထုသက်သေများပါ သင်္ချေပအားဖြင့်ရေးသားဖြေဆိုပေအံ့။

+ + + +

- (၃) တံဆိုးစားခြင်းအနက်ဟော
- ဥက္ကောဓနသဒ္ဓါကိုဖြေခြင်း။

ဥက္ကောဓန ဝဉ္စန နိကာတိ သာဝိယောဂါ ပဋိပရ
တော သမဏော ဂေါတမော။ ။ သိလက္ခနံပါဠိတော်။
(၁)

ဗြဟ္မဇာလသုတ်-ရုဠသီလ။ ၁၉၁၃ ခုနှစ်ရိုက်၊ ဟံသာဝတီစာအုပ်၊ နံပါတ်(၅)။

မှတ်ချက်။ ။ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ ရုဠဟတ္ထိပဒေါပမသုတ်၊ မဟာဝတဏှာသင်္ခယသုတ်၊ စတုက္ကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်-မဟာဝဂ်၌လည်း ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ ဂေါတမော၊ ဂေါတမအနွယ် ဖြစ်တော်မူသော။ သမဏော၊ ရဟန်းသည်။ ဝါ၊ ရဟန်းဖြစ်တော်မူသော ဖြတ်စွာဘုရားသည်။ ဥက္ကောဋ္ဌန ဝဇ္ဇန နိကတိ သာဝိယောဂါ၊ တံဆိုးစားခြင်းတည်းဟူသော ကောက်ကျစ်သော အမှုနှင့် ယှဉ်ခြင်း၊ ဥပါယ်တံမျဉ်တို့ဖြင့် လှည့်ပတ်ခြင်းတည်းဟူသော ကော်ကျစ်သော အမှုနှင့် ယှဉ်ခြင်း၊ အတုပြု၍ လှည့်ပတ်ခြင်းတည်းဟူသော ကောက်ကျစ်သော အမှုနှင့် ယှဉ်ခြင်းမှ။ ပဋိဝိရ တော၊ ကြဉ်တော်မူ၏။ ။ ဤကား ပါဠိတော်အနက်တည်း။

၎င်းပါဠိတော်၏ အတွင်းဖြစ်သော သီလက္ခန္ဓာ အဋ္ဌကထာ၌။ ။ ဥက္ကောဋ္ဌနာဒိသု ဥက္ကောဋ္ဌနန္တိ အဿာမိကေ သာမိကေ ကာတုံ လညွှတ်ဟဏ္ဏံ။ ။ ဟု တွင်းပြ၏။ ၁၉၁၂ ခုနှစ်ရိုက်၊ ဇမ္ဗူ။ မိတ်ဆွေစာအုပ်နံပါတ်(၆၈) မှာကြည့်။

မှတ်ချက်။ ။ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ-ရုဠဟတ္ထိပဒေါပမသုတ်အတွင်း၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် စာအုပ်နံပါတ် (၁၀၄-၁၀၅)၌ ၎င်း။ ။ ကဝိချက်မှန်တိုက်ရိုက်၊ စတုက္ကနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ-မဟာဝဂ် အတွင်း၊ စာအုပ်နံပါတ်(၃၇၂)၌ ၎င်း၊ ယင်းအတူပင်တွင်းပြ၏။

အနက်ကား။ ။ ဥက္ကောဋ္ဌနာဒိသု၊ ဥက္ကောဋ္ဌန အစရှိသည်တို့တွင်။ ဥက္ကောဋ္ဌနန္တိ၊ ဥက္ကောဋ္ဌနဟူသည်ကား။ အဿာမိကေ၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူတို့ကို။ သာမိကေ၊ ဥစ္စာရှင်တို့ကို။ ကာ

တုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။ လညွှတ်ဟာဏံ၊ တံဆိုး လက်ဆောင်ကို ယူခြင်း
တည်း။ ဝါ၊ တံဆိုးလက်ဆောင်ကိုယူခြင်းသည်။ ဥက္ကောဓုနန္တိ-
ဥက္ကောဓုနံနာမ၊ ဥက္ကောဓုနမည်၏။ ။ ဤကားအနက်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ အထက်ပါ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာဖြင့်
ဥက္ကောဓုန-ဟူသည် တံဆိုးလက်ဆောင်ယူခြင်းတည်း။ ထိုတံ
ဆိုး လက်ဆောင်ယူခြင်းမှ မြတ်စွာဘုရားသည်သာလျှင် ကြည်
ရှောင်တော်မူသည်မဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက
ရဟန်းတော်များမှ စ၍ အလုံးစုံကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်
လည်း ခပ်သိမ်းကုန်သောအမှုကိစ္စအရာဌာနတို့၌ တံဆိုးလက်
ဆောင်ယူခြင်းမှ အမြဲကြည်ရှောင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကိုပြတော်
မူ၏ဟု မှတ်အပ်၏။ ။ ထို့ကြောင့် မူလ ပဏ္ဏာသ စူဠ ဟတ္ထိ
ပဒေါပမ သုတ်၌။ ။ သော ဇေ ပဗ္ဗဇိတော ဥက္ကောဓုန ဝဇ္ဇန
နိကတိ သာဝိယောဂါ ပဋိရိရတော ဟောတိ။ ။ ဟု ဟော
တော်မူ၏။

+ + + +

(၄) ဥက္ကောဓုနသဒ္ဓါ၏ ဝဇ္ဇနက္ခိယပြခြင်း။

ကတ္တဗ္ဗကမ္မတော ဥဒ္ဓိ ကောဓုနံ ပဋိဟနနံ ဥက္ကော
ဓုနံ၊ အဘူတကာရီနံ လညွှတ်ဟာဏံ။ ။ သီလက္ခန္ဓံ ဋီကာ
သစ်၊ ပဌမအုပ်၊ နံပါတ်(၃၄၀)။ ၁၉၁၂ ခုနှစ်ရိုက်၊ ဇမ္ဗူ။
မိတ်ဆွေစာအုပ်မှာကြည့်။

အနက်ကား။ ။ ကတ္တဗ္ဗကမ္မတော၊ ပြုအပ်၊ ပြုသင့်၊ ပြုထိုက်
သော တရားစီရင်ခြင်းအစရှိသောအမှုမှ။ ဥဒ္ဓိ၊ အထက်၌။ ကော
ဓုနံ ပဋိဟနနံ၊ တံဆိုးယူခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်းတည်း။ ဥက္ကောဓု
နံ၊ ပြုအပ်၊ ပြုသင့်၊ ပြုထိုက်သောတရားစီရင်ခြင်းအမှုမှ အထက်
၌ တံဆိုးယူခြင်းဖြင့်နှိပ်စက်ခြင်း။ အဘူတကာရီနံ၊ မဟုတ်မမှန်
တရားစီရင်ခြင်း စသည်ကို ပြုလေ့ရှိကုန်သော သူတို့၏။ လညွှ

ဂဟဏံ၊ တံဆိုးလာဘ်ယူခြင်းကို၊ လညှိတိ၊ ရအပ်၏။ ၊ ဤကား အနက်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဋီကာပြုသော ဝစနတ္ထကား၊ ဘာဝသာဓန ဥပုဗ္ဗ ကုသုဓာတ်၊ ယုပစ္စည်း။ ကုသု ပဒိုဟနနေ-ဟု ဓာတ်နက်ကြား။ ။ အဓိပ္ပါယ်ကား၊ တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းစသော အမှုကိစ္စတို့ကို ပြုသော အခါတို့၌ တံဆိုးလာဘ်ကို ယူ၍၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူတို့ကို ဥစ္စာရှင်၊ ဥစ္စာရှင်ဟုတ်သောသူတို့ကို ဥစ္စာရှင်မဟုတ်ဟု ပြုသော အားဖြင့်၎င်း၊ ရာထူးမခန့်ထားထိုက်သောသူကို ရာထူးခန့်ထားခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ မဟုတ်မမှန် ပြုလေ့ရှိကုန်သောသူတို့၏ တံဆိုးလာဘ်ကို ယူခြင်းသည် ဥက္ကောဋနမည်၏-ဟူလို။

+ + + +

(၅) လညှိသန္တီ၏ ဝစနတ္ထကိုပြခြင်း။

လညှိတိ ပကာသေတိ ဇေတေနာတိ လညှိ။ ။ ကရဏသာဓန၊ လဇိဓာတ်-အပစ္စည်း။

အနက်ကား။ ။ ဇေတေနဓနော၊ ထိုတံဆိုးပေးသော ဥစ္စာဖြင့်။ ဗလံ၊ တံဆိုးပေးသောသူ၏ ခြံကို။ လညှိတိ-ပကာသေတိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ တံဆိုးပေးသောသူ၏ ခြံကို ထင်ရှားပြကြောင်း ဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ တံခနံ၊ ထိုတံဆိုးပေးသော ဥစ္စာသည်။ လညှိ၊ လညှိမည်၏။ ။ တနည်း။ ။ ဇေတေနဓနော၊ ထိုတံဆိုးပေးသော ဥစ္စာဖြင့်။ အဘူတန္တံ၊ မဟုတ်မမှန်သော တရားကို။ ထည့်။ ။ တနည်း။ အဘူတ ဝိနိစ္ဆယံ၊ မဟုတ်မမှန်သော တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ ထည့်။ ။ လညှိတိ-ပကာသေတိ၊ ထင်ရှားပြတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ မဟုတ်မမှန်သော တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ထင်ရှားပြကြောင်း ဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ တံခနံ၊ ထိုတံဆိုးပေးသော ဥစ္စာသည်။ လညှိ၊ လညှိမည်၏။ ။ တံဆိုးလာဘ်ပေးသော ဥစ္စာကို ရ၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။တံဆိုးလာဘ်ပေးသောဥစ္စာဖြင့်တံဆိုး
 လာဘ်ပေးသောသူသည် မထင်မရှား မျက်နှာကြီးသူ မဟုတ်
 ငြားသော်လည်း တရားသူကြီး၏အထံ၌ မိမိကိုယ်ခြံကို ထင်
 ရှားပြတတ်သောကြောင့်၎င်း။ ။တံဆိုးလာဘ်ရသော တရား
 သူကြီးအားမဟုတ်မမှန်သောတရားကိုဆုံ ဖြတ်၍ပေးပါဟုမဆို
 သော်လည်း ဆိုဘိသကဲ့သို့၊ မဟုတ်မမှန်သောတရားကို ထင်
 ရှားပြတတ်သောကြောင့်၎င်း၊ တံဆိုးပေးသောဥစ္စာသည် လဉ္စ
 မည်၏ဟု-မှတ်အပ်၏။

မှတ်ချက်။ ။တံဆိုး ယူခြင်းသည် မကောင်းဆိုးဝါးသော
 အကုသိုလ်အရာဌာနဖြစ်သောကြောင့် ဆအက္ခရာနှင့်“တံဆိုး”
 ဟု ရေးသင့်၏။ ရှေးစာဟောင်းများ၌လည်း ဆအက္ခရာနှင့်“တံ
 ဆိုး”ဟုရှိ၏။ ။ယခုကာလ၌ စအက္ခရာနှင့် တံဆိုးဟု ရေးသား
 ကြ၏။ရှေးစာဟောင်းများနှင့်မညီဟုမှတ်အပ်၏။

+ + + +

(၆) တံဆိုးယူခြင်းသည် အဓိန္ဒာဒါနိ
 မည်ကြောင်းကိုပြခြင်း။

သီလက္ခန္ဓ-စသောပါဠိတော်များ၌။ ။တုလာကုရု ကံသ
 ကုရု မာနကုရု ပဋိဝိရတော သမဏော ဂေါတမော။ ။ဟူ
 ၍ ဟောတော်မူအပ်သော ချိန်စဉ်းလဲ၊အသပြာစဉ်းလဲ၊ ဝါ-ရွှေ
 ခွက်စဉ်းလဲ၊ တင်းတောင်းစဉ်းလဲခြင်းကိုပြု၍ ခိုးယူသော ဝဉ္စန
 ခိုးခြင်းမှ နောက်၌ဆက်၍ တံဆိုးယူခြင်း-ဥက္ကောဋနကို ဟော
 တော်မူသောကြောင့်၎င်း။ ။ဝဉ္စန ခိုးခြင်း၊ နိကတိ ခိုးခြင်း၏
 ရှေ့၌ တံဆိုးယူခြင်း-ဥက္ကောဋနကို ဟောတော်မူသောကြောင့်
 ၎င်း။ ။စန္ဒကုမာရဇာတ်-အဋ္ဌကထာ၌။ ။သာမိ ခဏ္ဍဟာ
 လော ဝိနိစ္ဆယ ဝိလောပံ ခါဒတိ။ ။ဟူ၍ တံဆိုးစားခြင်းကို
 လုယက်ခြင်းအနက်ကိုဟောသော“ဝိလောပ”သဒ္ဒါနှင့် ပြသော
 ကြောင့်၎င်း။ ။ဒုကနိပါတ်-ဓမ္မဇေဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌။ ။

တစ်ဏညေဝအမစ္ဆာပြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယောဥဋ္ဌဟိတွာ
ဟရေ လဉ္ဇခါဒကဒုဋ္ဌစောရ တံ လဉ္ဇံ အလဘိတွာ။ ။စသည်
ဖြင့် ဟရေလဉ္ဇခါဒကဒုဋ္ဌစောရ-ဟူ၍ ခိုးသူဟော“ဒုဋ္ဌစောရ”
သဒ္ဓါဖြင့်လာသောကြောင့်၎င်း။ ။ပရပရိဂ္ဂဟိတံ၊ ပရပရိဂ္ဂဟိ
တသညိတာ၊ လဉ္ဇဂဟဏဏဗိတ္တံ၊ ဥပက္ကမော၊ တေန လဉ္ဇဂဟ
ဏံ။ ။ဟူသော အဒိန္နာဒါနံ ကမ္မပထအင်္ဂါ ငါးပါးဖြစ်သင့်
သောကြောင့်၎င်း။ ။တံဆိုးယူခြင်း၊ စားခြင်းသည်အဒိန္နာဒါနံ
အထူးပင်တည်းဟု ရချမှတ်ယူအပ်၏။

ထို့ကြောင့် စတုကနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရ ဋီကာ၌။ ။
ဧဝံ ပရဿ ဟရဏဘာဝတော အဒိန္နာဒါနဘာဝဿ
မညေ သတိဝိ တုလကူဋာဒယော အဒိန္နာဒါနဝိသေသ
ဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ ။ဟု ပြတော်မူ၏။ ၁၉၁၀ ခု
နှစ်ရိုက်၊ ကဝိမျက်မှန်စာအုပ်၊ နံပါတ်(၁၄၁)မှာကြည့်။
သီလက္ခန်ဋီကာဟောင်း၊ ဋီကာသစ်တို့၌လည်း၎င်းနည်း
တူလာ၏။

အနက်ကား။ ။ဧဝံ၊ ဤအတူ။ ပရဿ၊ သူတပါး၏ဥစ္စာကို။
ဟရဏဘာဝတော၊ ဆောင်ယူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အဒိန္နာ
ဒါနဘာဝဿမညေ၊ အဒိန္နာဒါန၏အဖြစ်သာမညသည်။ သတိ
ဝိ၊ ရှိသော်လည်း။ ဝါ၊ ဖြစ်သော်လည်း။ တုလကူဋာဒယော၊ ချိန်
စဉ်းလဲအစရှိသည်တို့ကို။ အဒိန္နာဒါနဝိသေသဘာဝဒဿနတ္ထံ၊
အဒိန္နာဒါနံ အထူး၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းငှါ။ ဘဂဝတာ၊
မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော် မူအပ်ကုန်၏။ ။ဤ
ကားအနက်။

မှတ်ချက်။ ။တုလကူဋာဒယော-ဟူသောပုဒ်၌ အာဒိသဒ္ဓါ
၏ အာဒိဝန်ကို ကံသကူဋု၊ မာနကူဋု၊ ဥက္ကောဋုနု၊ ဝဉ္ဇနု၊ နိကတိ-
စသည်ကိုယူအပ်၏။

(၇) တံဆိုးစားခြင်း၏ အဒိန္နဒါနံဖြစ်ကြောင်းကို
စောဒနာဖြင့်ပြခြင်း။

တံဆိုးယူခြင်း၊ စားခြင်းသည် ဥစ္စာရှင်က ပေးသည်ကို ယူသောကြောင့် အဒိန္နဒါနံမဖြစ်သင့်သည်မဟုတ်လောဟု စောဒနာခဲ့မူ။ ။ တစုံတရာတရားမှ စသည်တို့ ကြောင့် အမှုအောင်နိုင်ရန် တံဆိုးလက်ဆောင်ပေးကမ်းလာသည်ရှိသော် မယူရ။ ပေးကမ်းလာသူကို ဘမ်းဆီးရမည်ဟု တရားဓမ္မသတ်ဥပဒေရှိသည်အား လျော်စွာ လက်ခံခြင်း၊ ဘမ်းဆီးခြင်းအမှုကို မပြုဘဲ ဝဉ္စနသဘောဖြင့် ယှို.၅ က်၍ လက်ခံ သိမ်းယူထားခြင်းကြောင့် ရွှေစစ်မဟုတ်သော ရွှေခွက်တုကို ရွှေစစ်လုပ်၍ ရောင်းသော ဝတ္ထု၌ ဝယ်ယူသူက ပေးသော်လည်း ထုည့်ပတ်ခြင်း ဝဉ္စနသဘောပါရှိသောကြောင့် အဒိန္နဒါနံဖြစ်သကဲ့သို့၎င်း။ ။ သမင်နှစ်ကောင်ကို ဝယ်သော ဝတ္ထု၌ သမင်ရှင်မူဆိုးက ပေးသော်လည်း ထုည့်ပတ်ခြင်း ဝဉ္စနသဘောပါရှိသောကြောင့် အဒိန္နဒါနံဖြစ်သကဲ့သို့၎င်း။ ။ ခိုးခြင်း အဒိန္နဒါနံ ဖြစ်၏ဟု ရချသန္နိဋ္ဌာန်ကျ ဖြေဆိုအပ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ရွှေခွက်တု ရောင်းသော ဝတ္ထု၊ သမင်နှစ်ကောင် ဝယ်သော ဝတ္ထုတို့ကို အထက်ကတောင် ပြရာပါ သုတ်သီလက္ခနံ အဋ္ဌကထာ-စသည်တို့၌ ညွှန်းပြ၍ ထားသော စာအုပ်နံပါတ်၌ ပင်လျှင် ကြည့်ရှု၍ မှတ်ယူအပ်၏။ ။ (ဝိတ္ထာရဖြစ်မည်ကြောင့် မရေးသတည်း)။

(၈) လဉ္စဂဟဏ၏ ကမ္မပထအင်္ဂါကို ပြခြင်း။

၁-ပရပရိဂ္ဂဟိတံ၊ သူတပါးသိမ်းဆည်းထားသော ဥစ္စာဖြစ်ခြင်း။ ၂-ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ၊ သူတပါးသိမ်းဆည်းသော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိခြင်း။ ၃-လဉ္စဂဟဏစိတ္တံ၊ တံဆိုးယူလိုသော စိတ်ရှိခြင်း။ ၄-ဥပက္ကမော၊ လုံ့လပြုခြင်း။ ၅-တေနလဉ္စဂဟဏံ၊

ထိုလုံ့လပယောဂဖြင့်တံဆိုးကိုယူခြင်း။ ။ ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံလျှင်တံဆိုးယူခြင်းကမ္မပထမြောက်၏ဟုမှတ်အပ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအင်္ဂါငါးပါးတို့တွင် ဥပက္ကမ-ဟူသော လုံ့လပြုခြင်းအင်္ဂါကို တရားရှုံးဟန်ပြောဆိုသောနိမိတ်ပရိယာယ်ပြုခြင်း-စသည်ကိုယူအပ်၏။

+ + + +

(၉) တံဆိုးစားသော အဏ္ဏဘာရိဘ
ပေဘဝတ္ထုကိုပြုခြင်း။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ တံဆိုးစား၍ တရားဆုံးဖြတ်သော အမတ်ကြီးသည် ဖုံးကွယ်ရာအရပ်၌ တံဆိုးလာဘ်ကိုယူ၍ ဥစ္စာရှင်ဟုတ်သောသူကို ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သည်ကိုပြု၏။ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူကို ဥစ္စာရှင်ဟုတရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုပြု၏။ ဥစ္စာဒဏ်၊ ထောင်ဒဏ်-စသောအပြစ်ကိုထားရာ၌လည်းမထမ်းမဆောင်နိုင်။ ကြီးလေးသောဥစ္စာဒဏ်၊ ထောင်ဒဏ်-စသည်ကိုထား၏။ စုတိပြတ်ကြွေ၊ သေလွန်သည်ရှိသော် တံဆိုးစား၍ မမှန်မကန်တရားစီရင်သောမကောင်းမှုကံကြောင့်များစွာသောနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ များစွာကုန်သော နှစ်အရာတို့ပတ်လုံး၊ များစွာကုန်သော နှစ်အထောင်တို့ကာလပတ်လုံး၊ များစွာကုန်သောနှစ်အသိန်းတို့ကာလပတ်လုံး၊ ငရဲ၌ကျက်ရခံရ၏။ ထိုငရဲမှ လွတ်ပြန်ခဲ့သော် ထိုတံဆိုးစား၍ မဟုတ်မမှန် တရားဆုံးဖြတ်သောမကောင်းမှုကံ၏အကျိုးကြွင်းအားဖြင့် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ ပကတိသဘောအတိုင်းမသယံမယိုးနိုင်သော အိုးစရည်းပမာဏ ကြီးသောဌေးစေ့ရှိသော ပြိတ္တာဖြစ်ရပြန်သေး၏။ ထိုပြိတ္တာသည် ထိုင်သောအခါ၊ ထိုဌေးစေ့ကြီးကို ဘိ၍ ထိုင်ရ၏။ သွားသောအခါ ထိုဌေးစေ့ကြီးကို ပခုံးဖြင့်ထမ်းဆောင်၍ သွားရ၏။ ထိုပြိတ္တာကိုဘီလူးဖြစ်ကုန်သောလင်းတ၊ ကျီး၊ စွန်ရဲတို့သည် အစဉ်လိုက်၍ အစဉ်လိုက်၍ ထိုးဆိတ်ကြွကုန်သည်ဖြစ်၍ ကျင်နာစွာသောအသံကို

ဟင်အော်မြည်တမ်းလျက် ပြင်းပြစွာသော ဆင်းရဲဝေဒနာကို
ကြာမြင့်စွာသောကာလပတ်လုံးခံစားရ၏။

အကျဉ်းမှတ်ချက်လင်္ကာ။

တံဆိုးလာဘ်စား။ ကောက်ငြားဝိနိစ္ဆယ။ ယင်းပါပကြောင့်။
နိရယဇရဲ။ ကျမြဲမှန်စွာ။ လွတ်ပြန်ပါသော်။ ဂိဇ္ဈာကုဋ။ ပဗ္ဗတ၌။
ကမ္မပါကာ။ သဒိသာဖြင့်။ ကြီးစွာဌေးစေ့။ ဖြစ်ရွှေပေါ်လာ။ ထိုင်
သောခါ၌။ ဘိကာထိုင်ရ။ သွားထသောခါ။ ထိုအလျှောက်။ ပခုံး
မှထမ်း။ လွန်ပင်ပန်းသော။ ညစ်နွမ်းကယာ။ ထိုပြိတ္တာကို။
ယက္ခာလင်းတ။ ကျီးက-စွန်ရဲ။ ထက်၌ဝဲ၍။ ခါစဲမရှိ။ ထိုးဘိဆိတ်
ဆွ။ ကျင်နာလှကြောင့်။ အော်ဟသံဟီး။ ကြီးစွာဒုက္ခ။ ခံစားရ
သော။ အလ္လဘာရ။ ပေတယုတ်မာ။ ဖြစ်တတ်စွာသည်။ ။
တံဆိုးစားရာအပြစ်တည်း။

ထိုကြောင့်။ ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော်။ စတုတ္ထပါရာဇိက
သိက္ခာသုတ် ဝိနိတဝတ္ထု၌—

(က) နှုခေဟံ အာရုသော ဂိဇ္ဈာကုဋာ ပဗ္ဗတာ
ဩရောဟန္တော အဒ္ဓသံ ကုမ္ဘဏံ ပုရိသံ ဝေဟာသံ
ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဂစ္ဆန္တောပိ တေဝအဏ္ဏေ ခန္ဓေ အာရော
ပေတွာ ဂစ္ဆတိ။ နိသီဒန္တောပိ တေသွေဝ အဏ္ဏေသု
နိသီဒတိ။ တမေနံ ဂိဇ္ဈာပိ ကာကာပိ ကုလလာပိ အနု
ပတိတွာ အနုပတိတွာ ဝိတစ္ဆေန္တိ ဝိဘဇ္ဇေန္တိ။ သော
သုဒ္ဓိအဋ္ဌဿရံ ကရောတိ။ လ။ ဧသော ဘိက္ခဝေ သတ္တော
ဣမသ္မိယေဝ ရာဇဂဟေ ဂါမကုဋော အဟောသိ။ ။
သော တဿကမ္မဿဝိပါကေန ဗဟူနိ ဝဿာနိ ဗဟူနိ
ဝဿသတာနိ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿ
သတသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတွာ တဿေဝကမ္မဿ
ဝိပါကာဝသေသေန ဝေရူပံ အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ ပဋိ

သံဝေဒေတိ။ ။ဟု-ဟောတော်မူ၏။ ။၁၉၀၁ ခုနှစ်
ရိုက်၊ဟံသာဝတီ၊ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်၊စာအုပ်နံပါတ်
(၁၂၀)မှာကြည့်။

မှတ်ချက်။ ။သော တဿ ကမ္မဿ ဝိပါကေန။လ။ပဋိသံ
ဝေဒေတိ-ဟူသောပါဠိသည် ဤအဏ္ဏဘာဂိတဝတ္ထု၌မပါငြား
သော်လည်း အာဒိပေယျာလ၊မဇ္ဈေပေယျာလ၊အန္တပေယျာလ
အားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် အန္တပေယျာလအားဖြင့် ဘုရားဟော
တော်မူသောကြောင့် အစဖြစ်သောဂေါဗာတကဝတ္ထု၌သာ
လျှင်လာသော အန္တပေယျာလပါဠိကို ဘော်၍ ထည့်သည်ဟု
မှတ်အပ်၏။

၎င်းပါဠိတော်၏အတွင်းဖြစ်သော ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ
၌လည်း—

(၁) အဏ္ဏဘာဂိတဝတ္ထုသို့ ဂါမကုဇောတိ ဝိနိစ္ဆ
ယာမစ္စော။ တဿ ကမ္မသဘာဂတာယ ကုမ္ဘမတ္တာ
မဟာဗုဒ္ဓပ္ပမာဏာ အဏ္ဏာအဟောသုံ။သောဟိယသ္မာ
ရဟော ပဋိစ္ဆန္နေ ဌာနေ လဉ္စ ဂဟေတွာ ကုဋဝိနိစ္ဆ
ယေန ပါကဋံ ဒေါသံ ကရောန္တော သာမိကေ အဿာ
မိကေအကာသိ။တသ္မာ သမ ရဟဿင်္ဂံ ပါကဋံနိဗ္ဗတ္တံ။
ယသ္မာ ဒဏ္ဍံ ပဋ္ဌပေန္တော ပရေသံ အသယံ ဘာရံ အာ
ရောပေသိ။ တသ္မာ သမ ရဟဿင်္ဂံ အသယဘာရော
ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တံ။ ယသ္မာ ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတေန သမေန
ဘဝိတဗ္ဗံ။တသ္မိံ ဌာနေ ဌတွာ ဝိသမော အဟောသိ။
တသ္မာ သမ ရဟဿင်္ဂံ ဝိသမာ နိဿန္တာ အဟောသိ
တိ ။ဟု ဘွင့်ပြတော်မူ၏။ ။၁၉၁၂ ခုနှစ်၊ ဇမ္ဗူ။
မိတ်ဆွေရိုက်၊ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာဒုတိယအုပ်၊စာ
အုပ်နံပါတ်(၉၃)မှာကြည့်။

မှတ်ချက်။ ။အထက်ပါ-ပါရာဇိကဏ်ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့
နှင့်အတူ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ လက္ခဏသီယုတ်၊ ၎င်း

အဋ္ဌကထာတို့၌လည်းလာသည်သာလျှင်တည်း။ ။ပါဠိတော်
မှာ ၁၉၀၈ ခုနှစ်၊ ဟံသာဝတီရိုက်၊ စာအုပ်နံပါတ် (၁၈၀)မှာ
ကြည့်၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာမှာ ၁၂၉၀ ခုနှစ်၊ မန္တလေး၊ ဘောဂဝတီ
တိုက်ရိုက်၊ စာအုပ်နံပါတ်(၁၉၃)ကစ၍ကြည့်။

၎င်း၏အသွင်-သာရတ္ထဒီပနီဒိကာ၌လည်း—

(၈) ဝိနိစ္ဆယာမဇ္ဈောတိ ရညာ အဋ္ဌကရဏေ ထပိ
တော ဝိနိစ္ဆယမဟာမဇ္ဈော။ သော ဟိ ဂါမဇနကာယံ
ကုဋုဋ္ဌေန ဝဇ္ဇေတိတိ ဂါမကုဋေတိ ဝုစ္စတိ။ ။ဟု-
သွင်ပြတော်မူ၏။ ။၁၉၁၂ ခုနှစ်၊ ဇွဲမ္မူ၊ မိတ်ဆွေရိုက်၊
ဒုတိယအုပ်၊ နံပါတ်(၂၇၄)မှာကြည့်။

သာဓကပါဠိတော်ကို။ က-ခ-ဂ - အစဉ်အတိုင်းဖတ်။

(က) မှတ်အနက်ကား။ ။အာရသော၊ ငါ့ရှင် လက္ခဏ။
ဣဓ၊ ဤရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဂိဇ္ဈကုဋာ၊ ဂိဇ္ဈကုဋ်
အမည်ရှိသော။ ပဗ္ဗတာ၊ တောင်မှ။ ဩရောဟန္တော၊ သက်ဆင်း
သည်ရှိသော်။ ကု မ္မဏ္ဍံ၊ အိုးစရည်းပမာဏလိင်ဥရှိသော။ ပုရိ
သံ၊ ယောက်ျားကို။ ဝေဟာသံ၊ ကောင်းကင်၌၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားသည်
ကို။ အဒ္ဓသံ၊ မြင်ပြီ။ ဝါ၊ မြင်၏။ သောပုရိသော၊ ထိုယောက်ျား
သည်။ ဂစ္ဆန္တောပိ၊ သွားသော်လည်း။ တေဝအဇ္ဈော၊ ထိုလိင်ဥတို့
ကိုသာလျှင်။ ခန္ဓေ၊ ပခုံး၌။ အာရောပေတွာ၊ တင်၍။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား
ရ၏။ နိသီဒန္တောပိ၊ ထိုင်သော်လည်း။ တေသွေဝအဇ္ဈောသု၊ ထို
လိင်ဥတို့၌သာလျှင်။ နိသီဒတိ၊ ဘိ၍၊ ထိုင်၏။ တမေနံ-တံနေံပုရိ
သံ၊ ထိုပြိတ္တာယောက်ျားကို။ ဂိဇ္ဈာပိ၊ ဘီလူးဖြစ်သောလင်းတတို့
သည်၎င်း။ ကာကာပိ၊ ဘီလူးဖြစ်သောကျီးတို့သည်၎င်း။ ကုလ
လာပိ၊ ဘီလူးဖြစ်သော စွန်ရဲတို့သည်၎င်း။ အနုပတိတွာ-အနု
ပတိတွာ၊ အစဉ်လိုက်၍ အစဉ်လိုက်၍။ ဝိတစ္ဆေန္တိ၊ ထိုးဆိတ်ကြ
ကုန်၏။ ဝိတစ္ဆေန္တိ၊ ထိုးဘောက်ကြကုန်၏။ သောပုရိသော၊ ထို

ပြိတ္တာ ယောကျ်ားသည်။ ။ (သုဒ္ဓိ-သဒ္ဓါ အနက် မရှိ) ။
 အဋ္ဌဿရံ၊ ကယံပါ၊ ယူပါ၊ တစာစာနှင့်၊ ကျင်နာသော အသံကို။
 ကရောတိ၊ ပြု၏။ လ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ သောသတ္တော၊ ဤ
 ပြိတ္တာ သတ္တဝါသည်။ ဣမသ္မိံ ယေဝ ရာဇဂဟေ၊ ဤရာဇဂြိုဟ်
 ပြည်၌သာလျှင်။ ဂါမကူဇော၊ ရွာသူတို့အားတံဆိုးစား၍ တရား
 ဆုံးဖြတ်သော ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော တရားသူကြီးသည်။
 အဟောသိ၊ ဖြစ်ဘူးပြီ။ သောသတ္တော၊ ထိုကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ
 သော တရားသူကြီးသတ္တဝါသည်။ တဿကမ္မဿ၊ ထိုတံဆိုး
 စား၍ တရားဆုံးဖြတ်သောမကောင်းမှုကံ၏။ ဝိပါကေန၊ အကျိုး
 ရင်းကြောင့်။ ဗဟူနိဝဿာနိ၊ များစွာကုန်သော နှစ်တို့ပတ်လုံး။
 ဗဟူနိဝဿသတာနိ၊ များစွာကုန်သော နှစ်အရာတို့ကာလပတ်
 လုံး။ ဗဟူနိဝဿသဟဿာနိ၊ များစွာကုန်သော နှစ်အထောင်
 တို့ကာလပတ်လုံး။ ဗဟူနိဝဿသတသဟဿာနိ၊ များစွာကုန်
 သော နှစ်အသိန်းတို့ကာလပတ်လုံး။ နိရယေ၊ ငရဲ၌။ ပစ္စိတွာ၊
 ကျက်ရပြီး၍။ တဿေဝ ကမ္မဿ၊ ထိုတံဆိုးစား၍ တရားဆုံး
 ဖြတ်သော မကောင်းမှု ကံ၏သာလျှင်။ ဝိပါကာဝ သေသေန၊
 အကျိုးကြွင်းအားဖြင့်။ ဝေရူပံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ အတ္တဘာဝ
 ပဋိလာဘံ၊ ပြိတ္တာအတ္တဘောကိုရခြင်းကို။ ပဋိသံဝေဒေတိ၊ ခံ
 စားရ၏။ ။ ဤကားပါဠိတော်၏ အနက်တည်း။

(ခ) မှတ်အနက်ကား။ ။ အဏ္ဏဘာရိတဝတ္ထုသ္မိံ၊ အဏ္ဏ
 ဘာရိတဝတ္ထု၌။ ဂါမကူဇောတိ၊ ဂါမကူဇော-ဟူသည်ကား။
 ဝိနိစ္ဆယအမတ္တော၊ တရားဆုံးဖြတ်သောအမတ်သည်။ တဿ၊
 ထိုတရားဆုံးဖြတ်သောအမတ်အား။ ကမ္မသဘာဝတာယ၊ တံ
 ဆိုး စား၍ ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသော တရား ဆုံးဖြတ်သော
 မကောင်းမှုကံနှင့်တူသောအတို့ရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်။ ကုမ္ဘ
 မတ္တာ၊ အိုးအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ မဟာဗုဒ္ဓပ္ပမာဏာ၊ အိုး
 စရည်းကြီးအတိုင်းအရှည် ပမာဏရှိကုန်သော။ အဏ္ဏာ၊ လိင်ဥ

တို့သည်။ ဝါ၊ ငွေစေ့တို့သည်။ အဟောသုံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဟိ၊ ထို
 စကားကို ထင်ရှား ပြဦးအံ့။ သောအမစ္စော၊ ထိုတရားဆုံးဖြတ်
 သောအမတ်သည်။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ရဟော၊ ဆိတ်
 ကွယ်သော။ ပဋိစ္စန္ဓေ၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သော။ ဌာနေ၊ အရပ်၌။ လန္ဓ၊
 တံဆိုးလာတ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ကုဋ္ဌဝိနိစ္ဆယေန၊ ကောက်
 ကျစ် စဉ်းလဲသော တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့်။ ပါကဋံ၊ ထင်ရှား
 သော။ ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို။ ကရောဇ္ဇော၊ ပြုလျက်။ သာမိကေ၊ ဥစ္စာ
 ရှင်ဖြစ်သောသူတို့ကို။ အဿာမိကေ၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သည်တို့
 ကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ပြုသောကြောင့်။ အဿ၊ ထို
 တရားသူကြီးပြိတ္တာအား။ ရဟဿင်္ဂံ၊ လျှို့ဝှက်အပ်သောအင်္ဂါ
 ငွေစေ့သည်။ ပါကဋံ၊ ထင်ရှားစွာ။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်ပြီ။
 ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဒဏ္ဍံ၊ ဥစ္စာဒဏ်၊ ထောင်ဒဏ်-စသော
 အပြစ်ဒဏ်ကို။ ပဌပေဇ္ဇော၊ ဖြစ်စေသည်ရှိသော်။ ပရေသံ၊ သူ
 တပါးတို့အား။ အသယံ၊ သည်းမခံနိုင်သော။ ဝါ၊ မချီနိုင်သော။
 ဘာရံ၊ ဝန်ကို။ အာရောပေတိ၊ တင်၏။ ဝါ၊ တင်ပြီ။ တသ္မာ၊ ထို
 ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုတရားသူကြီးပြိတ္တာအား။ ရဟဿင်္ဂံ၊ လျှို့
 ဝှက်အပ်သောအင်္ဂါငွေစေ့သည်။ အသယဘာရော၊ သည်းမခံ
 နိုင်သောဝန်ရှိသည်။ ဝါ၊ မ၊ မ-မချီနိုင်သော ဝန်ထုပ်၊ ဝန်ပိုးကြီး
 ရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်ရပြီ။ ။ ယသ္မာ၊
 အကြင်ကြောင့်။ ယသ္မိံ၊ ဌာနေ၊ အကြင် တရာ သူကြီး အရာ၌။
 ဌိတေန၊ တည်သောသူသည်။ သမေန၊ တရားနှင့်ညီညွတ်ခြင်း
 သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တသ္မိံ၊ ဌာနေ၊ ထိုတရားသူကြီးအရာ
 ၌။ ဌတွာ၊ တည်၍။ ဝိသမော၊ တရားနှင့် မညီမညွတ်ခြင်းသည်။
 အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ တရားနှင့်မညီမညွတ်ခြင်း
 ကြောင့်။ အဿ၊ ထိုတရားသူကြီးပြိတ္တာအား။ ရဟဿင်္ဂံ၊ လျှို့
 ဝှက်အပ်သော အင်္ဂါ ငွေစေ့၌။ ဝိသမာ၊ မညီ မညွတ်သော။
 နိသဇ္ဇာ၊ ထိုင်ခြင်းသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိ
 တဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။ ။ ဤကားအဋ္ဌကထာအနက်တည်း။

(ဂ) မှတ်အနက်ကား။ ။ဝိနိစ္ဆယာ မစ္စောတိ၊ ဝိနိစ္ဆယာ မစ္စော-ဟူသည့်ကား။ရညာ၊ပြည့်ရှင်မင်းသည်။အဉ္ဇကရဏေ၊ တရား ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုပြုရာ တရားရုံး၌။ ထဝိတော၊ ထားအပ်သော။ ဝိနိစ္ဆယမဟာမစ္စော၊တရားဆုံးဖြတ်သောအမတ်ကြီးသည်။ ဟိသစ္စံ၊မှန်၏။ သော၊ ထိုတရားဆုံးဖြတ်သော အမတ်ကြီးကို။ဂါမဇနကာယံ၊ရွာ၌နေသောလူအပေါင်းကို။ကုဋေဋ္ဌေန၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော အနက်သဘောအားဖြင့်။ ဝဉ္စေတိ၊ တံဆိုးစား၍လှည့်ပတ်တတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ထိုကြောင့်။ ဂါမကုဋေတိ၊ဂါမကုဋဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ "ဤကား ဗိုကာ အနက်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ထိုတရားသူကြီးသည် တံဆိုး ဥစ္စာကို ယူ၍၊ ကောက်ကျစ် လှည့်ပတ်သော တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် အပြစ်ထင်ရှားမရှိဘဲလျက် အပြစ်ထင်ရှားသည်ကို ပြု၍ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သောသူကို ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သည်ကိုပြု၏။ထိုကြောင့် ထိုတရားသူကြီးပြိတ္တာအား မိမိပြုသောမကောင်းမှုကံနှင့်တူစွာလျှို့ဝှက်အပ်သောအင်္ဂါဌေးစေ့သည် ဖုံးလွှမ်း၍မလုံနိုင်အောင် ကြိုးစွာ ဖြစ်ပေါ်၍လာ၏။ ။ဥစ္စာဒဏ်၊ထောင်ဒဏ်-စသောအပြစ်ကို ဖြစ်စေသည်ရှိသော်သူတပါးတို့အားမထမ်းမဆောင်နိုင်အောင် ကြိုးလေးသော ဥစ္စာဒဏ်၊ ထောင်ဒဏ်-စသည်ကို တင်ထားသောကြောင့် ထိုတရားသူကြီးပြိတ္တာအားလျှို့ဝှက်အပ်သောအင်္ဂါဌေးစေ့သည် မသယံမဝိုးနိုင်အောင် ကြိုးစွာယော ဝန်ထုပ်၊ဝန်ပိုးကြိုးဖြစ်၍ဖြစ်၏။ ။အကြင်တရားသူကြီးအရာ၌တည်သောသူသည် တရားနှင့်ညီညွတ်သောတရားဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် ဖြစ်ရာ၏။ထိုတရားသူကြီးသည် တရားသူကြီးအရာ၌တည်၍ မညီမညွတ်သော တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ပြုခြင်းကြောင့် ထိုတရားသူကြီးပြိတ္တာအား လျှို့ဝှက်အပ်သောအင်္ဂါဌေးစေ့၌ မကောင်းမှုကံအားလျော်စွာ မညီမညွတ် နေထိုင်ရခြင်းသည် ဖြစ်၏ဟု မှတ်အပ်၏။

ဩဝါဒ။ ။ ဤအဏ္ဏဘာဂိတပေတဝတ္ထုကိုဘာသံရှု
ကြကုန်သောသူတော်ကောင်းတို့သည် ကြောက်ထိတ်
လန့်ခြင်း၊ ဥာဏသံဝေဂကိုဖြစ်စေ၍ တံဆိုးလာဘ်စား
ခြင်း အမှုမှ အမြဲကြဉ်ရှောင်ကုန်ရာ၏။

တံဆိုးစားသော အဏ္ဏဘာဂိတ ပေတဝတ္ထုပြီး၏။

+ + + +

(၁၀) ကုရုဗိနိစ္ဆယ ဝေမခနိကပေတဝတ္ထုကိုပြခြင်း။

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်
မင်းသည်မင်းပြု၏။ ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားသည်
သူတပါးတို့၏ ကျောက်ကုန်းသားကို စားသည်နှင့် တူသော
တံဆိုးလာဘ်စားတတ်သော ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော တရား
သူကြီးသည်ဖြစ်၏။ ထိုတရားသူကြီးသည် နေ့အခါ၌တံဆိုးစား
၍ တရားကိုစိရင်၏။ ည၌အခါ၌ ခံတွင်းကိုဆေးပြီးလျှင် ဥပုသ်
စောင့်သုံး၏။ တနေ့သ၌ ထိုပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားသည် တရားဆုံး
ဖြတ်ရာအရပ်၌နေသည်ရှိသော် တယေဝံသော သီလရှိသော
မိန်းမသည် တရားဆိုသည်ရှိသော် အိမ်သို့ပြန်သွားခြင်းငှါ အ
ခွင့်မရ၍ငါသည်ဥပုသ်ဆောက်တည်ခြင်းကိုမလွန်စေအံ့ဟုကြံ၍
မွန်းတည့်အခါနီးလတ်သော် ခံတွင်းကိုဆေးခြင်းငှါအားထုတ်
၏။ ထိုခဏ၌ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားအား ကောင်းစွာ မျှည့်သော
သရက်သီးခိုင်ကို ဆောင်ခဲ့၏။ ထိုပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားသည် ထို
မိန်းမ၏ ဥပုသ်ဆောက်တည်သည်၏အဖြစ်ကိုသိ၍ သင်သည်
ဤသရက်သီးတို့ကိုစား၍ဥပုသ်ဆောက်တည်လောဟုသရက်
သီးကိုပေး၏။ ထိုမိန်းမသည် ပုဏ္ဏားဆိုတိုင်းသရက်သီးကိုစား
၍ဥပုသ်ဆောက်တည်ခြင်းကိုပြု၏။ ဤမျှသရက်သီးကိုပေးခြင်း
သည် ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား၏ကောင်းမှုတည်း။ ထိုတံဆိုးလာဘ်
စားသော တရားသူကြီး ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားသည် နောက်အဖို့
ကာလ၌ သေ၍ ဟိမဝန္တာအရပ်ဝယ်၊ ကောသိကိမည်သော

မြစ်ကမ်းနား၌ သုံးယူစနာရှိသော သရက်ဥယျာဉ်၌ မွေ့လျော်
တွယ်ရှိသော မြေအဖို့၌ တင့်တယ်ခြင်းအစုသို့ ရောက်သော
ရွှေမိမာန်၌ တန်းဆာဆင်အပ်သော ကြက်သရေရှိသောအိပ်ရာ
၌ အိပ်ပျော်သောသူသည် အိပ်ရာမှနိုးသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ တန်းဆာ
ဆင်ခြင်းနှင့်စပ်သော မြတ်သောအဆင်းကို ဆောင်ကုန်သော
တသောင်းခြောက်ထောင်ကုန်သော နတ်သို့အခြံအရံရှိ၏။ ။
ထိုဘံဆိုးစားသော တရားသူကြီး ပုရောဟိတ်ပုတ္တားသည် ဝေ
မာနိကပြိတ္တာ၏အဖြစ်ဖြင့် မကောင်းမှုကံနှင့် တူသော အကျိုး
သည်ဖြစ်၏။

ထိုကြောင့် နေအရုဏ်တက်လတ်သော် သရက်ဥယျာဉ်သို့
ဝင်ရ၏။ ထိုသို့ဝင်သောခဏ၌ပင်လျှင် ထိုပုရောဟိတ်ပုတ္တား၏
နတ်၌ဖြစ်သောကိုယ်၏အဖြစ်သည်ကွယ်ပျောက်၏။ အတောင်
ရှစ်ဆယ်ရှိသော ထန်းပင်ပမာဏရှိသော ပြိတ္တာ၏ကိုယ်သည်
ဖြစ်၏။ အလုံးစုံသောကိုယ်သည် ပူလောင်၏။ ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်
သောပေါက်ပင်ကဲ့သို့ ရဲရဲနီသောကိုယ်သည်ဖြစ်၏။ လက်နှစ်
ဘက်တို့၌ တချောင်းစီသာဖြစ်သော လက်ချောင်းတို့သည် ရှိ
ကုန်၏။ ပေါက်တူးကြီးပမာဏရှိကုန်သောလက်သည်းတို့သည်
ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုလက်သည်းတို့ဖြင့် မိမိ၏ကျောက်ကုန်းသားကို
ခွဲနှုတ်၍ စားလျက် သည်းထန်စွာဆင်းရဲခြင်းဝေဒနာသို့ရောက်
သည်ဖြစ်၍ ကျယ်စွာသော အသံကိုမြည်တမ်းအော်ဟစ်လျက်
ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခကိုခံစားရ၏။ နေဝင်သည်ရှိသော် ပြိတ္တာကိုယ်
ကွယ်ပျောက်၍ ညဉ့်အခါ၌ နတ်၏ကိုယ်ဖြစ်၍ နတ်တို့၏စည်း
စိမ်ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ဤနည်းအတူ များစွာသော နှစ်တို့
ပတ်လုံး ညဉ့်အခါ၌ နတ်ဖြစ်၍ နတ်တို့၏စည်းစိမ်ချမ်းသာကို
ခံစားရ၏။ နေ့အခါ၌ ပြိတ္တာဖြစ်၍ ဆင်းရဲဒုက္ခကိုခံစားရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ထိုပုရောဟိတ်ပုတ္တားသည် ဥပုသ်စောင့်သုံး
သောမိန်းမအား သရက်သီးပေးခဲ့ဘူးသောဒါန၏အကျိုးဆက်
ကြောင့် သုံးယူစနာရှိသော သရက် ဥယျာဉ်ကို ရ၏။ တံဆိုး

လာဘ်စား၍ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသောတရားဆုံးဖြတ်ခြင်း၏
မကောင်းမှုအကျိုးဆက်ကြောင့် မိမိ၏ ကျောက်ကုန်းသားကို
ခွဲနှုတ်၍ စားရသောပြိတ္တာဖြစ်၏။ ညဉ့်အခါ၌ စောင့်သုံးသော
ထက်ဝက်သော ဥပုသ်ကံ၏အကျိုးဆက်ကြောင့် ညဉ့်အခါ၌
နှုတ်တို့၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ တသောင်းခြောက်
ထောင်သော နတ်သွီးအဂ္ဂေါအရံဖြင့် တင့်တယ်စေ့ယံရ၏။

ဩဝါဒကဏ္ဍ။ ကမ္မဝိပါကော အဓိန္ဒြိယော-
ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အညီ၊ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ
၏အကျိုးသည် အလွန်ဆန်းကြယ်၏။ ထို့ကြောင့် နည်း
များမဆို ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြုသင့်၊ ပြုထိုက်လှပေ၏။
တံဆိုးလာဘ်စားခြင်း-စသော မကောင်းမှု အကုသိုလ်
ကံကို အနည်းငယ်မျှသာဟု မအောက်မေ့၊ မမှတ်ထင်
မူ၍ ဝေးစွာကြဉ်ရှောင်သင့်လှပေ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝတ္ထုသည် မပြည့်စုံဟူ၍ မဆိုသင့်။ ရှည်
မည်စိုး၍ အကျဉ်းချုံးပြီးလျှင် လိုရင်းမျှကိုသာရေးထည့်သည်
ဟု မှတ်ယူအပ်၏။

ထို့ကြောင့် တိ'သနိပါတ်-ကိ'ဆန္ဒဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌—
သောဥပေါသထိကာယ ဣတ္ထိယာ အဗ္ဗဗလဒါနဿ
နိဿန္ဓေန တိယောဇနိကံ အဗ္ဗဝနံ ပဋိလဘတိ။ ။
လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ ကုဋုဉ္ဇကရဏနိဿန္ဓေန ပိဋ္ဌိမံသံ ဥပ္ပါ
ဇေတွာ ခါဒတိ။ ။ ဥပဗုပေါသထဿ နိဿန္ဓေန
ရတ္တိ'သမ္ပတ္တိ' အနုဘောတိ။ သောဠဿသဟဿနာဋု
ကိတ္တိယာ ပရိဂုတော ပရိစာရေသိ။ ။ ဟု ပြတော်မူ
၏။ ။ ၂၀၃ ခုနှစ် ရိုက်၊ ပြည်ကြီး မဏ္ဍိုင် စာအုပ်၊
နိပါတ်(၂)မှာကြည့်။

မှတ်ချက်။ ။ သာဓကပါဠိကို လိုရင်းအချက်မျှသာ ထုတ်
ထိုက်သည်။ အကျယ်ကို အလိုရှိသူ၊ ၎င်းတိ'သနိပါတ်-ကိ'ဆန္ဒ
(၃)

ဇာတ် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၌ ယူအပ်၏။ ။ ၎င်းဝတ္ထုနှင့် အတူဟောတော်မူအပ်သော ပေတဝတ္ထုပါဠိတော် ကုရုပိနိစ္ဆယိကပေတဝတ္ထုကို။ ။ ၁၉၀၉ နှစ်ရိုက်၊ ဟံသာဝတီစာအုပ်၊ နံပါတ်(၈၈)မှာ ကြည့်။ ။ ၎င်းအဋ္ဌကထာမှာ အနည်းငယ်မျှသာတွင်သည်။

အနက်ကား။ ။ သော၊ ထိုတံဆိုးစားသော တရားသူကြီးပုဏ္ဏားသည်။ ဥပေါသထိကာယ၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးသော။ ဣတ္ထိယာ၊ မိန်းမအား။ အမ္မဗလဒ္ဓါနဿ၊ သရက်သီးပေးသောဒါန၏။ နိဿန္တေန၊ အကျိုးဆက်ကြောင့်။ တိယောဇနိကံ၊ သုံးယူစနာရှိသော၊ အမ္မဝနံ၊ သရက်ဥယျာဉ်ကို။ ပဒိုလဘတိ၊ ရ၏။ ။ လဉ္ဇံ၊ တံဆိုးလာဘ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ကုရုဉ္စကရဏနိဿန္တေန၊ ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသော တရား ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ပြုခြင်း၏ အကျိုးဆက်ကြောင့်။ ဝိဋ္ဌိ မံသံ၊ ကျောက်ကုန်းသားကို။ ဥပ္ပါဓေတွာ၊ ခွဲနှုတ်၍။ ခါဒတိ၊ ခဲစားရ၏။ ဥပနု၊ ပေါသထဿ၊ ထက်ဝက်စောင့်သော ဥပုသ်၏။ နိဿန္တေန၊ အကျိုးဆက်ကြောင့်။ ရတ္တိံ၊ ညဉ့်အခါ၌။ သမ္ပတ္တိံ၊ နတ်၏စည်းစိမ်ချမ်းသာကို။ အနုဘောတိ၊ ခံစားရ၏။ သောဠသသဟဿ နာဋကိတ္တိယာ၊ တသောင်း ခြောက်ထောင်သော နတ်သွီးကချေသည် မိန်းမဖြင့်။ ပရိဝတော၊ ခြံရံလျက်။ ပရိစာရေသိ၊ တင့်တယ်စမွယ်ရ၏။ ။ ဤကားအနက်။

မှတ်စုသင်္ကေတ။

- (၁) သရက်သီးဒါန၊ ယင်းပုည၊ အဗ္ဗဉ္ဇယျာဉ်ဖြစ်။
- (၂) နေ့ထက်ဝက်မျှ၊ စောင့်သီသ၊ ဒေဝစည်းစိမ်ဖြစ်။
- (၃) တံဆိုးယူငြား၊ ကျောက်ကုန်းသား၊ စားရပြီဟုဖြစ်။

ကုရုပိနိစ္ဆယ ဝေမာနိကပေတဝတ္ထုပြီး၏။

(၁၁) တံဆိုးစားသော ကာဠက ခဏ်သူကြီး၏
ဝတ္ထုကိုပြခြင်း။

၎င်းဝတ္ထုသည် ရှည်လျားသည်ဖြစ်၍ သိလွယ်စိမ့်သောငှါ
အကျဉ်းမျှသာရေးပြပေအံ့။

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါဗါရာဏသီပြည်၌ယသပါဏ်မည်
သောမင်းသည် မင်းပြု၏။ ထိုမင်း၏စစ်သူကြီးသည် ကာဠက
အမည်ရှိ၏။ ထိုအခါ၌ငါတို့ဘုရားလောင်းသည်ထိုမင်း၏ပုရော
ဟိတ်ဖြစ်၏။ ဓမ္မဇေအမည်ရှိ၏။ ထိုမင်း၏ဆွေတ္တာသည်သည်
ဆတ္တပါဏ် အမည် ရှိ၏။ ထိုမင်း၏စစ်သူကြီး ကာဠကသည်
တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ပြုလတ်သော် တံဆိုးယူ၍ စား၏။ သူ
တပါးတို့၏ ကျောက်ကုန်းသားကို စားတတ်သော စစ်သူကြီး
သည် တံဆိုးလာဘ်ကို ယူ၍ ဥစ္စာရှင်ဟုတ်သောသူကို ဥစ္စာ
ရှင်ပြု၏။ ထိုအခါ တရားရှုံးသောလူတို့သည် ဘုရားလောင်းဓမ္မ
ဇေပုရောဟိတ်အား ပြောကြားကြကုန်၏။ ဘုရားလောင်းသည်
တဘန် တရားကို မှန်ကန်စွာဆုံးဖြတ်၍ ဥစ္စာရှင်ဟုတ်သောသူ
ကိုသာလျှင်ဥစ္စာရှင်ဟုပြု၏။ ထိုအခါလူအများတို့သည်ကောင်း
ချီးပေးကြကုန်၏။ မင်းသည်ကြားသိ၍ ဓမ္မဇေပုရောဟိတ်အား
တရားသူကြီးအရာ၌ထား၏။ ကာဠကစစ်သူကြီးသည် ထိုအခါ
မှစ၍ တံဆိုးကိုရေသတ်သော် လာဘ်ယူတတ်၍ ဘုရားလောင်း
ဓမ္မဇေအား ရန်ငြိုးဖွဲ့၍ မင်းမြတ်၊ ဓမ္မဇေသည် အရှင်မင်းမြတ်
၏ အဖြစ်ကို တောင့်တ၏ ဟု ချောပစ် ဂုံးတိုက်၏။ မင်းသည်
မယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ ပယ်၏။ တဘန် ယုံကြည်တော်မမူလျှင်
ဓမ္မဇေ၏ပရိသတ်ကိုကြည့်ရှုတော်မူပါလောဟုလျှောက်ဆို၏။
မင်းသည်လေသွန်တံခါးပေါက်ဖြင့်ကြည့်ရှုတော်မူလျှင် ဓမ္မဇေ
၏အထံ၌တရားဆင်သောပရိသတ်ကိုမြင်၍ ဓမ္မဇေ၏ပရိသတ်
တည်းဟု အထင်မှတ်၍ အချစ်ပျက်၏။ မင်းသည် စစ်သူကြီး၊
အဘယ်သို့ပြုရအံ့နည်းဟုမေး၏။ ထိုဓမ္မဇေကို သတ်အံ့သောငှါ

သင့်၏ဟု လျှောက်သည်ရှိသော်၊ ရုန့်ရင်းသော အပြစ်ကို မမြင်ဘဲ အဘယ်သို့သတ်ရအံ့နည်းဟု မင်းဆိုတော်မူ၏။ မင်းမြတ်၊ တခုသော ဥပါယ်တံမျဉ်သည်ရှိ၏ဟုလျှောက်ဆိုသော်၊ အဘယ် ဥပါယ်တံမျဉ်နည်းဟု မေးတော်မူလျှင် အရှင်မင်းမြတ်၊ ဓမ္မဇေ အားပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်သော အမှုကို စေခိုင်း၍ ထိုအမှုကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်အံ့၊ ထိုအပြစ်ဖြင့် သတ်အံ့ဟု လျှောက်သည်ရှိသော်၊ အဘယ်အမှုနည်းဟု မေးလတ်သော်၊ နေ့ချင်းပြီး ဥယျာဉ်ကို ဘန်ဆင်းစေလော၊ ဥယျာဉ် မပြုလျှင် သတ်ကုန်အံ့ဟုလျှောက်၏။

ထိုအခါ မင်းသည် ဘုရားလောင်း ဓမ္မဇေကို ခေါ်၍ ဥယျာဉ်တော်ကို နေ့ချင်းပြီး ဘန်ဆင်းစေဟု စေခိုင်း၏။ ဘုရားလောင်း၏ သီလတန်းခိုးကြောင့် သိကြားမင်းသည် လာလတ်၍ နန္ဒဝန် ဥယျာဉ်နှင့်တူစွာ ဥယျာဉ်ကို ဘန်ဆင်း၍ ပေး၏။ ဥယျာဉ်သည် ဆန်းကြယ်စွာ ပြည့်စုံသောကြောင့် မသတ်ရ။

ထိုမှတစ်ဆင့် စစ်သူကြီး အကြံပေးချက်အရ ရေကန်ကို ဘန်ဆင်းစေ၏။ ။ တစ်ဆင့် အိမ်ကို ဘန်ဆင်းစေ၏။ ။ တစ်ဆင့် ပတ္တမြားကို ဘန်ဆင်းစေ၏။ ။ ထိုအလုံးစုံကို သိကြားမင်း ဘန်ဆင်း၍ ပေးသဖြင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် မသတ်ရပြန်။ ။ တစ်ဆင့် စစ်သူကြီး အကြံပေးချက်အရ အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဥယျာဉ်စောင့်ဥယျာဉ်မှူးကို ဘန်ဆင်းစေ၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်း၏ အကြံဉာဏ်ပေးချက်အရ ဘုရားလောင်း ဓမ္မဇေသည် အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဆတ္တပါဏိမည်သော ဆေတ္တာသည်ကို ခေါ်၍ ဤအင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဆတ္တပါဏိမည်သော ဆေတ္တာသည်ကို ဥယျာဉ်မှူး ပြုတော်မူပါလောဟု မင်းအား ဆက်သ၏။ မင်းသည် ဆေတ္တာသည်အား အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသလောဟု မေးရာ၊ ဆေတ္တာသည်သည် အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံပါ၏ဟုလျှောက်၏။ ။ မင်းသည် အင်္ဂါလေးပါးကား အဘယ်နည်းဟု မေးရာ၊ ဆေတ္တာသည်သည် အရှင်မင်း

မြတ်၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ၁-ငြူစောင်းမြောင်းခြင်း ဣဿာမရှိ၊
၂-ယစ်မျိုးဆယ်ပါး သောက်စားခြင်း မရှိ၊ ၃-တကျောဖြင့်ချစ်
ခြင်းလည်းမရှိ၊ ၄-အမျက်ထွက်ခြင်းမရှိဟုလျှောက်ဆို၏။

ထိုဆတ္တပါဏ်မည်သော ဆေတ္တာသည်သည် မိမိ၏ လေး
ပါးကုန်သော အင်္ဂါတို့ကို လျှောက်အပ်သည် ရှိသော် ယသ
ပါဏ်မင်းသည် ပရိသတ်အား မျက်စိမှိတ်ခြင်း၊ လည်ငြိတ်ခြင်း၊
လက်ဖျစ် တီးခြင်း-အမှတ်သညာကို ပေး၏။ ။ ထိုခဏ၌ပင်
လျှင် အမတ်၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်-အစရှိကုန်သော ပရိသတ်တို့
သည် ထကြကုန်၍၊ ဟယ်...တံဆိုးစားတတ်သော ခိုးသူပျက်၊
သင်သည် တံဆိုးကိုမစားရ၍၊ ပညာရှိဓမ္မဇောကိုစွင်စွဲ၍ သတ်
လိုသည်ဖြစ်၏ဟု ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၍၊ ကာဠကစစ်သူကြီးကို လက်
ခြေတို့၌ ကိုင်ကုန်၍၊ မင်းအိမ်နန်းတော်မှချကုန်၍ ကိုင်မိတိုင်း၊
ကိုင်မိတိုင်းသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ကျောက်ဆောက်ပုတ်တို့
ဖြင့် ဦးခေါင်းကဲ့ခွဲကုန်၍ အသက်ကုန်ခြင်းသို့ရောက်စေကုန်၍၊
ခြေတို့၌ ကိုင်ကုန်၍ ဆွဲငင်ကုန်လျက် တံမြက်ချေးအမှိုက်စုရာ
အရပ်၌ စွန့်ပစ်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့်-ဒုက္ကနိပါတ်၊ ဓမ္မဇောတိအဋ္ဌကထာ၌—

(က) သေနာပတိ ပနဿ ဝိနိစ္ဆယံ ကရောန္တော လဉ္ဇ
ဂဟေတွာ ခါဒတိ။ ပရပိဋ္ဌိမံသိကော လဉ္ဇ ဂဟေတွာ
အဿာမိကေ သာမိကေ ကရေတိ။

(ခ) ဧဝံ ဆတ္တ ပါဏိနာ အတ္တနော စတုသု
အင်္ဂေသု ကထိတေသု ရာဇာ ပရိသာယ ဣဒါနိကသညံ
အဒါယိ။ တဒိဏညေဝ အမတ္တဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိကာ
ဒယော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဟရေ လဉ္ဇခါဒက-ဒုဋ္ဌစောရ တွံ
လဉ္ဇ အလဘိတွာ ပဏ္ဍိတံ ဥပဝေဒိတွာ မာရေတုကာ
မော ဇာတောတိ ကာဠကံ သေနာပတိ ဟတ္ထပါဒေသု
ဂဟေတွာ ရာဇနိဝေသနာ ဩတာရေတွာ ဂဟိတ
ဂဟိတေဟဝ ပါသာဏမုဂ္ဂရေဟိ ယိသံ ဘိန္ဒိတွာ

ဇိဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ ပါဒေသု ဂဟေတွာ ကဗန္ဓာ
သင်္ကရဋ္ဌာနေ ဆဇ္ဇေသုံ။ ။ဟုပြတော်မူ၏။ ၁၉၁၀-ခု
နှစ်ရိုက်ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် စာအုပ်နံပါတ်(၁၆၃)၌ (က)
မှတ်ပါဠိကိုကြည့်။ ။၎င်းစာအုပ် နံပါတ်(၁၇၁)၌(ခ)
မှတ်ပါဠိကိုကြည့်။

မှတ်ချက်၊ ။၎င်းဝတ္ထုအကျယ်ကို ၎င်း ဓမ္မဇေဇာတ်ပါဠိ
တော်-အဋ္ဌကထာ၌ ၎င်း။ ဟံသာဝတီရိုက်၊ ဆိုက်ငယ်၊ ၎င်း
နိပါတ်ဝတ္ထုစာအုပ်နံပါတ်(၂၉၀)စသည်၌၎င်း ကြည့်ရှု၍မှတ်
ယူအပ်၏။

သာဓကပါဠိအနက်ကို က-ခ အခဉ်အတိုင်းမှတ်။

(က) မှတ် အနက်ကား။ ။ပန၊ ထိုမှတစ်ပါး။ အဿ၊ ထို
ယသပါဏ်မင်း၏။ သေနာပတိ၊ ကာဠကမည်သောစစ်သူကြီး
သည်။ ဝိနိစ္ဆယံ၊ တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ ကရာဇ္ဇော၊ ပြုသည်
ရှိသော်။ လဉ္ဇ၊ တံဆိုးလာဘ်ဥစ္စာကို။ ခါဒတိ၊ ခဲစားတတ်၏။ ပရ
ဝိဋ္ဌိမံသိကော၊ သူတစ်ပါးတို့၏ကျောက်ကုန်းသားကို စားတတ်
သည်။ ဟောတိ၊ ။ လဉ္ဇ၊ တံဆိုးလာဘ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍၊
အဿ၊ မိကော၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်ကုန်သောသူတို့ကို။ သာမိကော၊
ဥစ္စာရှင်တို့ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ။ဤကား(က)မှတ် အနက်။

(ခ) မှတ်အနက်ကား။ ။ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဆတ္တပါဏ်နော၊
ဆတ္တပါဏ်အမည်ရှိသော ဆတ္တာသည်သည်၊ အတ္တနော၊ မိမိ
၏။ စတုသု၊ လေးပါးကုန်သော။ အင်္ဂေသု၊ အင်္ဂါတို့ကို။ ကထိတေ
သု၊ ဆိုအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ရာဇာ၊ ယသပါဏ်မင်းသည်။ ပရိ
သာယ၊ ပရိသတ်အား။ ဣဇ္ဈိတသည်၊ တိုက်တွန်း အပ်သော
အမှတ်သည်ကို။ ဟိ၊ မျက်စိမှိတ်ခြင်း၊ လည်ငြိတ်ခြင်း၊ လက်
ဖျတ်တီးခြင်း အမှတ်သည်ကို။ အဒါသိ၊ ပေးပြီ။ တင်္ဂဏညေဝ၊
ထိုမင်းအမှတ်သည်ပေးသောဓာတ်သောလျှင်။ အမ္မုပ္ပါယာဏ
ဂဟပတိကာဒယော၊ အမတ်၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်-အစရှိကုန်

သောပရိသတ်တို့သည်။ ဥဋ္ဌဟိတွာ၊ ထကုန်၍။ ဟရေလညွှန်ခါဒ
 ကဒုဋ္ဌစောရ၊ ဟယ်-တံဆိုးကိုစားတတ်သောပျက်သောဆိုးသူ။
 တံ၊ နင်သည်။ လညွှန်၊ တံဆိုးလာဘဥစ္စာကို။ အလဘိတွာ၊ မရ၍။
 ဝ၊ မရသောကြောင့်။ ပဏ္ဍိတံ၊ ပညာရှိဓမ္မဇနကို။ ဥပဝေဒိတွာ၊
 မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲ၍။ မာရေတုကာမော၊ သတ်လိုသည်။ ဝ၊
 သတ်စေလိုသည်။ ဇာတော၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတွာ၊ ကဲ့ရဲ့
 ပြောဆိုကြကုန်၍။ ကာဠကံ၊ ကာဠကအမည်ရှိသော။ သေနာ
 ပတိ၊ စစ်သူကြီးကို။ ဟတ္ထပါဒေသု၊ လက်ခြေတို့၌။ ဂဟေတွာ၊
 ကိုင်၍။ ရာဇနိဝေသနာ၊ မင်းအိမ်နန်းတော်မှ။ ဩတာရေတွာ၊
 ဆွဲချ၍။ ဂဟိတဂဟိတေဟေဝ၊ ကိုင်ယူမိတိုင်း၊ ကိုင်ယူမိတိုင်း
 သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ပါသာဏမဂ္ဂရေဟိ၊ ကျောက်၊ ဆောက်
 ပုတ်တို့ဖြင့်။ သိသံ၊ ဦးခေါင်းကို။ ဘိန္ဒိတွာ၊ တောက်ခွဲပြီး၍။ ဇိဝိ
 တက္ခယံ၊ အသက်၏ကုန်ခြင်းသို့။ ပါပေတွာ၊ ရောက်စေပြီး၍။
 ပါဒေသု၊ ခြေတို့၌။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ ကုဗ္ဗန္တ၊ ဆွဲငင်ကြကုန်
 လျက်။ သင်္ကရဋ္ဌာနေ၊ တံမြက်ချေးစုရာအရပ်၌။ ဆဗ္ဗေသု၊ စွန့်ပစ်
 ကြကုန်၏။ "ဤကား(ခ)မှတ်အနက်တည်း။

မှတ်ချက်။ ဤအဋ္ဌကထာ၌သေသည်၏အခြားမဲ့၌ငရဲသို့
 လား၏ - ဟု မပြ ငြားသော်လည်း အတ္ထာပတ္တိ နည်းအားဖြင့်
 ကာဠကစစ်သူကြီးသည် ငရဲသို့လား၏ဟု မှတ်ယူသင့်၏။
 ဤသို့ မတရားသော တံဆိုးစားခြင်းကြောင့် အဆက်ဆက် အ
 ကုသိုလ်ပွားများ၍မျက်မှောက်ပစ္စက္ခ၌ကာဠက၏ကြီးစွာသော
 ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်သည်ကို ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်ကြပြီးလျှင်
 တံဆိုးစားခြင်းမှကြဉ်ရှောင်ကုန်ရာ၏။

မှတ်ချက်သစ်သံပေါက်။

- (၁) တံဆိုးလာဘစား။ အကုပ္ပ၊ ပျက်ငြားမျက်မှောက်မှ။
- (၂) သေသည်အခြား။ ငရဲလား။ မှတ်သားမျိုးလေးဖြာ။
- (၃) ကာဠကထုံး။ ပျက်၍ပြိုနိုး။ နှလုံးငိုက်ယူရာ။
- (၄) တံဆိုးမစား။ မှန်တရား။ ဖြောင့်သားဆုံးဖြတ်ပါ။

- (၅) ဖြောင့်ဖြောင့်တရား။ ဆုံးဖြတ်ကြား။ ရောက်ငြားနတ်တို့၍။
 (၆) ယင်းသာမက။ နိဗ္ဗာန်။ မုချရောက်လိမ့်သာ။
 (၇) အနုသာသန။ ဆင့်၍ပြု။ ဘွေးဆလိုက်နာပါ။

တံဆိုးစားသောကာဠကစစ်သူကြီး၏ထုံးဝတ္ထုပြီး၏။

+ + + +

(၁၂) တံဆိုးစားသာ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏား၏
 ထုံးဝတ္ထုကိုပြခြင်း။

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်သည် ပုပ္ဖဝတီ
 အမည်သည် ဖြစ်၏။ ထိုပုပ္ဖဝတီပြည်၌ ဝသဝတ္ထိမင်း၏ ကေ
 ရာဇာမည်သောသားသည် မင်းပြု၏။ ထိုမင်း၏သားဖြစ်သော
 စန္ဒမင်းသားသည် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်၏။ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည်
 ပုရောဟိတ်ဖြစ်၏။ ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည် မင်းအားအကျိုး
 ကိုရင်း၊ အကြောင်းကိုရင်း-ဆုံးမ၏။ ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားကို
 မင်းသည် ပညာရှိ၏ဟူ၍ တရားဆုံးဖြတ်သောအရာ၌ နေစေ
 သတတ်။ ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည် တံဆိုးလာတ်စားခြင်း၌
 နှစ်သက်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ တံဆိုးလာတ်ကိုယူပြီးလျှင် ဥစ္စာရှင်
 မဟုတ်ကုန်သောသူတို့ကို ဥစ္စာရှင်ဟုတ်သည်တို့ကိုပြု၏။ ဥစ္စာ
 ရှင်ဟုတ်သောသူတို့ကို ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သည်တို့ကို ပြု၏။ ။
 ထိုအခါတနေ့သ၌ တရားရှုံးသောယောကျ်ားတယောက်သည်
 တရားဆုံးဖြတ်ရာ အရပ်မှ ကြွေးကြော်လျက် ထွက်ခဲ့၍ မင်း
 အား စားအံ့သောဌာ လာလတ်သော စန္ဒမင်းသားကို မြင်၍
 ပြေးလေ၍ မင်းသား၏ခြေတို့၌ဝပ်၍သာလျှင် ငို၏။ ထိုစန္ဒမင်း
 သားသည် အိုယောကျ်ား၊ အဘယ်ကြောင့်ငိုသနည်းဟုမေး၏။
 အရှင်သား၊ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည် တရားကိုဆုံးဖြတ်ရာ၌ တံ
 ဆိုးစား၏။ အကျွန်ုပ်ကို ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည် တံဆိုးကို
 ယူ၍ရှုံးခြင်းသို့ရောစေအပ်၏ဟုကြားလျှောက်သည်ရှိသော်၊ စန္ဒ
 မင်းသားသည်မကြောက်လင့်ဟု ထိုတရားရှုံးသောယောကျ်ား
 ကိုနှစ်သိမ့်စေ၍ တရားဆုံးဖြတ်ရာအရပ် ရုံးသို့ ခေါ်ဆောင်၍

မှန်ကန်စွာ တရားကို ဆုံးဖြတ်၍ ဥစ္စာရှင်ဟုတ်သောသူကိုသာ
လျှင်ဥစ္စာရှင်ဟုပြု၏။ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူကိုဥစ္စာရှင်မဟုတ်
သည်ကိုပြု၏။ လူများအပေါင်းသည် ကျယ်စွာသောအသံဖြင့်
ကောင်းချီးပေး၏။ မင်းသည်ထိုကောင်းချီးပေးကြသောအသံကို
ကြား၍ဤအုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သောအသံကားအဘယ်နည်း
ဟု မေး၍၊ ဤအုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သောအသံသည် စန္ဒမင်း
သားသည် တရားကို ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ပေသတတ်ဟု ထို
တရားဆုံးဖြတ်သော ရုံးအရပ်၌ ကောင်းချီးပေးသော အသံပါ
တည်းဟုလျှောက်ဆိုကြကုန်၏။ မင်းသည် ထိုစကားကိုကြား၍
နှစ်သက်တော်မူ၏။ စန္ဒမင်းသားသည် လာလတ်၍ ထိုခမည်း
တော်မင်းကြီးကို ရှိခိုး၍ တင့်အပ်လျှောက်ပတ်သော အရပ်၌
နေ၏။ ထိုအခါ ခမည်းတော်ကေရာဇ်မင်းသည် ချစ်သား သင်
သည် တခုသောတရားကို ဆုံးဖြတ်သလောဟု မေးတော်မူ၏။
အရှင်မင်းကြီး တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် မှန်ပေ၏ဟု လျှောက်
၏။ ထိုသို့တပြီးကား၊ ဝါ၊ ငါတို့ကံတွန်းပါ၏။ ချစ်သား ဤနေ့မှစ၍
သင်သည်သာလျှင် တရား ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဖြစ်စေသော - ဟု
တရားဆုံးဖြတ်သောအရာကို မင်းသားအားပေးတော်မူ၏။

ထိုနေ့မှစ၍ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားအား အခွန်အတုတ်သည်
ပြတ်၏။ ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည် ထိုအခါမှစ၍စန္ဒမင်းသား
၌ရန်ငြိုးဖွဲ့၍တတ်အံ့လောအခွင့်ကိုရှာလျက်လှည့်လည်သွားလာ
၏။ ထိုကေရာဇ်မင်းသည် နည်းသောပညာရှိ၏။ တနေ့သ၌ ည၌
အဘို့၌အိပ်၍ မိုးသောက်သောအခါ၌ အိပ်မက်၌ တန်းဆာဆင်
အပ်သော တံခါးမုခ်ရှိထသော ရတနာချနစ်ပါးတို့ဖြင့်ပြီးသော
တံတိုင်းရှိထသောယူဇနာခြောက်ဆယ်ရှိသောရွှေဖြင့်ပြီးသော
သဲတို့ဖြင့်ဖြန့်ကြဲအပ်သော လမ်းခရီးရှိထသော အစောယူဇနာ
တသောင်း ရှိသော ဝေဇယန္တာ ပြာသာဒ်ဖြင့်လည်း တန်းဆာ
ဆင်အပ်ထသော မွေ့လျော်ဘွယ်ရှိသော နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်၊ ရေ
ကန်-စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံထသော ပြည့်သောနတ်အပေါင်း ရှိ

ထသော တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ကိုမြင်၍ အိပ်ရာမှ နိုး၏။ ထို
 ကေရာဇမင်းသည် ထိုတာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ သွားလိုသည်
 ဖြစ်၍ကြံ၏။ နက်ဖြန် ဆရာခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏား လာသောအခါ
 နတ်ပြည်သို့သွားရအံ့သော လမ်းခရီးကိုမေး၍ ထိုပုဏ္ဏားညွှန်
 ကြားသောလမ်းခရီးဖြင့် နတ်ပြည်သို့သွားအံ့ဟုကြံ၏။ နက်ဖြန်
 ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားလာသောအခါနတ်ပြည်သို့သွားနိုင်သော
 လမ်းခရီးကို ပုဏ္ဏားအားမေး၏။ ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည်
 ယခုအခါ၌ ငါ၏ရန်သူဖြစ်သော စန္ဒမင်းသား၏အသက်ကိုကုန်
 စေ၍ ငါ၏ နှလုံးအထိုကို ပြည့်စေအံ့ဟု ကြံပြီးလျှင်။ အရှင်မင်း
 မြတ်၊ မြတ်သောအလှူကို လှူကုန်၍ မသတ်အပ်သောသူတို့ကို
 သတ်ကုန်၍ နတ်ပြည်သို့ရောက်ကုန်၏ဟု လျှောက်ကြား၏။

ထိုအခါ မင်းသည် မြတ်သောအလှူဟူသည် အဘယ်နည်း။
 မသတ်အပ်သောသူတို့သည်ကားအဘယ်နည်း။ ထိုအကြောင်း
 ကို ငါတို့အားကြားလော။ ပူဇော်ပါအံ့၊ လှူပါအံ့ဟုဆို၍ ပုဏ္ဏား
 ကိုမေး၏။ ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည်အရှင်မင်းမြတ်၊ မိမိမှဖြစ်
 သော သားသွီးတို့ဖြင့်၎င်း၊ ချစ်ငှစွာသော မယားတို့ဖြင့်၎င်း၊
 သူဌေးတို့ဖြင့်၎င်း၊ ကိုယ်လုံးဖြူသောနွားလားဥသဘာ ဘိုဖြင့်၎င်း၊
 မင်္ဂလာရှိသော မြင်းတို့ဖြင့်၎င်း၊ ဤလေးပါး လေးပါးစီတို့ဖြင့်
 ယဇ်ပူဇော်အပ်၏ဟုလျှောက်ကြား၏။ ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည်
 ဤသို့လျှောက်ထားဖြေကြားပြီးလျှင်အရှင်မင်းမြတ်၊ ယဇ်ပူဇော်
 မြင်းငှါစွမ်းနိုင်ပါ၏လောဟုမေးလျှောက်ပြန်၏။ ဆရာ၊ ယဇ်
 ပူဇော်မြင်းငှါစွမ်းနိုင်ပါ၏။ သင်တို့သည်သာလျှင် ယဇ်ကိုစီရင်
 လောဟုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားအားအပ်နှင်း၏။

ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည်မြို့ပြင်၌ ယဇ်တိုင်၊ ယဇ်တွင်းဘို့
 ကိုစီရင်ပြီးလျှင် မင်းကို ရှေးဦးစွာ သားတော်၊ သွီးတော်တို့ကို
 ယဇ်ပူဇော်အံ့သောငှါ ဆောင်စေလောဟု လျှောက်ဆို၏။ ထို
 ကေရာဇမင်းသည်မင်းချင်းယောက်ျားတို့ကို စန္ဒမင်းသား၊ သူရိ

ယမင်းသား-စသော သားတော်၊ သွီးတော်တို့ကို ဆောင်ယူအံ့
 သောငှါ စေလိုက်၏။ မင်းချင်း ယောက်ျားတို့သည် ဂြောဟ်ဦးစွာ
 စန္ဒမင်းသားအထံသို့သွား၍ အကြောင်းကိုကြား၏။ စန္ဒမင်းသား
 သည် မည်သူ၏စကားဖြင့် ဆောင်စေသနည်းဟု မေး၏။ ခဏ္ဍ
 ဟာလပုဏ္ဏား၏စကားဖြင့် ဆောင်စေ၏ဟုဆိုသော်၊ ငါတယောံ
 ကြောင့်အလုံးစုံကုန်သောသူတို့သည် မပျက်စီးစေလင့်ဟုဆို၍၊
 ငါ့ကို မင်းအထံသို့ဆောင်လောဟု ဆိုပြီးလျှင် မင်း၏အထံသို့
 ရောက်လျှင် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းအကျိုးမရှိဟုအစရှိသည်ဖြင့် များ
 စွာ အကြောင်းပြ၍ တောင်းပန်ငြားသော်လည်း မရ။ ။ ထို့
 အတူ မိဖုရား၊ မှူးမတ်၊ သူဌေး၊ သူကြွယ်-စသောပညာရှိပြည်သူ
 အပေါင်းတို့သည်လည်း အ မျိုး မျိုး တောင်းပန်ကြငြားသော်
 လည်း အခွင့်မရသည်ဖြစ်၍ စန္ဒမင်းသားစသောများစွာသော
 သတ္တဝါတို့ကို ယဇ်၏အနီးသို့ဆောင်ပြီးလျှင် ဂြောဟ်ဦးစွာစန္ဒမင်း
 သားကိုဆောင်၍ ယဇ်တွင်း၏အနီး၌ရပ်လျက် လည်ကို ညွတ်
 စေ၍ နေစေ၏။ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည် သန်လျက်ကိုကိုင်၍
 စန္ဒမင်းသား၏လည်ကို ဖြတ်အံ့သောငှါ ရပ်၏။ ထိုခဏ၌ စန္ဒာ
 ဒေဝီမိဖုရား၏—

ယေနသစ္စေနခဏ္ဍဟာလော၊ ပါပကမ္မံ ကရောတိ ဒုဗ္ဗေဝေါ။
 ဇေတန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ သမာဓိနိ သာမိကေန ဟောမိ။ ။

အစရှိသောသစ္စာစကားကြောင့်သိကြားမင်းသည်အလျှံပြောင်
 ပြောင်တောက်သောသံတူကြီးကို ယူ၍ လာလတ်ပြီးလျှင် ဧက
 ရာဇမင်းကိုမြင်ချောက်၍ အလုံးစုံကုန်သောသူတို့ကိုသေဘေး
 မှလွတ်စေကုန်၏။
 ထိုသေဘေးမှ လွတ်သော အခါ၌ ယဇ်ပူဇော်ရာ အရပ်၌
 စည်းဝေးကြကုန်သောသူတို့သည် တပြိုင်နက်အုတ်အုတ်ကျက်
 ကျက်ကိုပြုကုန်၍ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားအား တယောက်တချက်
 အုတ် ကျောက်ခဲတို့ဖြင့် ထုနှက် ပုတ်ခတ်ခြင်းကို ပေးကုန်၏။

ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားကို ထိုအရပ်၌ပင်လျှင် အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေကုန်၏။ ထိုလူအပေါင်းတို့သည် ဧကရာဇ်မင်းကိုသတ် အံ့သောငှါ အားထုတ်ကုန်၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်း စန္ဒမင်း သားသည်အဘကိုဖက်ထား၍ သတ်အံ့သောအခွင့်မပေးကုန်။ ထိုလူအပေါင်းတို့သည် ဧကရာဇ်မင်းအားအသက်ကိုပေးကုန် အံ့။ သို့သော်ထိုမင်းယုတ်အားထီးမြူကို၎င်း၊ မြို့တွင်း၌နေခြင်းကို ၎င်း-မပေးကုန်အံ့။ ခွန်းစဏ္ဍားပြု၍ မြို့ပ၌ထားကုန်အံ့ဟု ဆိုကြ ကုန်၍ မင်းအသွင်ကိုပယ်၍ ဖန်ရည်စွန်းသော ညစ်ညူးသော အဝတ်ကိုဝတ်စေ၍ နန္ဒင်းဆိုးသောအဝတ်ဖြင့် ဦးခေါင်းကိုရစ် ပတ်၍ ခွန်းစဏ္ဍားပြု၍ ခွန်းစဏ္ဍားတို့၏နေရာအရပ်သို့ပို့ဆောင် ကြကုန်၏။ ထိုအရပ်၌ပင်လျှင် စန္ဒမင်းသားကို အဘိသိက်သွန်း ၍ မင်းမြှောက်ကြကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစန္ဒကုမာရ ဇာတ်သည် ကျယ်ဝန်းသည် ဖြစ်၍ လိုရင်း အဓိပ္ပါယ် သိလောက်ရုံမျှသာ အကျဉ်းအားဖြင့် တော်ပြလိုက်သည်။ ။ အကျယ်ကိုအလိုရှိမှု၊ ယင်းစန္ဒကုမာရ ဇာတ်ပါဠိတော်၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့၌ မှတ်ယူအပ်၏။ ။ ယင်း ဇာတ်တော်ကိုရည်၍ မန်လည်ဆရာတော်ကြီးသည် မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်၊ စာအုပ်နံပါတ်(၁၂၂)၌—

ဒိဋ္ဌိဆရာ။ ခဏ္ဍဟာလ။ ပြာဟ္မဏာကြောင့်။ ပုပ္ဖဝတီ။ ပြည်ပူရီတွင်။
 သိင်္ဂီနန်းရှင်။ ဘုရင် ဧကရာဇ်။ ဘဝနစ်ရှင်။ ။ ဟု စပ်ဆိုတော်မူ၏။

ထို့ကြောင့်-မဟာနိပါတ်၊ စန္ဒကုမာရဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌-

(က) အတိတေ ဘိက္ခဝေ ဗါရာဏသီ ပုပ္ဖဝတီနာ
 မ အဟောသိ၊ တတ္ထ ဝသဝတ္တိရညော ပုတ္တော ဧက
 ရာဇာနာမ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ ပုတ္တော စန္ဒကုမာ
 ရောနာမ ဩပရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ခဏ္ဍဟာလောနာမ
 ပြာဟ္မဏော ပုရောဟိတော အဟောသိ။ သော ရညော
 အတ္တဉ္စ ဓမ္မဉ္စ အနုဿာသတိ။ တံ ကိရ ရာဇာ ပဏ္ဍိ

တောတိ ဝိနိစ္ဆယေ နိသိဒါပေသိ။ သော လညွှန်ဂဟဏကော ဟုတ္တာ လညွှန် ဂဟေတွာ အဿာမိကေ သာမိကေ က ရောတိ။ သာမိကေ အဿာမိကေ ကရောတိ။

(ခ) အထ သက္ကော ဒေဝရာဇာ တဿာ ပရိဒေဝ သဒ္ဓိ သုတွာ တံပဝတ္တိ ဥတွာ ဇလိတံ အယကုရုံ အာ ဒါယ ဂစ္ဆိာ ရာဇာနံ တာသေတွာ သဗ္ဗေ ဝိဿန္ဓာ ပေသိ။

(ဂ) သဗ္ဗေသုဝိပ္ပရတ္တေသု၊ ယေ တတ္ထ သမာဂတာ အာသုံ။ သဗ္ဗေ ဧကေကလေဉ္စုကမဒံသု၊ ဇေဝဝခေါ ခဏ္ဍ ဟာလဿာတိ။

(ဃ) ဧကေကလေဉ္စုကမဒံသုတိ ဘိက္ခဝေ ယတ္ထ ကာ တသ္မိံ ယညာဝါရေ သမာဂတာ။ သဗ္ဗေ ဧက ကောလာဟလံ ကတွာ ခဏ္ဍဟာလဿ ဧကေက လေဉ္စု။ ပဟာရံ အဒံသု။ ဇေဝ ဝခေတိ ဇေသောဝ ခဏ္ဍ ဟာလဿ ဝခေ အဟောသိ။ တတ္ထေဝ ဇိဝိတက္ခယံ ပါပေသုန္တိ အတ္ထော။ ။ ဟုပြုတော်မူ၏။ (က) မှတ်ပါဠိ ကို ၁၂၆၈-ခုနှစ်ရိုက်။ ကဝိမျက်မှန်စာအုပ်နံပါတ်-၁၉။ (ခ) မှတ်ပါဠိကို ၎င်းစာအုပ် နံပါတ်-၆၀။ (ဂ) မှတ်ပါဠိ ကို စန္ဒကုမာရဇာတ်ပါဠိတော် ပုဒ်ရေ နံပါတ်-၁၆၀။ (ဃ) မှတ်ပါဠိကို ၎င်းအဋ္ဌကထာ စာအုပ်နံပါတ်-၁၆- မှာကြည့်။

မှတ်ချက်။ ။ သာဓက ပါဠိများကိုလည်း လိုရင်း အချက် အနည်းငယ်မျှသာ ဘော်ပြလိုက်သည်။ အကျယ်ကို ၎င်းပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၌ယူအပ်၏။

သာဓကပါဠိအနက်ကို- က-ခ-ဂ-ဃ-အစဉ်အစိုင်းမှတ်။

(က) မှတ်အနက်ကား။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ အတိ တေ၊ ရှေးလွန်လေပြီးသော အခါ၌၊ ဗာရာဏသီ၊ ဗာရာဏသီ

ပြည်သည်။ ပုပ္ဖဝတီနာမ၊ ပုပ္ဖဝတီအမည်ရှိသည်။ အဟောသိ၊
 ဖြစ်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုပုပ္ဖဝတီပြည်၌။ ဝသဝတ္တိရညော၊ ဝသဝတ္တိ
 မင်း၏။ ဧကရာဇာနာမ၊ ဧကရာဇာမည်သော။ ပုတ္တော၊ သား
 သည်။ ရဇ္ဇံ၊ မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေသိ၊ ပြုပြီ။ တဿ၊ ထိုဧကရာဇာ
 မင်း၏။ စန္ဒကုမာရောနာမ၊ စန္ဒမင်းသားအမည်ရှိသော။ ပုတ္တော၊
 သားသည်။ ဩပရဇ္ဇံ၊ အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေသိ၊ ပြုပြီ။
 ခဏ္ဍဟာလောနာမ၊ ခဏ္ဍဟာလအမည်ရှိသော။ ပြာဟ္မဏော၊
 ပုဏ္ဏားသည်။ ပုရောဟိတော၊ ပုရောဟိတ်သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်
 ပြီ။ သော၊ ထိုခဏ္ဍဟာလပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားသည်။ ရညော၊ မင်း
 အား။ အတ္ထဗ္ဗ၊ အကျိုးကို၎င်း။ ဓမ္မဗ္ဗ၊ အကြောင်းကို၎င်း။ အနုဿာ
 သတိ၊ ဆုံးမ၏။ တံ၊ ထိုခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားကို။ ရာဇာ၊ ဧကရာဇာ
 မင်းသည်။ ပဏ္ဍိတောတိ၊ ပညာရှိ၏ဟူ၍။ ဝိနိစ္ဆယေ၊ တရားဆုံး
 ဖြတ်ရာရုံးအရပ်၌။ နိသီဒါပေသိ၊ နေစေပြီ။ သော၊ ထိုခဏ္ဍဟာလ
 ပုဏ္ဏားသည်။ လဉ္ဇဝိတ္တကော၊ တံဆိုးစားခြင်း၌ နှစ်သက်ခြင်းရှိ
 သည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ လဉ္ဇံ၊ တံဆိုးလာဘ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။
 အဿာမိကေ၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူတို့ကို။ သာမိကေ၊ ဥစ္စာ
 ရှင်တို့ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ သာမိကေ၊ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သောသူတို့
 ကို။ အဿာမိကေ၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သည်တို့ကို။ ကရောတိ ပြု
 ၏။ ။ဤကား(က)မှတ်အနက်တည်း။

(ခ) မှတ်အနက်ကား။ ။အထ၊ ထိုအခါ၌။ ဒေဝ ရာဇာ၊
 နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော။ သက္ကော၊ သိကြားမင်းသည်။ တဿ၊
 ထိုစန္ဒာဒေဝီမိဖုရား၏။ ပရိဒေဝသန္တံ၊ ပိုကြွေးသံကို။ သုတွာ၊ ကြား
 ၍။ ဝါ၊ ကြားသောကြောင့်။ တံပဝတ္တိ၊ ထိုဖြစ်သောအကြောင်း
 ကို။ ဥတွာ၊ သိ၍။ ဇလိတံ၊ အလျှံပြောင်ပြောင်တောက်သော။
 အယကုဋံ၊ သံတူကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ ဂစ္ဆံ၊ လာလတ်၍။ ရာဇာ
 နံ၊ ဧကရာဇာမင်းကို။ တာသေတွာ၊ ထိတ်လန့်စေပြီး၍။ သဗ္ဗေ၊
 အလုံးစုံကုန်သော သူတို့ကို။ ဝိဿန္ဓာပေသိ၊ အနှောင် အဖွဲ့မှ
 လွတ်စေပြီ။ ။ဤကား(ခ)မှတ်အနက်တည်း။

(ဂ) မှတ်အနက်ကား။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့၊သဗ္ဗေသု၊
 ခပ်သိမ်းကုန်သောသူတို့သည်။ ဝိပ္ပရက္ခေသု၊သိကြားမင်းတန်း
 ခိုးကြောင့် အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ယေဇနာ၊
 အကြင်မျှလောက်ကုန်သောလူတို့သည်။တတ္ထ၊ထိုယဇ်တွင်း၌၊
 ဝါ၊ထိုယဇ်ပူဇော်ရာအရပ်၌။ သမာဂတာ၊အညီအညွတ်စည်း
 ဝေးလာကြကုန်သည်။ အာသုံ၊ဖြစ်ကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ခပ်သိမ်းကုန်
 သော။တေဇနာ၊ထိုလူတို့သည်။ဇေကကလေဇ္ဈ၊ကံ၊တယောက်
 တချက်စီခဲကို။ဝါ၊တယောက်တချက်စီ ကျောက်အုတ်ခဲတို့ဖြင့်
 ပစ်ခတ်ပုတ်ခတ်ခြင်းကို။ အခံသု၊ပေးကြကုန်ပြီ။ ဒေသဇေသာဝ၊
 ဤတယောက်တချက်စီ ပစ်ခတ်ခြင်းသည်သာလျှင်။ ခဏ္ဍဟာ
 လဿ၊ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားအား။ ဝဇော၊ သတ်ခြင်းသည်။ အ
 ဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။ ။ဤကား(ဂ)မှတ်အနက်တည်း။

(ဃ) မှတ်အနက်ကား။ ။ဇေကကလေဇ္ဈ၊ကမခံသူတို့၊ဇေက
 ကလေဇ္ဈ၊ကမခံသု-ဟူသည်ကား။ ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ယတ္ထ
 ကာ၊ အကြင်မျှလောက်ကုန်သောလူတို့သည်။ တသ္မိ၊ယညာဝါ
 ဇေ၊ထိုယဇ်တွင်း၌။သမာဂတာ၊အညီအညွတ်စည်းဝေးလာကြ
 ကုန်သည်။ အာသုံ၊ဖြစ်ကုန်ပြီ။ တတ္ထကာ၊ထိုမျှလောက်ကုန်သော။
 သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော လူတို့သည်။ ဇေက ကောလာဟလံ၊
 တပြိုင်နက်အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ကို။ ကတွာ၊ပြု၍။ ခဏ္ဍဟာ
 လဿ၊ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏား။ဇေကကလေဇ္ဈ၊ပဟာရံ၊တယောက်
 တချက်စီကျော်အုတ်ခဲတို့ဖြင့်ပစ်ခတ်ပုတ်ခတ်ခြင်းကို။ အခံသု၊
 ပေးကုန်ပြီ။ ဒေသဝဇောတိ၊ဒေသဝဇော-ဟူသည်ကား။ဒေသာဝ၊
 ဤတယောံတချက်စီကျောက်အုတ်ခဲတို့ဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်းသည်
 သာလျှင်။ခဏ္ဍဟာလဿ၊ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားအား။ဝဇော၊သတ်
 ခြင်းသည်။ အဟောသိ၊ဖြစ်ပြီ။ တတ္ထေဝ၊ထိုအရပ်၌သာလျှင်။
 ဇိဝိတက္ခယံ၊အသက်၏ကုန်ခြင်းသို့။ပါပေသုံ၊ရောက်စေကုန်ပြီ။
 ဣတိအယံ၊ဤဆိုအပ်သည်ကား။အတ္ထော၊ဒေသဝဇော-ဟူသော
 ပုဒ်၏အနက်တည်း။ ။ဤကား(ဃ)မှတ်ပါဠိ၏အနက်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်၍ ကင်းဝန်မင်း
ကြီးရေးသော အဋ္ဌသံဝိပ် ဓမ္မသတ်ကျမ်း၌ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏား
တံဆိုးစား၍ မျက်မှောက်ပစ္စက္ခ၌ပျက်စီးသောထုံး-ဟူ၍ ရေး
သား၏။

တံဆိုးစားသောခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏား၏ထုံးဝတ္ထု၊

အကျဉ်းပြီး၏။

+ + + +

(၁၃) တံဆိုးစားသောကုရုမင်း၏ ထုံးဝတ္ထု၊

အကျဉ်းကိုပြခြင်း။

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ကုရုတိုင်း၌ ကုရုမင်းသည်မင်း
ပြု၏။ ထိုအခါငါတို့ဘုရားလောင်းရသေ့သည်ဟိမဝန္တာမှရသေ့
ငါးရာနှင့်တကွလာ၍ ကုရုမြို့ မြောက်တံခါး၏အနီး တရသော
ပညောင်ပင်၏အရင်း၌နေ၏။ နောက်မှလာသော ရသေ့ငါးရာ
တို့သည် ထိုပညောင်ပင်သို့ဝင်၍ နေကြကုန်၏။ ထိုရသေ့ဂိုဏ်း
နှစ်ဦးတို့သည် သင်တို့၏သစ်ပင်မဟုတ်၊ ငါတို့၏ သစ်ပင်တည်း
ဟု သစ်ပင်ကိုမှီ၍ ငြင်းခုံကြကုန်၏။ ထိုရသေ့ဂိုဏ်း နှစ်ဦးတို့
သည် မင်းအိမ်သို့သွားကြကုန်၏။ မင်းသည် ရှေးဦးစွာနေသော
ရသေ့အပေါင်းကိုသာလျှင် သစ်ပင်ရှင်ကိုပြု၏။ ။ နောက်လာ
သောရသေ့တို့သည် ရထားချိုင့်ကိုဆောင်၍ မင်းအား တံဆိုး
ပေးပြီးလျှင် မင်းမြတ်၊ ငါတို့အားလည်း သစ်ပင်ရှင်ကိုပြုလော
ဟု ဆိုကြကုန်၏။ မင်းသည်တံဆိုးကိုယူ၍ နှစ်ဦးသော ရသေ့
အပေါင်းတို့သည်နေကြကုန်လောဟုနှစ်ဦးသောရသေ့အပေါင်း
တို့ကိုလည်း သစ်ပင်ရှင်ကိုပြု၏။

ဤမှတစ်ပါးရှေးဦးစွာနေသောရသေ့တို့သည် ရထားချိုင့်၏
ရထားထည်းဘီး စက်တို့ကို ဆောင်၍ တံဆိုးပေးပြီးလျှင် မင်း
မြတ် ငါတို့ကို သာလျှင် သစ်ပင်ရှင် ပြုလောဟု ဆိုကြကုန်၏။
မင်းသည်ရသေ့တို့ဆိုတိုင်းအရှင်ကိုပြုပြန်၏။ ထိုရသေ့ဂိုဏ်းနှစ်

ဦးတို့သည်လုံးမသာမယာကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဟိမဝန္တာသို့
 သွားကြကုန်၏။ ထိုအခါအလုံးစုံသောကုရုတိုင်း၌နေကုန်သော
 နတ်တို့သည် တပေါင်းတည်း ဖြစ်၍၊ သီလရှိကုန်သော ရသေ့
 တို့ကိုငြင်းခုန်စေခြင်းကို ပြုသောမင်းသည် မသင့်မြတ်သည်ကို
 ပြု၏ဟု ကုရုမင်းအား အမျက်ထွက်ကြကုန်၍ ယူဇနာသုံးရာရှိ
 သောကုရုတိုင်းပြည်ကို သမုဒ္ဒရာကိုဖြစ်စေ၍ လူနေတိုင်ပြည်
 မဟုတ်သည်ကိုပြုကြကုန်၏။ ဤသို့တယောက်သော တံဆိုးစား
 သောကုရုမင်းကိုအဖို့ပြု၍ အလုံးစုံ တိုင်းပြည်၌ နေကုန်သော
 သတ္တဝါတို့သည်လည်း သေကျေပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြရ
 ကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤကုရုမင်း၏ဝတ္ထုကို အကျဉ်းသင်္ချေပအား
 ဖြင့်သာတော်ပြလိုက်သည်။ အကျယ်ကို အလိုရှိမူ ကုရုဇာတ်
 အဋ္ဌကထာ၌ယူအပ်၏။

(က) ယင်းဝတ္ထုအဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ မန်လည်ဆရာ
 တော်ကြီးသည်မဃဒေဝလင်္ကာသစ်စာအုပ်နံပါတ်(၁၂၃)၌-

တသီးချွတ်ယွင်း။ ကုရုမင်းလည်း။ ဂိုဏ်းသင်းနှစ်ပါး။ ရသေ့များကို။
 တရားတိုက်က။ ပဏ္ဏာယူစား။ အကျင့်မှား၍။ တိုင်းကားရေနှစ်။ ပင်လယ်
 ဖြစ်၏။ ။ဟုစပ်ဆိုတော်မူ၏။

ထို့ကြောင့်-ဒုကနိပါတ် ကုရုဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ -

အတီတေ ကုရုရဋ္ဌေ ကုရုရာဇာနာမ ရန္တံ ကာရေ
 သိ။လ။ ရာဇာ လဉ္စံ ဂဟေတွာ ဧဒဂဏာ ဝသန္တိ။တိ
 ဧဒိ သာမိကေ အကာသိ။ဣတရေ ဣသယော တဿ
 ရထပဉ္စရဿ ရထစက္ကာနိ နိဟရိတွာ လဉ္စံ ဒတွာ
 မဟာရာဇ အမွေယေဝ သာမိကေကရောဟိတိ အာဟံ
 သု။ရာဇာ တထာ အကာသိ။လ။ သကလကုရုရဋ္ဌဝါသိ
 နော ဒေဝတာ ဧကေတာ ဟုတွာ သိလဝန္တေ ကလဟံ

ကရောဇ္ဇေန ရညာ အယုတ္တံ ကတန္တိ ကုရုရညော
 ကုဇ္ဈိတွာ တိယောဇနသတိကံ ကုရုရဋ္ဌံ သမုဒ္ဓံ ဥဗ္ဗ
 ဧတ္တတွာ အရဋ္ဌမကံသု။ ဣတိ ဧကံ ကုရုရာဇာနံ နိဿာ
 ယ သကယရဋ္ဌဝါသိနောပိ ဝိနာသံ ပတ္တာတိ။ ။ ဟု
 ပြတော်မူ၏။ ။ ၁၆၁၀-ခုနှစ်၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်ရိုက်၊
 ဒုကနိပါတ် ဇာတ်အဋ္ဌကထာ စာအုပ်နံပါတ် (၁၄၉)
 (၁၅၀)မှာကြည့်။

မှတ်ချက်။ ။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ - သောတာ
 ပတ္တိမဂ္ဂသံယုတ်အတွင်းလည်း ။ ၎င်းအတူလာ၏။ ။ ၁၂၉၁-
 ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် အလုပ် သမားများ အသင်းစာပုံနှိပ်တိုက်ထုတ်
 စာအုပ်နံပါတ်(၁၆၀)မှာကြည့်။ ။ အဋ္ဌကထာပါဠိကိုလည်း
 ပေယျာလထားပြီးလျှင် ယုံကြည်ရန်အနည်းငယ်မျှသာတော်ပြ
 လိုက်သည်ဟုမှတ်။

သာဓကပါဠိ အနက်ကား။ ။ အတိတေ၊ ရှေးလွန်လေပြီး
 သော အခါ၌၊ ကုရုရဋ္ဌ၊ ကုရုတိုင်း၌၊ ကုရုရာဇာနာမ၊ ကုရု
 အမည်ရှိသောမင်းသည်။ ရဇ္ဇ၊ မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေသိ၊ ပြုပြီး
 လ။ ရာဇ၊ ကုရုမင်းသည်။ လဉ္ဇ၊ ရထားချိုင့်တံဆိုးကို။ ဂဟေတွာ၊
 ယူပြီး၍၊ ဧဝံဏာ၊ ရသေ့ဂိုဏ်းနှစ်ဦးတို့သည်။ ဝသန္တ၊ နေကြ
 ကုန်လော၊ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧဒိ၊ ရသေ့ဂိုဏ်းနှစ်ဦးတို့ကိုလည်း။
 သာမိကေ၊ သစ်ပင်ရှင်တို့ကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီး၊ ဣတရေ၊ ဤနေခံမှ
 လာသော ရသေ့မှ တပါးကုန်သော။ ဣသယော၊ ရှေးဦးစွာနေ
 သောရသေ့တို့သည်။ တဿရထပဉ္စရဿ၊ ထိုရထားချိုင့်၏၊
 ရထစက္ကာနိ၊ ရထားလှည်းဘီးစက်တို့ကို။ နိဟရိတွာ၊ ဆောင်ပြီး
 ၍။ လဉ္ဇ၊ တံဆိုးလက်ဆောင်ကို။ ဒက္ခာ၊ ပေးပြီး၍၊ မဟာရာဇ၊
 မင်းမြတ်။ အမေယေဝ၊ ငါတို့ကိုသာလျှင်။ သာမိကေ၊ သစ်ပင်
 ရှင်တို့ကို။ ကရောဟိ၊ ပြုလော့၊ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဟံသု၊ ဆိုကြကုန်
 ၍။ ရာဇာ၊ ကုရုမင်းသည်။ တထာ၊ ထိုရသေ့တို့ဆိုတိုင်း။ အကာ

သိ၊ပြုပြီ။ ။လ။သကလကုရုရဌဝါသိနော၊အလုံးစုံ ကုရုတိုင်း၌
 နေကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။ ဧကတော၊ တပေါင်း
 တည်း။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ သီလဝန္တေ၊ သီလရှိကုန်သော ရသေ့တို့
 ကို။ ကလဟံ၊ ငြင်းချန်ခြင်းကို။ ကရောန္တေန၊ ပြုသော။ ရညာ၊ မင်း
 သည်။ အယုတ္တံ၊ မသင့်သော အမှုကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊
 ဤသို့။ ကုရုရညော၊ ကုရုမင်းအား။ ကုဏ္ဍိတွာ၊ အမျက်ထွက်ကုန်
 ၍။ တိယောဇနသတိကံ၊ ယူဇနာသုံးရာရှိသော။ ကုရုရဌံ၊ ကုရု
 တိုင်းပြည်ကို။ သမုဒ္ဒံ၊ သမုဒ္ဒရာကို။ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ၊ ဖြစ်စေ၍။ အရဌံ၊
 လူနေတိုင်းပြည် မဟုတ်သည်ကို။ အကံသု၊ ပြုကြကုန်ပြီ။ ဣတိ၊
 ဤသို့။ ဧကံ၊ တယောက်သော။ ကုရုရာဇာနံ၊ တံဆိုးစားသော
 ကုရုမင်းကို။ နိဿာယ၊ မှီ၍။ သကလရဌဝါသိနောပိ၊ အလုံးစုံ
 ကုရုတိုင်းပြည်၌ နေကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်လည်း။ ဝိနာသံ၊
 သေကျေပျက်စီးခြင်းသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်ကြရကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 ဒဠဗ္ဗံ၊ မှတ်အပ်၏။ ။ဤကား အနက်တည်း။

မှတ်ချက် ဩဝါဒကထာ။ ။ ဤတံဆိုးလာဘ်စား
 ၍ မတရား ကျင့်သဖြင့် တရားဆုံးဖြတ်သော ကုရုမင်း
 သည် ထိုဗလဝအကုသိုလ်ကံကြောင့် မိမိချည်းသာလျှင်
 ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ရသည် မဟုတ်။ အကုသိုလ်ကံ
 ကူးစက်သော အားဖြင့် ထိုအကြီးအမှူး မင်းကိုမှီ၍ နေ
 ထိုင်ကြကုန်သော မရေမထွက်နှိုင်း များစွာ ကုန်သော
 သတ္တဝါတို့သည်လည်း ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ သေကျေပျက်စီး
 ခြင်းသို့ ရောက်ကြရကုန်သေး၏။ တမလွန်ဘဝ၌ကား
 ပြောတွယ်ရာမရှိဟု ကြောက်ထိတ်လန့်ခြင်းသံဝေဂကို
 ဖြစ်စေ၍ တံဆိုးစား၊ မတရားကျင့်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်
 ကုန်ရာ၏။

မှတ်စုသံပေါက်လင်္ကာ။

- (၁) ကုရုမင်းများ၊ ဘံဆိုးစား၊ ပျက်ပြားစည်းစိမ်နစ်။
- (၂) ထိုမင်းမှီသုံ၊ တပြည်လုံး၊ ပျက်ပြုန်းသမုဒ္ဒရာဖြစ်။

- (၃) ဆိုးညစ်ယုတ်မာ။တံဆိုးစာ။ကြီးစွာအပြစ်ဖြစ်။
- (၄) ဥာဏ်သံဝေဂ။သတိရ။မုချပယ်စွန့်ပစ်။

တံဆိုးစားသောကုရမင်း၏ထုံးဝတ္ထု၊ အကျဉ်းပြီး၏။

+ + + +

(၁၄) တံဆိုးစားသော ပဉ္စအမတ္တတို့၏ ထုံးဝတ္ထုကို အကျဉ်းပြခြင်း။

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်
 မင်းသည် မင်းပြုသည်ရှိသော်လည်း။လ။တရားလောင်း မဟာဗောဓိ
 ပရိဗုဒ္ဓသည် မင်း၏ဥယျာဉ်၌နေ၏။ ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းအား ငါး
 ယောက်ကုန်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အမတ်တို့သည် အကျိုးကို၎င်း၊
 အကြောင်းကို၎င်း ဆုံးမ၏။လ။ထိုငါးယောက်ကုန်သော မိစ္ဆာ
 ဒိဋ္ဌိအမတ်တို့သည် ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ တရားသူကြီး၏အရာ၌
 တည်ကုန်လျက် တံဆိုးစားကုန်သည် ဖြစ်၍ ဥစ္စာရှင် မဟုတ်
 သောသူကို ဥစ္စာရှင် ပြု၏။ ဥစ္စာရှင် ဖြစ်သော သူကို ဥစ္စာရှင်
 မဟုတ်သည်ကို ပြု၏။ ထိုအခါ တနေ့သ၌ လိမ်လည်ကောက်
 ကျစ်၍ တရားတွေတတ်သောသူမှ တရားရှုံးသောယောက်ျား
 တယောက်သည် ဆွမ်းခံကြွတော်မူလျက် မင်း၏ နန်းတော်သို့
 ဝင်သော တရားလောင်းမဟာဗောဓိပရိဗုဒ္ဓကိုမြင်လျှင် ရှိခိုး၍
 အရှင်တရား၊ အရှင်တရားတို့သည် မင်း၏ နန်းတော်၌ ဆွမ်း
 တုဉ်းပေးကုန်၏။တံဆိုးယူ၍ လူများကိုဖျက်စီးတတ်ကုန်သော
 တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ကုန်သော အမတ်တို့ကို အဘယ်ကြောင့်
 လျစ်လျူရှုတော်မူကုန်တိသနည်း။ ယခုအခါ ငါးယောက်ကုန်
 သောအမတ်တို့သည် ကောက်တကျစ်ပြု၍ တရားတွေတတ်
 သောသူ၏ လက်မှ တံဆိုးလာဘ်ကို ယူ၍ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်ပါလျက်
 ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သည်ကိုပြုအပ်၏ဟုလျှော့ထား၍ ပိုကြွေး၏။

တရားလောင်း မဟာဗောဓိပရိဗုဒ္ဓသည် သနားခြင်း ကရု
 ဏာဖြင့် တရားဆုံးဖြတ်ရာရုံးသို့သွား၍ တရားသဖြင့်ဆုံးဖြတ်

စီရင်၍ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သောသူကိုသာလျှင် ဥစ္စာရှင်ပြု၏။ ထိုအခါ လူတို့သည်တပြိုင်နက်ကောင်းချီးပေးကြကုန်၏။ ဗြဟ္မဒတ်မင်း သည်ထိုကောင်းချီးပေးသောအသံကိုကြားလျှင် အဘယ်အသံ နည်းဟုမေး၍ ထိုအကြောင်းကို ကြားသိ၍ ဘုရားလောင်းအား လူတို့အား သနားသဖြင့် တရား ဆုံးဖြတ်ပါဟု တောင်းပန်၏။ မင်းတောင်းပန်ချက်အရ ဘုရားလောင်းသည် တနေ့လျှင်သုံးခု၊ လေးခုသောတရားကို ဆုံးဖြတ်စီရင်၏။ ထိုအခါမှစ၍ အမတ် ငါးယောက်တို့ တံဆိုးလာဘ်မရကုန်၍ ဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက် ကုန်သည်ဖြစ်၍ မင်းအားဂုံးတိုက်၍ ဘုရားလောင်းမဟာဗောဓိ ပရိဗိုဇ်ကိုသတ်စေကုန်၏။ မင်းသည် အကြောင်းဥပါယ်တံမျှင် ဖြင့် ဘုရားလောင်းအား သတ်ခြင်းငှါ အားထုတ် သော်လည်း မစွမ်းနိုင်။ ဘုရားလောင်းသည်အရပ်တပါးသို့ဖဲသွားအံ့သောငှါ အမှုအရာကိုပြု၏။ လ။ ။ ထိုနောင်မှ ဗြဟ္မဒတ် မင်းသည် အ လုံးစုံသောအကြောင်းအရာတို့ကိုသိသည်ဖြစ်၍ တံဆိုးစား၍ ဂုံးတိုက် ကုန်သော အမတ်ငါးယောက်တို့ကို ဘုရားလောင်း မဟာဗောဓိပရိဗိုဇ်၏ဩဝါဒဖြင့် အသက်ဘေးမှချမ်းသာပေး ၍ တထောင်သောပုတ်ခတ်ခြင်းကိုပြုပြီးလျှင်။ ဝါ။ အလုံးစုံကုန် သောသူတို့၏ ဥစ္စာကို ဆောင်ယူတတ်ကုန်သော ခိုးသူတို့ကို ပြုပြီးလျှင်ဦးစွန်းငါးခုပြုခြင်း၊ လည်၌ထောက်ဖွဲ့ဆွဲခြင်း၊ နွားချေး တို့ဖြင့် သွန်းလောင်းခြင်းတို့ဖြင့် မမြတ်နိုးခြင်းမရှိမသေပြုကုန် ၍ တိုင်းပြည်နိုင်ငံမှနှင်ထုတ်စေ၏။ ။ ဤကားတံဆိုးစားခြင်း ၏အပြစ်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤမဟာဗောဓိပရိဗ္ဗာဇကဇာတ်သည်ဝိတ္ထာရ ဖြစ်၍ အကျဉ်းလိုရင်းမျှကိုသာ ဘော်ပြလိုက်သည်။ အကျယ် ကို ၎င်းဇာတ်အဋ္ဌကထာ။ ၎င်းဇာတ်ဝတ္ထု၌ကြည့်ရှု၍ မှတ်ယူ အပ်၏။

ထိုကြောင့်။ ပဏ္ဏာသနိပါတ်။ မဟာဗောဓိဇာတ်
အဋ္ဌကထာ၌—

(က) အတိတေ ဗာရာဏသီယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇိ
ကာရေန္တေ။လ။တဿ ပန ရညော ပဉ္စ အမစ္စာ အတ္တဉ္စ
ဓမ္မဉ္စ အနုဿာသန္တိ။ လ ။ တေ ရညော ဝိနိစ္ဆယေ
နိယုတ္တာ လဉ္ဇခါဒကာ ဟုတွာ အဿာမိကံ သာမိကံ၊
သာမိကံ အဿာမိကံ ကရောန္တိ။

(ခ) တေ သဟဿ ပဟရဏေ ကတွာ ပဉ္စရူဒ္ဓာ
ကရဏဂဒ္ဒုလ ဗန္ဓန ဂေါမယသိဉ္စနေဟိ အမာနေတွာ
ရဋ္ဌာပဗ္ဗာဇေသိ။ ၊ဟုပြတော်မူ၏။ ၊(က)မှတ်ပါဠိ
ကို ၁၂၈၃-ခုနှစ်ရိုက်၊ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်စာအုပ် နံပါတ်
(၂၁၆)။ (ခ)မှတ် ပါဠိကို ၎င်းစာအုပ် နံပါတ်(၂၃၂)၊
(၂၃၃)မှာကြည့်။

အနက်ကို-က - ခ - အခြေအတိုင်းမှတ်။

(က) မှတ်အနက်ကား။ ။အတိတေ၊ရှေးလွန်လေပြီးသော
အခါ၌။ ဗာရာဏသီယံ၊ဗာရာဏသီပြည်၌။ ဗြဟ္မဒတ္တေ၊ ဗြဟ္မ
ဒတ်မင်းသည်။ရဇ္ဇိ၊မင်းအဖြစ်ကို။ကာရေန္တေ၊ပြုသည်ရှိသော်။
လ။ပန၊ထိုမှတစ်ပါး၊ တဿရညော၊ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းအား။ ပဉ္စ၊
ငါးယောက်ကုန်သော။ အမစ္စာ၊ အမတ်တို့သည်၊ အတ္တဉ္စ၊အ
ကျိုးကို၎င်း။ဓမ္မဉ္စ၊အကြောင်းကို၎င်း။ အနုဿာသန္တိ၊ဆုံးမကုန်
၏။လ။တေ အမစ္စာ၊ထိုငါးယောက်ကုန်သောအမတ်တို့သည်။
ရညော၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏။ ဝိနိစ္ဆယေ၊ တရား ဆုံးဖြတ်ရာရုံး၌။
နိယုတ္တာ၊ ယှဉ်ကုန်လျက်။ ဝါ၊တည်ကုန်လျက်။ လဉ္ဇခါဒကာ၊
တံဆိုးလာဘ်စားကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ဖြစ်ကုန်၍။ အဿာမိကံ၊
ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူကို။ သာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်ကို။ ကရောန္တိ၊
ပြုကုန်၏။ သာမိကံ၊ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သောသူကို။အဿာမိကံ၊ဥစ္စာ
ရှင်မဟုတ်သည်ကို။ ကရောန္တိ၊ပြုကုန်၏။ ။ဤကား(က)မှတ်
အနက်တည်း။

(ခ) မှတ်အနက်ကား။ ။တေအမစ္စာ၊ထိုတံဆိုးစားသော
 ငါးယောက် ကုန်သော အမတ်တို့ကို။ သဟဿ ပဟရဏေ၊
 တထောင်သောပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ကို။ ကတွာ၊ပြုပြီး၍။ ပဗ္ဗရုဇ္ဇာ
 ကရဏ ဂဒ္ဒုလဗန္ဓန ဂေါမယသိဉ္ဇနေဟိ၊ ဦးစွန်း ငါးခု ပြုခြင်း၊
 လည်၌ ထောက်ဆွဲ၊ဖွဲခြင်း၊နွားချေးဖြင့်သွန်းလောင်းခြင်းတို့ဖြင့်။
 အမာနေတွာ၊မမြတ်နိုးမှု၍။ဝါ၊မရိမသေပြု၍။ ရဋ္ဌာ၊တိုင်းပြည်
 နိုင်ငံတော်မှ။ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ နှင်ထုတ်စေပြီ။ ။ဤကား (ခ)မှတ်
 အနက်။

(က) မှတ်ရအကျဉ်းလင်္ကာ။

ဗာရာဏသီ၊ပြည်ပူရိ၌။ ဇာနည်ဗြဟ္မဒတ်။ မင်းပြုလတ်သော်။ အမတ်
 ငါးယောက်။အကျင့်ဘောက်၍။ မျက်မှောက်ထင်ရှား။ တံဆိုးစားလျက်။
 တရားစီရင်။ သိ၍ ဂုံးတိုက်။ အကျင့်မှိုက်ကြောင့်။ ထောင်းရိုက်ဒဏ်ခတ်။
 မမြတ်နိုးမှု။ မရိသေပြု၍။ ငါးခု ဥဈေသံ။ ထုံးနှောင် ဖွဲ့ကာ။ လည်မှာ
 ထောက်ဆွဲ။တနဲနွားချေး။သွန်းလောင်းပေး၍။ရပ်ဝေးဌာနာ။ နှင်ထုတ်ပါ
 သည်။ ။တံဆိုးစားရာ -အပြစ်တည်း။

တံဆိုးစားသောအမတ်ငါးယောက်၏ထုံးဝတ္ထုငြိုး၏။

+ + + +

(ခဉ်) တံဆိုးစားသော အသိလက္ခဏာ ပါဌကဗြာဟ္မဏ၏
 ထုံးဝတ္ထုကိုပြခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအသိလက္ခဏာ ဇာတ်ကို ဇေတဝန်
 ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ်၊ကောသလမင်းကြီး
 ၏သန်လျက်လက္ခဏာကိုဘတ်သော ပုဏ္ဏားကို အကြောင်းပြု
 ၍ ဟောတော်မူ၏။ ထိုပုဏ္ဏားသည် ပန်းပဲသွားတို့သည် မင်း
 အား သန်လျက်ကို ဆက်သောကာလ၌ သန်လျက်ကို နမ်း၍၊
 သန်လျက်လက္ခဏာကို ဆို၏။ ထိုပုဏ္ဏားသည် အကြင် ပန်းပဲ
 သွားတို့၏ လက်မှ တံဆိုးလာတ်ကို ရ၏။ ထိုပန်းပဲသွားတို့၏
 သန်လျက်ကိုလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံ၏။မင်္ဂလာနှင့်ယှဉ်၏ဟုဆို၏။

အကြင် ပန်းပဲသွားတို့၏ လက်မှ တံဆိုး လာဘ်ကို မရကုန်၊
 ထိုပန်းပဲသမားတို့၏ သန်လျက်ကို ယုတ်သော လက္ခဏာရှိ၏
 ဟူ၍။ ဝါ၊ သန်လျက်လက္ခဏာနှင့် မပြည့်စုံဟူ၍ ကဲ့ရဲ့၏။ ။
 ထိုအခါ တယောက်သော ပန်းပဲသမားသည် သန်လျက်ကိုပြု
 လုပ်၍ သန်လျက်အိမ်၌ သိမ်မွေ့သော ငရုတ်မှုန့်ကိုထည့်၍
 မင်းအား သန်လျက်ကိုဆက်၏။ မင်းသည် ပုဏ္ဏားကိုခေါ်စေ၍
 သန်လျက်ကို စုံစမ်းလော့ဟုဆို၏။ သန်လျက်ကို ကိုင်၍ နမ်း
 သောပုဏ္ဏား၏နှာခေါင်းသို့ ငရုတ်မှုန့်တို့သည်ဝင်ကုန်၏။ ချေလို
 သည်၏အဖြစ်ကိုဖြစ်စေကုန်၏။ ချေသောပုဏ္ဏား၏ နှာခေါင်း
 သည် သန်လျက်သွားခတ်မိသည်ဖြစ်၍ နှာခေါင်းသည်နှစ်ပိုင်း
 ပြတ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤနှာခေါင်းပြတ်ရခြင်းသည်တံဆိုးစားခြင်း
 ၏ အပြစ်တည်းဟုမှတ်အပ်၏။

ထိုကြောင့် ဣန္ဒြိယ-အသိလက္ခဏာစာတ် အဋ္ဌ
 ကထာ၌—

တဒေဝကဿ ကလျာဏန္တိ ဣဒံ သတ္တာ စေတ
 ဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလ ရညော အသိလက္ခဏ
 ပါဌကံ ပြာဟုဏံ အာရဟန္တ ကထေသိ။ သော ကိရ
 ကမ္မာရေဟိ ရညော အသိနံ အာဟရုကာလေ အသိ
 ဥပသိဃိ^၁တွာ အသိလက္ခဏံ ဥဒါဟရတိ။ သော ယေ
 သံ ဟတ္ထတော လာဘံ လဘတိ။ တေသံ အသိလက္ခ
 ဏသမ္ပန္နော မင်္ဂလသံယုတ္တောတိ ဝဒတိ။ ယေသံ ဟတ္ထ
 တော လာဘံ နလဘတိ။ တေသံ အသိ အဝလက္ခဏော
 တိ ဂရဟတိ။ ။အထေကော ကမ္မာရော အသိ
 ကတွာ ကောသိယံ သုရမံ မရီစရဏ္ဍံ ပက္ခိဒိတွာရညော
 အသိ အာဟရိ။ ရာဇာ ပြာဟုဏံ ပဏ္ဍောသာပေတွာ
 အသိ ဝိမံသာတိ အာဟ။ ပြာဟုဏဿ အသိ အာ

ကနိတွာ ဥပသိဃ်န္တဿ မရီစရုဏ္ဏာနိ နာသံ ပဝိ
 သိတွာ ဝိပိတုကာမတံ ဥပ္ပါဒေသုံ။ တဿ ဝိပန္တဿ
 နာသိကာ အသိဓာရာယ ပဋိဟဇ္ဇာ နိဓာ ဘိဇ္ဇိ။ ။ဟု
 ပြတော်မူ၏။ ။ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်စာအုပ်နံပါတ်(၄၂၈)
 မှာကြည့်။

အနက်ကား။ ။တဒေဝေကဿကလျာဏန္တိ၊ တဒေဝေ
 ကဿကလျာဏံ - အစရှိသော၊ ဣဒံဇာတကံ၊ ဤအသိလက္ခဏ
 ဇာတ်ကို။ သတ္ထာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဇေတဝနေ၊ ဇေတဝန်
 ကျောင်းတော်၌။ ဝိဟရန္တော၊ နေတော်မူသည်ရှိသော်။ ဝါ၊ နေ
 တော်မူစဉ်။ ကောသလရညော၊ ကောသလမင်းကြီး၏။ အသိ
 လက္ခဏ ပါဌကံ၊ သန့်လျက် လက္ခဏာကို ဘတ်တတ်သော။
 ပြာဟ္မဏံ၊ ပုဏ္ဏားကို အာရတ္တ အကြောင်းပြု၍။ ကထေသိ၊ ဟော
 တော်မူ၏။ သောပြာဟ္မဏော၊ ထိုပုဏ္ဏားသည်။ ကမ္မာရေဟိ၊
 ပန်းပဲသွားတို့သည်။ ရညော၊ ကောသလမင်းကြီးအား။ အသိနံ၊
 သန့်လျက်တို့ကို။ အာဟဇ္ဇ ကာလေ၊ ဆောင်သော ကာလ၌။
 အသိ၊ သန့်လျက်ကို။ ဥပသိဃ် တွာ နမ်း၍။ အသိလက္ခဏံ၊ သန့်
 လျက်လက္ခဏာကို။ ဥဒါဟရ တိကိရ၊ ဆိုသတတ်။ သေ၊ ပြာဟ္မ
 ဏော၊ ထိုပုဏ္ဏားသည်။ ယေသံ၊ အကြင်ပန်းပဲသွားတို့၏။ ဟတ္ထ
 တော၊ လက်မှ။ လာဘံ၊ တံဆိုးလာဘ်ကို။ လဘတိ၊ ရ၏။ တေသံ၊
 ထိုပန်းပဲသွားတို့၏။ အသိ၊ သန့်လျက်သည်။ လက္ခဏသမ္ပန္နော၊
 သန့်လျက်လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံ၏။ မင်္ဂလသံယုတ္တော၊ မင်္ဂလာနှင့်
 ယှဉ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။ ယေသံ၊ အကြင်ပန်းပဲသွားတို့
 ၏။ ဟတ္ထတော၊ လက်မှ။ လာဘံ၊ တံဆိုးလာဘ်ကို။ နလဘတိ၊
 မရ။ တေသံ၊ ထိုပန်းပဲသွားတို့၏။ အသိ၊ သန့်လျက်သည်။ အဝ
 လက္ခဏော၊ ယုတ်သောလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ၊ သန့်လျက်လက္ခဏာ
 နှင့်မပြည့်စုံ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂရဟတိ၊ ကဲ့ရဲ့၏။ အထ၊ ထိုအခါ၌။
 ဧကော၊ တယောက်သော။ ကမ္မာရော၊ ပန်းပဲသွားသည်။ အသိ၊
 သန့်လျက်ကို။ ကတွာ၊ ပြုလုပ်ပြီး၍။ ကောသိယံ၊ သန့်လျက်အိမ်၌။

သုခုမံ၊ သိမ်မွေ့သော။ မရီစရုဏ္ဏံ၊ ငရုတ်မှုန့်ကို။ ပက္ခိပိတွာ၊ ထည့်၍။ ရညော၊ ကောသလမင်းကြီးအား။ အသိံ၊ သန်လျက်ကို။ အာဟရိ၊ ဆောင်ပြီး။ ဝါ၊ ဆက်သပြီး။ ။ ရာဇာ၊ ကောသလမင်းကြီးသည်။ ပြာဟ္မဏံ၊ သန်လျက်လက္ခဏာဘတ်သော ပုဏ္ဏားကို။ ပက္ခောသာပေတွာ၊ ခေါ်စေ၍။ အသိံ၊ သန်လျက်ကို။ ဝိမံသ၊ စုံစမ်းဆင်ခြင်လော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဟ၊ ဆို၏။ အသိံ၊ သန်လျက်ကို။ အာကဗိတွာ၊ သန်လျက်အိမ်မှဆွဲငင်၍၊ ဥပသိပနိန္ဒဿ၊ နမ်းသော။ ပြာဟ္မဏဿ၊ ပုဏ္ဏား၏။ မရီစရုဏ္ဏာနိ၊ ငရုတ်မှုန့်တို့သည်။ နာသံ၊ နှာခေါင်းသို့။ ပရိသိတွာ၊ ဝင်၍။ ဝိပိတုကာမတံ၊ ချေခြင်းငှါအလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ ဥပ္ပါဒေသု၊ ဖြစ်စေကုန်၏။ ဝိပနန္ဒဿ၊ ချေသော။ တဿပြာဟ္မဏဿ၊ ထိုပုဏ္ဏား၏။ နာသိကာ၊ နှာခေါင်းသည်။ အသိဓာရာယ၊ သန်လျက်သွားဖြင့်။ ပရိဟဋ္ဌာ၊ ခတ်မိသည်ဖြစ်၍။ ဒွိဓာ၊ နှစ်ဖြာ။ ဘိဇ္ဇိ၊ ပြတ်ကွဲပြီး။ ။ ဤကားအနက်တည်း။

- (၁) မင်းကောသလ။ ပန်းပဲ ၇။ ဆက်သသန်လျက်။
 (၂) အသိလက္ခဏာ။ ဘတ်တို့ရ။ သားကာပုဏ္ဏားပြု။
 (၃) သန်လျက်ပုဏ္ဏား။ တံဆိုးစား။ ပြတ်ငြားနှာခေါင်းပု။

တံဆိုးစားသော အသိလက္ခဏာပါဌာ ပြာဟ္မဏ၏
 ထုံးဝတ္ထုပြီး၏။

+ + + +

(၁၆) ကောသလမင်းကြီး တံဆိုးစား၍
 တရားစီရင်သောအမတ်တို့ကို
 ရာထူးမှပယ်နှုတ်သော ထုံးဝတ္ထုကိုပြခြင်း။

ကောသလမင်းကြီး၏တရားသူကြီးအမတ်တို့သည် တံဆိုးစား၍ တရားစီရင်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ တနေ့သ၌တရားဆုံးဖြတ်ရာ ရုံးအရပ်၌ ကောက်ကျစ်သောတရားမှ ရှုံးကုန်သော လူတို့သည် ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးလာလတ်သည်ကိုမြင်၍ ကျယ်စွာသော

အသံကို မြည်တမ်း အော်ဟစ်ကြကုန်လျက် တရား ဆုံးဖြတ်
 ကုန်သော အမတ်တို့သည် တံဆိုးစား၍ မမှန်မကန် ကောက်
 ကျစ်သောတရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ပြုကုန်၏ဟူ၍ ထိုဗန္ဓုလစစ်
 သူကြီးအား ပြောကြားကြကုန်၏။ ထိုဗန္ဓုလ စစ်သူကြီးသည်
 တရားရုံးတော်သို့သွား၍ ကောက်ကျစ်သောတရားကို စိစစ်၍
 ဥစ္စာရှင်ဟုတ်သောသူကိုသာလျှင် ဥစ္စာရှင်ပြု၏။ လူများအပေါင်း
 သည် ကျယ်စွာသောအသံဖြင့် ကောင်းချီးကိုဖြစ်စေ၏။ ကော
 သလမင်းကြီးသည် ဤအသံကား အဘယ်နည်းဟု မေး၍ ထို
 ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးသည် မှန်ကန်စွာတရားဆုံးဖြတ်သောကြောင့်
 ကောင်းချီးပေးကြသောအကြောင်းကို ကြား၍ ဗန္ဓုလအား နှစ်
 သက်တော်မူ၍ တံဆိုးစားသော အမတ်အလုံးစုံတို့ကို တရား
 သူကြီးအရာမှနှုတ်ပယ်၍ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးအားသာလျှင်တရား
 ဆုံးဖြတ်ရာရုံးကို အပ်နှင်းတော်မူ၏။

ထိုဗန္ဓုလစစ်သူကြီးသည် ထိုအခါမှစ၍ကောင်းစွာတရား
 ကို ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသို့ တရားကို ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်သော
 ကြောင့် တံဆိုးလာဘ်စားတရားသူကြီးဟောင်းဖြစ်ကုန်သော
 အမတ်တို့သည် တစုံတခုသောတံဆိုးလာဘ်ကိုမရကုန်သည်
 ဖြစ်၍နည်းသောလာဘ်ရှိသောကြောင့် ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးသည်
 မင်းအဖြစ်ကို တောင့်တ၏ဟု မင်းမျိုးကို ဂုံးတိုက်ဖျက်ဆီးကြ
 ကုန်၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် ထိုအမတ်ရိုက်တို့၏စကားကို
 ယုံကြည်၍ အပြစ်မရှိသော ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးကို သတ်စေ၏။
 ထိုကောသလမင်းကြီးသည် အပြစ်မရှိသော ဗန္ဓုလကို သတ်
 သောမကောင်းမှုကံကြောင့် ထီးနန်းစည်းစိမ်မှ လက်လွှတ်ပြီး
 လျှင်စရပ်တခု၌ကိုးကွယ်ရာမဲ့ခွေးသေခြင်းကဲ့သို့သေရလေ၏။

ထို့ကြောင့် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ - ပုပ္ဖဝဂ်ဝိရုဋ္ဌ။ဘဝတ္ထု၌—
 အထေကဒိဝသံဝိနိစ္ဆယေကုဋ္ဌုပရာဇိတာမနုဿာ
 ဗန္ဓုလံ အာဝတ္ထိန္တံ ဒိသွာ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝန္တော

ဝိနိစ္ဆယာ အမတ္တာ ကုဋုဒ္ဓကရဏံ တဿ အာရောစေ
 သုံ။ သော ဝိနိစ္ဆယံ ဂစ္ဆိာ တံအဋ္ဌံ ဝိစာရေတွာ သာ
 မိကမေဝ သာမိကံ အကာသိ။ မဟာဇနော မဟာ
 သဒ္ဓေန သာရကာရံ ပဝတ္ထေတိ။ ရာဇာ ကိံ ဣဒန္တိ
 ပုန္နိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ တုဿိတွာ သဗ္ဗေပိ တေ
 အမတ္တေ ဟာပေတွာ ဗန္ဓုလသေဝံ ဝိနိစ္ဆယံ နိယျာ
 တေသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ သမ္မာ ဝိနိစ္ဆတိ။ ။
 တတော ပေါရာဏကဝိနိစ္ဆယိကာ အမတ္တာ ကိပ္ပိ လဉ္ဇိ
 အလဘန္တာ အပ္ပလာဘာ ဟုတွာ ဗန္ဓုလော ရဇ္ဇိ
 ပတ္ထေတိတိ ရာဇကုလံ ပရိဘိန္ဒိသု။ ။ ရာဇာ တေသံ
 ကထံ သဒ္ဓဟိတွာ စိတ္တံ နိဂ္ဂဟိတုံ နာသက္ခိ။ လ။ တေ
 ယောဓာ ပုတ္တေဟိ သန္တိ သိသံ ဆိန္ဒိသု။ လ။ ရာဇာ။
 လ။ ဧကိဿာ သာလာယ နိပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝါတာတပေဟိ
 ကိလန္တော ရတ္တိဘာဂေ တတ္ထေဝ ကာလမကာသိ။ ။
 ဟုပြတော်မူ၏။ ။ ၂၇၁-ခုနှစ်ရိုက်၊ သုဓမ္မဝတီတိုက်
 ထုတ် ပဌမအုပ် နံပါတ်(၂၇၇)ကစ၍ကြည့်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား အကျဉ်းမျှသာ အ
 ကျယ်ကို ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌ပင်လျှင် ကြည့်ရှု၍ ယူအပ်၏။ ၎င်း
 နှင့်အတူ သဂါထာဝဂ္ဂ-ကောသလသံယုတ် ပါဠိတော်။ ၎င်း
 သံယုတ်အဋ္ဌကထာတို့၌လည်းလာသည်ဖြစ်၍ ၎င်းတို့၌ကြည့်
 ရှု၍မှတ်သားရာ၏။ ၎င်းပါဠိတော်မှာ ၁၉၀၈-ခုနှစ်၊ ဟံသာဝတီ
 ရိုက်၊ စာအုပ်နံပါတ်(၄၇)။ ၎င်းအဋ္ဌကထာမှာ၊ မန္တလေး ဘောဂ
 ဝတီတိုက်ရိုက်၊ စာအုပ်နံပါတ်(၁၀၉-၁၁၀)၌ကြည့်လေ။

၎င်းသာကေပါဠိ အနက်ကား။ ။ အထ၊ ထိုအခါ၌။ ကေ
 ဒိဝသံ၊ တနေ့သ၌။ ဝိနိစ္ဆယေ၊ တရားဆုံးဖြတ်ရာရုံး၌။ ကုဋုဒ္ဓပရာ
 ဇိတာ၊ ကေဝံကျစ်စဉ်းလဲသောတရားမှရှုံးကုန်သော။ မနုဿာ၊
 လူတို့သည်။ ဗန္ဓုလံ၊ ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးကို။ အာဂစ္ဆန္တိ၊ လာလတ်

သည်ကို။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ မဟာရဝံ၊ ကျယ်စွာသော အသံကို။
 ဝိရဝန္တော၊ မြည်တမ်းကုန်လျက်။ ဝိနိစ္ဆယာ၊ တရားဆုံးဖြတ်ကုန်
 သော။ အမတ္တာ၊ အမတ်တို့သည်။ ကုဋုဒ္ဓကရဏံ၊ ကောက်ကျစ်
 စဉ်းလဲသောတရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုပြု၏ဟူ၍။ တဿ၊ ထိုဗန္ဓုလ
 စစ်သူကြီးအား။ အာရောစေသုံ၊ ကြားကုန်၏။ သော၊ ထိုဗန္ဓုလ
 စစ်သူကြီးသည်။ ဝိနိစ္ဆယံ၊ တရားဆုံးဖြတ်ရာရုံးသို့။ ဂစ္ဆာ၊ သွား
 ၍။ တံအဒ္ဓံ၊ ထိုကောံကျစ်စဉ်းလဲသောတရားကို။ ဝိစာရေတွာ၊
 မေးစိစစ်ပြီး၍။ သာမိကမေဝ၊ ဥစ္စာရှင် ဟုတ်သောသူကိုသာ
 လျှင်။ သာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်ကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။ ။ မဟာဇနော၊
 များစွာသောလူအပေါင်းသည်။ မဟာသဒ္ဓေန၊ ကျယ်စွာသော
 အသံဖြင့်။ သာရကာရံ၊ ကောင်းချီးကို။ ဝါ၊ ကောင်း၏ဟူ၍ပြုခြင်း
 ကို။ ပဝတ္ထေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ရာဇာ၊ ကောသလမင်းကြီးသည်။ ဣဒံ၊
 ဤကောင်းချီးပေးသော အသံသည်။ ကိံ၊ အဘယ်အသံနည်း။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ ပုစ္ဆိတွာ၊ မေးပြီး၍။ တမတ္ထံ၊ ထိုဗန္ဓုလတရားဆုံး
 ဖြတ်၍ ကောင်းချီးပေးသောအကြောင်းကို။ သုတွာ၊ ကြား၍။
 တုသိတွာ၊ နှစ်သက်၍။ သဗ္ဗေဝိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။
 တေအမတ္တေ၊ ထိုတရားသူကြီးအမတ်တို့ကို။ ဟာပေတွာ၊ တရား
 သူကြီးအရာမှယုတ်စေ၍။ ဗန္ဓုလသေဝ၊ ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးအား
 သာလျှင်။ ဝိနိစ္ဆယံ၊ တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ နိယျာတေသိ၊ ဆောင်
 နှင်း၏။ သော၊ ထိုဗန္ဓုလစစ်သူကြီးသည်။ တတော၊ ထိုတရား
 သူကြီးအရာကိုဆောက်နှင်းသောကာလမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ စ၍။ သမ္မာ၊
 ကောင်းစွာ။ ဝိနိစ္ဆတိ၊ တရား ဆုံးဖြတ်၏။ တတော၊ ထိုဗန္ဓု
 လ စစ်သူကြီး ကောင်း မွန် မွန်ကန်စွာ တရား ဆုံးဖြတ် ခြင်း
 ကြောင့်။ ပေါရာဏက ဝိနိစ္ဆယာ၊ ရှေး၌ တရား ဆုံးဖြတ် ကုန်
 သော။ အမတ္တာ၊ အမတ်တို့သည်။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော၊ လညွှတ်
 တံဆိုးလာဘ်ကို။ အလဘန္တော၊ မရကုန်သည်။ အပ္ပလာဘာ၊
 နည်းသော လာဘ်ရှိကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်ကုန်၍။ ဗန္ဓုလော၊
 ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးသည်။ ရဇ္ဇံ၊ မင်းအဖြစ်ကို။ ပတ္ထေတိ၊ တောင့်

တ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ရာဇကုလံ၊ မင်းမျိုးကို။ ပရိဘိန္ဒု သု၊ ဂုံးတိုက်
 ဖျက်ဆီးကြကုန်၏။ ရာဇာ၊ ကောသလမင်းကြီးသည်။ တေသံ၊
 ထိုအမတ်မိက် တို့၏။ ကထံ၊ ဂုံးတိုက်သော စကားကို။ သဒ္ဓ
 ဟိတွာ၊ ယုံကြည်၍၊ စိတ္တံ၊ ဒေါသစိတ်ကို၊ နိဂ္ဂဟိတုံ၊ ပယ်ဖျော့
 နှိပ်ခြင်းငှါ။ နာသက္ခိ၊ မစွမ်းနိုင်။ လ။ တေယောခေ၊ ထိုမင်းကြီး
 စေလွှတ်အပ်ကုန်သော သူရဲကြီးတို့သည်။ ပုတ္တေဟိ၊ သား သုံး
 ကျိပ်နှစ်ယောက်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။ ဗန္ဓုလဿ၊ ဗန္ဓုလစစ်သူ
 ကြီး၏။ သိသံ၊ ဦးခေါင်းကို။ ဆိန္ဒု သု၊ ဖြတ်ကုန်၏။ လ။ ရာဇ၊ ကေါ
 သလမင်းကြီးသည်။ လ။ ကေိဿာ၊ တခုသော။ သာလာယ၊ စရပ်
 နှံ။ နိပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ အိပ်၍၊ ဝါတာတပေဟိ၊ လေနေပူတို့ဖြင့်။ ကိလန္တော၊
 ပင်ပန်းသည်ဖြစ်၍။ ရတ္တိဘာဂေ၊ ညဉ့်အတိုင်း။ တတ္ထေဝ၊ ထို
 ထိုစရပ်၌သာလျှင်။ ကာလံ၊ ကိုးကွယ်ရာမဲ့၊ သေခြင်းကို။ အကာ
 သိ၊ ပြုရပြီ။ "ဤကားအနက်။

မှတ်ချက် - အကျဉ်း။ ။ သာဝတ္ထိ ပြည်ကို အစိုးရသော
 ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးသည် တံဆိုးလာဘ်စားကုန်သော
 တရားသူကြီးအမတ်တို့ကို တရားသူကြီးရာထူးမှ နုတ်ပယ်၍
 ပစ်၏။ မလ္လာမင်း၏သား တက္ကသိုလ်ပြည်၌ ပညာ အတူသင်၊
 သူငယ်ချင်း ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးအား တရားသူကြီးအရာကို ပေး
 ၏။ ထိုတရားသူကြီးအမတ်ဟောင်းတို့သည် တံဆိုးမရ၍၊ ဗန္ဓု
 လသည်မင်းအဖြစ်ကိုတောင့်တ၏ဟု မင်းအားဂုံးချော၏။ မင်း
 သည် ထိုအမတ်မိက်တို့၏စကားကို ယုံကြည်၍ သားသုံးကျိပ်
 တို့နှင့် တကွ ဗန္ဓုလကို သတ်စေ၏။ ဗန္ဓုလ၏တူ ဒိဃကာရာ
 ယနကိုစစ်သူကြီးအရာ၌ထား၏။ ထိုဒိဃကာရာယနစစ်သူကြီး
 သည် အပြစ်မရှိသော ဦးရီးဗန္ဓုလကို သတ်ရအံ့လောဟု မင်း
 ၌ရန်ငြိုးထား၏။ ထိုအခါပသေနဒီကောသလမင်းသည် စစ်သူ
 ကြီးနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရား၏အထံသို့သွားသည်ရှိသော် မင်း
 မြှောက် တန်းဆာတို့ကို စစ်သူကြီးအား ပေး၍ ကျောင်းပြင်၌
 ထားခဲ့၍ တယောက် ထည်းသာ ဘုရား အထံသို့ ချဉ်းကပ်၏။

စစ်သူကြီးသည်မင်းမြှောက်တန်းဆာကိုယူ၍ ဗိုလ်ပါနှင့်တကွ သာဝတ္ထိပြည်သို့ပြန်ပြီးလျှင် ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘကိုမင်းမြှောက်၏။ ကောသလမင်းသည် ဘုရားထံမှ ပြန်လာသော် စစ်သည်ဗိုလ်ပါကို မမြင်၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် အဇာတသတ်မင်းထံသို့သွားသော် မြို့တံခါးပိတ်ထားသဖြင့် မြို့ပြင်စရပ်တခု၌အိပ်၍ လေနေပူတို့ဖြင့် ပင်ပန်းသည်ဖြစ်၍ ထိုစရပ်၌ပင်လျှင် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ သေခြင်း သို့ရောက်ရရှာလေ၏။

အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာ။

- (၁) ကောသလမင်းကြီး။စဉ်းစားပြီး။ဉာဏ်မီးဖွေရှာလှမ်း။
- (၂) တံဆိုးယူစား။အမတ်များ ဖယ်ရှားရာထူးနစ်။
- (၃) တရားဌာန။ဗန္ဓုလ။ထားကကောင်းစွာဖြစ်။
- (၄) တံဆိုးမရငြား။အမတ်များ။မင်းအားဂုံးချောပစ်။
- (၅) အမတ်မိုက်များ။ဂုံးစကား။ယုံမှားစိတ်မှာညစ်။
- (၆) အပြစ်ကင်းပ။ဗန္ဓုလ။သတ်ကြသားသုံးကျိပ်နှစ်။
- (၇) ဒီသကာရာယန။ဗန္ဓုလတူ။မတ်စစ်သူ။ရန်မူဖွဲ့သားလစ်။
- (၈) ယင်းစစ်သူကြီးသာ။ပျက်ကြောင်းရှာ။စည်းစိမ်ကွာ၍လစ်။
- (၉) ကိုးရာမဲ့ကင်း။စရပ်တွင်း။သေခြင်းကောသလမှာဖြစ်။
- (၁၀) ကြံတွေးယူဆ။သံဝေဂ။ဖြစ်ကြပဏ္ဍိတ်စစ်။

မှတ်ချက်။ ။အပိုဟူ၍မဆိုသာ ဗဟုသုတသံဝေဂအကျိုး ဌာရေးထည့်လိုက်သည်။

တံဆိုးစားသောအမတ်များ ရာထူးမှပယ်နှုတ်သော
ထုံးဝတ္ထုပြီး၏။

+ + + +

(၁၇) တံဆိုးယူ၍ခင်းခြင်းသည် မိစ္ဆာဇီဝ
ဖြစ်ကြောင်းကိုပြခြင်း။

အကြင်သူတို့သည် တံဆိုးလက်ဆောင်ကိုယူ၍ မုသားဆို ကုန်၏။မဟုတ်မမှန်တရားကိုဆုံးဖြတ်ကုန်၏။ ချောပစ်ဂုံးတိုက်

ခြင်း၊ကြွင်းကြုတ်သောစကား၊အကျိုးမရှိ ပြန်ဖျင်းသောစကား
တို့ကိုဖြစ်စေကုန်၏။ ဤတံဆိုးလက်ဆောင်ကိုယူ၍ မုသားဆို
ခြင်း-စသည်ဖြင့် ရသော ပစ္စည်းဖြင့် အသက်မွေးခြင်းသည်
သမ္မာအာဇီဝမဖြစ်၊မိစ္ဆာဇီဝဖြစ်၏ဟု-မုချမှတ်ယူအပ်၏။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌသာလိနီ-အဋ္ဌကထာ၊ လောကုတ္တရာစိတ်
အတွင်း၌—

ယဗ္ဗိလဉ္ဇ ဂဟေတွာ မုသာဘဏန္တိ၊ပေသုညဗရသ
သမ္ဗပ္ပလာပေ ပဝတ္တေန္တိ၊အယဗ္ဗိ မိစ္ဆာဇီဝေါနာမ။ ။
ဟုပြတော်မူ၏။ ။၁၉၁၂-ခုနှစ်၊ ဇမ္ဗူ၊မိတ်ဆွေရိုက်၊
၎င်းစာအုပ်နံပါတ်(၂၃၆)မှာကြည့်။

အနက်ကား၊ ။ယေဇနာ၊အကြင်လူတို့သည်၊လဉ္ဇ၊သာဘတ်
တံဆိုးကို။ ဂဟေတွာ၊ယူ၍။ မုသာပိ၊ မဟုတ်မမှန် ချွတ်ယွင်း
သောစကားကိုလည်း။ ။(ယဗ္ဗိန္တံ ပိသဒ္ဓါ အဋ္ဌာနယောဂ။မုသာ
သဒ္ဓါ နောင်ယှဉ်။ ဤပိသဒ္ဓါဖြင့် တရား စီရင်ခြင်း-စသည်ကို
ဆည်းသည်ဟု မှတ်)။ ။ယံဘဏန္တိ၊ အကြင်ဆိုကုန်၏။ ပေ
သုညဗရသသမ္ဗပ္ပလာပေပိ၊ချောပစ်ရုံးတိုက်သောစကား၊ကြွင်း
ကြုတ်သောစကား၊အကျိုးမရှိပြန်ဖျင်းသောစကားတို့ကိုလည်း။
ယံပဝတ္တေန္တိ၊ အကြင် ဖြစ်စေကုန်၏။ အယဗ္ဗိ၊ ဤတံဆိုးသာဘတ်
ယူ၍ မုသားဆိုခြင်း အစရှိသည်လည်း။ မိစ္ဆာဇီဝေါနာမ၊မိစ္ဆာ
ဇီဝမည်၏။ ဝါ၊ မှားသော အသက်မွေးခြင်းမည်၏။ ။ဤကား
အနက်။

မှတ်ချက်ကိုပြခြင်း။

(က) တံဆိုးလက်ဆောင်ကိုယူ၍မုသားသက်သေခံခြင်း၊
မဟုတ် မမှန် တရားဆုံးဖြတ်ခြင်း-စသည်တို့ကြောင့် ရသော
ပစ္စည်းဖြင့် အသက်မွေးခြင်းသည်မိစ္ဆာဇီဝဖြစ်၏။ ထိုမိစ္ဆာဇီဝ
ဖြင့် အသက်မွေးခြင်းသည် အပါယ်လေးပါးသို့လားရရောက်ရ
၏ဟုမုချမှတ်ရာ၏။

အကျဉ်းမှတ်ချက်လင်္ကာ။

(၁) တံဆိုးယူစား။သင်္ကမ္ပေးများ။ဖြစ်ငြားမိစ္ဆာအာဇီဝ။

(၂) မိစ္ဆာဇီဝ။ဖြစ်လက။ဓုချအပါယ်ကျ။

တံဆိုးစားခြင်းမိစ္ဆာဇီဝမည်ကြောင်းပြီး၏။

+ + + +

(၁၈) အရပ်ရပ်အမှုကိစ္စမျိုးတို့၌ တံဆိုးစား၍
ပြုလုပ်ခြင်း ဟူသမျှတို့သည် ဆန္ဒာဂတိသို့
လိုက်ခြင်းမည်ကြောင်းကိုပြခြင်း။

ဤသူသည် ငါ့အားတံဆိုးလက်ဆောင်ပေးသောသူတည်း
ဟု ငဲ့ကွက်သောလောဘတ္တန္တဖြင့် ထိုတံဆိုးပေးသောသူအား
တရားအောင်နိုင်ခြင်းကိုပေးခြင်း၊ တစုံတခုပစ္စည်းကို ဝေဘန်
ရာ၌ ပို၍ပေးခြင်း-စသည်ကို မတရား ပြုခြင်းကြောင့် တံဆိုး
လက်ယူခြင်းသည် ဆန္ဒာဂတိသို့လိုက်သည် မည်၏ဟု မှတ်
အပ်၏။ ။ထို့ကြောင့် သမ္မောဟဝိနောဒနိအဋ္ဌကထာ၌—

လညွှတ် ဝါ မေ ဒေတိတိ ဆန္ဒဝသေန အဿာမိကံ
ဿာမိကံ ကရေတိ၊အယံ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ။ ။
ဟုပြတော်မူ၏။

မှတ်ချက်။ ။၎င်းသာဓကပါဠိအနက်သည် နောက်၌ထင်
စွာဖြစ်လတ္တံ့။

စကားတရပ်ပြီး၏။

+ + + +

(၁၉) မဟုတ်မမှန် တရားစီရင်ခြင်း
မုသာဝါဒဖြစ်ကြောင်းကိုပြခြင်း။

တံဆိုးစား၍ မမှန်တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် မုသာဝါဒဒုစ
ရိုက် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ မုသာဝါဒဒုစရိုက်ဖြစ်သောကြောင့် သေ
သည်၏အခြားမဲ့၌အပါယ်လေးပါးသို့လားရရောက်ရ၏။

ထိုကြောင့်မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ်၌—

ပုနစ ပရံ ဘိက္ခဝေ ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာ
မာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု ကာယေန ဒုစ္စရိ
တံစရန္တိ၊ ဝါစာယဒုစ္စရိတံစရန္တိ၊ မနဿဒုစ္စရိတံစရန္တိ၊
တေ ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ
စရိတွာ မနဿ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘောဒါ
ပရမ္မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇ
န္တိ။ ။ ဟု ဟောတော်မူ၏။ ၁၉၀၉-ချစ်ရိုက်၊ ဟံသာ
ဝတီစာအုပ်၊ နံပါတ်(၁၁၂)ကြည့်။ တိကရ်တ္ထရ ပါဠိ
တော်-စသည်တို့၌လည်းဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ ပုနစပရံ၊ တပါးတုံ၊ ယေ
ဇနာ၊ အကြင်လူတို့သည်။ ကာမဟေတု၊ ဝတ္ထု၊ ကာမတည်းဟူ
သော အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊ တံဆိုးလာဘ်ကိုလိုချင်ခြင်းတည်း
ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ကာမနိဒါနံ၊ ဝတ္ထု၊ ကာမတည်းဟူ
သော အကြောင်းကြောင့်။ ကာမာဓိကရဏံ၊ ဝတ္ထု၊ ကာမတည်း
ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ကာမာနံဇေ၊ ဝတ္ထု၊ ကာမတို့၏
သာလျှင်။ ဝါ၊ တံဆိုးလာဘ်ကိုအလိုရှိခြင်းတို့၏သာလျှင်။ ဟေ
တု၊ အကြောင်းကြောင့်။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ ဒုစ္စရိတံ၊ မကောင်း
သောကျင့်ခြင်းကို။ စရန္တိ၊ ကျင့်ကုန်၏။ ဝါစာယ၊ နှုတ်ဖြင့်။ ဒုစ္စရိ
တံ၊ မကောင်းသောကျင့်ခြင်းကို။ စရန္တိ၊ ကျင့်ကုန်၏။ မနဿ၊
စိတ်ဖြင့်။ ဒုစ္စရိတံ၊ ကို။ စရန္တိ၊ ကျင့်ကုန်၏။ တေဇနာ၊ ထိုလူတို့
သည်။ ကာယေန၊ ဖြင့်။ ဒုစ္စရိတံ၊ ကို။ စရိတွာ၊ ကျင့်သောကြောင့်။
ဝါစာယ၊ ဖြင့်။ ဒုစ္စရိတံ၊ ကို။ စရိတွာ၊ ကြောင့်။ မနဿ၊ ဖြင့်။ ဒုစ္စရိ
တံ၊ ကို။ စရိတွာ၊ ကျင့်သောကြောင့်။ ကာယဿ၊ ခန္ဓာကိုယ်၏။
ဘောဒါ၊ ပျက်သည်မှ။ မရဏာ၊ သေသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ အပါ
ယံ၊ ချမ်းသာမှုကင်းသော။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ မကောင်းမှုကိုပြုသောသူတို့
၏လားရာဖြစ်သော။ ဝိနိပါတံ၊ ပျက်စီး၍ကျရာဖြစ်သော။ နိရယံ၊

ငရဲ၌။ ဝါ၊ငရဲသို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ရကုန်၏။ ဝါ၊ရောက်ရကုန်၏။
ဤကားအနက်။

အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာ။

(၁) မမှန်တရား။ဆုံးဖြတ်ထား။မုသားစင်စစ်ဖြစ်။

(၂) မုသာဝါဒ။ဖြစ်လက။မုချငရဲတံခါးလွှတ်။

မမှန်တရားစီရင်ခြင်း မုသာဝါဒဖြစ်ကြောင်းပြီး၏။
လဉ္ဇဂဟဏကဏ္ဍပြီး၏။

၂-အဂတိဂမနကဏ္ဍ။

(၂၀) အဂတိလေးပါး၏ ဆရုပ်ပါဠိကိုပြခြင်း။

တတ္ထ ကတမာနိ စတ္တာရိ အဂတိဂမနာနိ။ ဆန္ဒာ
ဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆ
တိ၊ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊ ယာ ဇေရူပါ အဂတိဂမနာ
ဆန္ဒဂမနာ ဝဂ္ဂဂမနာ ဝါရိဂမနာ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ အ
ဂတိဂမနာနိ။ ။အဘိဓမ္မာ-ချဒ္ဒကဝိဘင်း ပါဠိတော်၊
စာအုပ်နံပါတ်(၃၂၁)၊ ၁၉၀၀-ချနှစ်ရိုက်၊ဟံသာဝတီ
စာအုပ်။

အနက်ကား။ ။တတ္ထ၊ ထိုမာတိကာ၌။ စတ္တာရိ၊ လေးပါး
ကုန်သော။ အဂတိဂမနာနိ၊ မလားအပ်သည်သို့ လားခြင်းတို့
သည်။ဝါ၊မပြုအပ်သည်ကိုပြုခြင်းတို့သည်။ကတမာနိ၊အဘယ်
တို့နည်း။ ဆန္ဒာဂတိံ၊ချစ်သဖြင့် မလားအပ်သည်သို့။ဝါ၊လော
ဘန္တု၌ဖြင့် မပြုမလိုက်အပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊လား၏။ ဝါ၊လိုက်
၏။ ဒေါသာဂတိံ၊မုန်းသဖြင့် မလားအပ်သည်သို့။ ဝါ၊အမျက်
ဒေါသဖြင့် မပြုမလိုက်အပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊လား၏။ ဝါ၊လိုက်
၏။ မောဟာဂတိံ၊မသိတွေ့ဝသဖြင့် မလားအပ်သည်သို့။ဝါ၊

မသိမမြင်သဖြင့် မပြုမလိုက်အပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လား၏။ ဝါ၊
 လိုက်၏။ ဘယာဂတိ၊ ကြောက်သဖြင့် မလားအပ်သည်သို့။ ဝါ၊
 ကြောက်သဖြင့် မပြုမလိုက်အပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လား၏။ ဝါ၊
 လိုက်၏။ ဝေရူပါ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ ယာအဂတိဂမနာ၊
 အကြင် မလားအပ်သည်သို့ လားခြင်းသည်။ ယာဆန္ဒဂမနာ၊
 အကြင် မိမိ၏ချစ်ခြင်း၊ လောဘအလို ဆန္ဒအားဖြင့် လားခြင်း
 သည်။ ယာဝဂ္ဂဂမနာ၊ အကြင် သကပက္ခ၊ ပရပက္ခသို့ရှေးရှု၍
 မညီမညွတ်သောအားဖြင့် လားခြင်းသည်။ ယာ ဝါရိ ဂမနာ၊
 အကြင် တံလည်မြစ်လောင်း၊ တောင်ကျချောင်း၌ နိမ့်ရာအရပ်
 သို့ရေစီးသကဲ့သို့ လားခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အဂတိဂမနာနိ၊
 မလားအပ်သည်သို့လားခြင်းတို့သည်။ ဣမာနိစက္ကာရိ၊ ဤလေး
 ပါးတို့တည်း။ ။ ဤကားအနက်။

+ + + +

(၂၁) အဂတိလေးပါး၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုပြခြင်း။

ဤမလိုက်စားအပ်သော အဂတိသည် ဆန္ဒာဂတိ၊ ဒေါသာ
 ဂတိ၊ မောဟာဂတိ၊ ဘယာဂတိ-ဟူ၍ လေးပါး အပြား ရှိ၏။
 ထိုလေးပါးတို့တွင်—

(၁) အကြင် တရားသူကြီးသည် ဤသူသည်ကား ငါ၏
 မိတ်ဆွေဟူ၍၎င်း၊ မြင်ဘူးသော မိတ်ဆွေဟူ၍၎င်း၊ တကွသုံး
 ဆောင်ဘူးသောမိတ်ဆွေဟူ၍၎င်း၊ ငါ၏အဆွေအမျိုးဟူ၍၎င်း၊
 ဤသူသည် ငါ့အား တံဆိုးလက်ဆောင်ပေးသောသူဟူ၍၎င်း၊
 ချစ်မြတ်နိုးသော လောဘတ္တန္တ၏ အစွမ်းဖြင့် ဥစ္စာရှင် မဟုတ်
 သောသူကို ဥစ္စာရှင်ပြု၏။ ဤတရားသူကြီးသည် ဆန္ဒာဂတိသို့
 လိုက်သည်မည်၏။

(၂) အကြင် တရားသူကြီးသည် ဤသူသည် ငါ၏ရန်သူ
 တည်းဟု ပကတိ ရန်သူ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ထိုတရား ဆုံးဖြတ်
 သောခဏ၌ဖြစ်သော အမျက်ဒေါသ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ဥစ္စာရှင်

ဖြစ်သောသူကို ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သည်ကိုပြု၏။ ဤတရားသူကြီးသည် ဒေါသာဂတိသို့လိုက်သည်မည်၏။

(၃) အကြင်တရားသူကြီးသည် ဘုရား ဟောတော်မူအပ်သောတရားတော်ကို မသိမမြင်၊ လောကီတရား ဓမ္မသတ်-ဥပဒေကျမ်းကိုလည်း မသိမမြင်၊ ပညာနဲ့သည်ဖြစ်၍ တွေဝေသည်၏အဖြစ်ကြောင့် တရားဥပဒေနှင့် မညီ။ "(သာတကေ"ညာတကိန်းနှင့်၊ ငြိမ်းကြပေတော့)။ "ဟု ဆိုသော စကားမျိုးကဲ့သို့။ "ဟုတ်ဟုတ်ညားညား၊ ထင်မြင်ရာ ရေးသားပြောဆို၍ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူကို ဥစ္စာရှင်ပြု၏။ ဤတရားသူကြီးသည် မောဟာဂတိသို့လိုက်သည်မည်၏။

(၄) အကြင်တရားသူကြီးသည် အကြင်သူသည် မင်းကျွမ်းဝင်၏။ မညီမညွတ် ကြမ်းထမ်းယုတ်မာသောခိုးသူ-စသည်ကိုလည်း အမြဲရ၏။ ထိုသူသည် ငါ၏အကျိုးမဲ့ကိုလည်းပြုရာ၏။ ဟု ကြော်ငြာသည်ဖြစ်၍ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူကို ဥစ္စာရှင်ကိုပြု၏။ ဤတရားသူကြီးသည် ဘယာဂတိသို့လိုက်သည်မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဘဏ္ဍာကိုဝေဘန်ရာ၊ မြေကိုတိုင်းရာစသည်တို့၌လည်း အဋ္ဌကထာလာတိုင်း ဤနည်းအတူမှတ်အပ်၏။

ထို့ကြောင့် သမ္မောဟဝိနောဒနိအဋ္ဌကထာ၌—

အဂတိဂမနေသု ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိတိ ဆန္ဒေန ပေမေန အဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊ အကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ။ ပရပဒေ သုပိ ဇေသဝနယော။ ။တတ္ထ ယောအယံ မေ ပိတ္တောဝါ သန္နိဋ္ဌောဝါ သမ္ဘတ္တောဝါ ဥာတကောဝါ၊ လဉ္စံ ဝါ ပန မေ ဒေတိတိ ဆန္ဒဝသေန အဿာပိကံ သာပိကံ ကရောတိ၊ အယံ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ။ ယော အယံ မေ ဝေရီတိ ပကတိဝေရဝသေနဝါ တင်္ဂဏုပ္ပန္နဒေါသဝသေနဝါ သာပိကံ အဿာပိကံ ကရောတိ၊ အယံဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမ။ ယော ပန မန္တုတ္တာ မောဟမူ

ဟတ္တာ ယံဝါ တံဝါ ဝတ္ထာ အဿာမိကံ သာမိကံ က
 ရောတိ၊ အယံ မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ။ ယောပနရာဇ
 ဝဇ္ဇဘောဝါ ဝိသမနိသိတောဝါ အနတ္ထဗ္ဗိ မေ ကရေ
 ယျာတိ ဘိတော အဿာမိကံ သာမိကံ ကရောတိ၊
 အယံ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ။ ။ ဟု ပြတော်မူ၏။
 ၁၉၁၂-ခုနှစ်ရိုက်၊ ဇမ္ဗူ၊ မိတ်ဆွေစာအုပ်နံပါတ်(၄၃၃)
 မှာကြည့်။

မှတ်ချက်။ ။ သုတ်ပါထေယျ-သိင်္ဂါလသုတ် ပါဠိတော်၊
 အဋ္ဌကထာ၊ စတုတ္ထနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊
 ဝိနည်းပရိဝါပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့၌လည်းပါရှိသည်ဖြစ်၍၊
 ကြည့်ရှု၍ မှတ်အပ်၏။ တကျမ်းမျှသာထုတ်ပြလိုက်သည်။

၎င်းသာကောအနက်ကား။ ။ အဂတိဂမနေသု၊ အဂတိဂမ
 နတို့တွင်။ ဝါ၊ မလားအပ်သည်သို့လားခြင်းတို့တွင်။ ဆန္ဒာဂတိံ
 ဂစ္ဆတိတိ၊ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိဟူသည်ကား။ ဆန္ဒေနပေမေန၊
 ချစ်သဖြင့်။ အဂတိံ၊ မလားအပ်သည်သို့။ ဝါ၊ မလိုက်အပ်သည်
 သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လား၏။ ဝါ၊ လိုက်၏။ အကတ္တဗ္ဗံ၊ မပြုအပ်သည်ကို။
 ကရောတိ၊ ပြု၏။ ပရပဒေသုပိ၊ ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ-စသော
 နေဝံပုန်တို့၌လည်း၊ ဇေသဝနယော၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကဲ့
 သို့ထိအပ်သောနည်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။ ။ တတ္ထ၊ ထို
 လေးပါးကုန်သောအဂတိတို့တွင်။ ယော၊ အကြင်တရားသူကြီး
 သည်။ အယံ၊ ဤသူသည်။ မေ၊ ငါ၏။ မိတ္တော၊ အဆွေခင်ပွန်းသည်။
 ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိဝါ၊ ဤသို့၎င်း။ သန္တိဋ္ဌော၊ မြင်ဘူးသောမိတ်
 ဆွေသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိဝါ၊ ဤသို့၎င်း။ သန္တိဋ္ဌော၊ တကွ
 သုံးဆောင်ဘူးသောမိတ်ဆွေသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိဝါ၊
 ဤသို့၎င်း။ ဥာတကော၊ အဆွေအမျိုးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
 ဣတိဝါ၊ ဤသို့၎င်း။ ပန၊ ထိုမှဟပါး။ အယံ၊ ဤသူသည်။ မေ၊ ငါ
 အား။ လဉ္ဇ၊ တံဆိုးလာဘ်ကို။ ဒေတိ၊ ပေး၏။ ဣတိဝါ၊ ဤသို့၎င်း။

ဆန္ဒဝသေန၊ ချစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ အဿာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်
မဟုတ်သောသူကို။ သာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ အယံ၊
ဤတရားသူကြီးသည်။ ဆန္ဒာဂတိ၊ ချစ်သဖြင့်မလားအပ်သည်
သို့။ ဂစ္ဆတိနာမ၊ လားသည်မည်၏။ ။ ယော၊ အကြင်တရား
သူကြီးသည်။ အယံ၊ ဤသူသည်။ မေ၊ ငါ၏။ ဝေရော၊ ရန်သူ
တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပကတိဝေရဝသေနဝါ၊ ပြကတေသော
ရန်သူ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။ တစ်ဏှပုဒ္ဓဒေါသဝသေနဝါ၊ ထိုတရား
ဆုံးဖြတ်သောဓဏန္ဒဖြစ်သော အမျက်ဒေါသ၏အစွမ်းဖြင့်၎င်း။
သာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သောသူကို။ အဿာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်
သည်ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ အယံ၊ ဤတရားသူကြီးသည်။ ဒေါသာ
ဂတိ၊ ဒေါသဖြင့်မလားအပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိနာမ၊ လားသည်
မည်၏။ ။ ပန၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ယော၊ အကြင်တရားသူကြီးသည်။
မန္တတ္တာ၊ ပညာနဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ မောဟမူဟတ္တာ၊ တရား
ဥပဒေကို မသိမမြင် အလွန် တွေဝေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
ယံဝါတံဝါ၊ ဟုတ်ဟုတ်ညားညား။ ဝါ၊ မသင့်သောအကြောင်း
ကို။ ဝတ္ထု၊ တရားဥပဒေမှအလွတ် ထင်ရာမြင်ရာရေးသားပြော
ဆိုပြီး၍။ အဿာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူကို။ သာမိကံ၊
ဥစ္စာရှင်ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ အယံ၊ ဤတရားသူကြီးသည်။ မော
ဟာဂတိ၊ တွေဝေခြင်းမောဟဖြင့် မလားအပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိ
နာမ၊ လားသည် မည်၏။ ပန၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ယော၊ အကြင်တရား
သူကြီးသည်။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ ရာဇဝလ္လဘောဝါ၊ မင်း
ကျွမ်းဝင်သောသူသည် မူလည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝိသမနိသိ
တောဝါ၊ မညီမညွတ်ခိုးသူ-စသောသူကိုမှီသည်မူလည်း။ ဟော
တိ၊ ဖြစ်၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ မေ၊ ငါ့အား။ အနတ္ထဗ္ဗိ၊ အကျိုးမဲ့
ကိုလည်း။ ကရေယျ၊ ပြုရာ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဘိတော၊ ကြောက်
သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍။ အဿာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သောသူကို။
သာမိကံ၊ ဥစ္စာရှင်ကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ အယံ၊ ဤတရားသူကြီး
သည်။ ဘယာဂတိ၊ ဘယာဂတိသို့။ ဝါ၊ ကြောက်သဖြင့်မလား

အပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိနာမ၊ လိုက်သည် မည်၏။ ဝါ၊ လားသည် မည်၏။

အဂတိလေးပါး၏အဲဒီပွါယ်ပြီး၏။

+ + + +

(၂၂) အဂတိဂမနသန္တီ၏ ဝဇနတ္ထနှင့်
အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကိုပြခြင်း။

အဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဇေတဟိတိ အဂတိဂမနာ။ ။ဇေတဟိ၊
ထိုအကုသိုလ် စိတ္တပွါဒ်တို့ဖြင့်။ အဂတိံ၊ မလားအပ်သည်သို့။
ဝါ၊ မလိုက်အပ်သည်သို့။ ဝါ၊ မပြုအပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်
၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သောသတ္တိကြောင့်။
တေအကုသလစိတ္တပွါဒါ၊ ထိုအကုသိုလ် စိတ္တပွါဒ် တို့သည်။
အဂတိဂမနာ၊ အဂတိဂမနတို့ မည်ကုန်၏။ ။ဤဝဇနတ္ထနှင့်
အညီ မလိုက်စားအပ်သောအဂတိလေးပါးကို လိုက်စားပြုလုပ်
ခြင်းသည် အကုသိုလ်စိတ္တပွါဒ်ဖြင့်သာလျှင် လိုက်စား ပြုလုပ်
ခြင်းကြောင့် အပါယ်လေးပါးသို့လားရောက်ခြင်း၏အကြောင်း
ပင်တည်းဟု မှတ်ယူအပ်၏။

ထိုကြောင့် ပါထေယျဒီကာသိင်္ဂါလသုတ်အတွင်း၌ —

(က) အဂတိဂမနာတိ နိစာတထာ ပဝတ္တာ အပါ
ယဂမနိယာ အကုသလစိတ္တပွါဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဂတိံ
ဂစ္ဆတိ ဇေတဟိတိ။ ။ဟူ၍ပြု၏။ ။၁၉၁၂-ချစ်
ရိုက်၊ ဇမ္ဗူ၊ မိတ်ဆွေစာအုပ်နံပါတ်(၁၁၄)။

၎င်းပါထေယျအဋ္ဌကထာ၌လည်း—

(ခ) သော စတုပ္ပိဓောပိ ယထာနုက္ကမေန ဆန္ဒာ
ဂတိအာဒိနိ ဂစ္ဆန္တော ပါပံ ကရေတိနာမ။ ။ဟူ၍
ပြတော်မူ၏။ ။၁၉၀၉-ချစ်ရိုက်၊ ဇမ္ဗူ၊ မိတ်ဆွေစာ
အုပ်နံပါတ်(၁၁၀)။

အနုဏိကိ-က-ခ-အစဉ်အတိုင်းမှတ်။

(က) မှတ်အနုဏိကား။ ၊ဇေတဝိတိ၊ထိုအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ဖြင့်။ အဂတိ၊မလားအပ်သည်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ရောက်၏။ ဣတိ ဣမိနာဝစနတ္ထေန၊ ဤကရုဏာသာဝစနတ္တဖြင့်။ အဂတိဂမနာတိ-အဂတိဂမနာနာမ၊ အဂတိဂမနတို့မည်ကုန်၏။ နိစာ၊ယုတ်နိမ့်ကုန်သော။ တထာ၊ထိုဆန္ဒာဂတိစသည်သို့လိုက်စားသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပဝတ္ထာ၊ဖြစ်ကုန်သော။ အပါယဂမနိယာ၊ အပါယ်လေးပါးသို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါ၊အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊သိအပ်ကုန်၏။ ။ဤကား(က)မှတ်အနုဏိ။

(ခ) မှတ်အနုဏိကား။ ။စတုဗ္ဗိဓောပိ၊လေးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ သော၊ ထိုအဂတိလေးပါးသို့လိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယထာနုတ္တမေန၊အစဉ်အားလျော်သဖြင့်။ ဆန္ဒာဂတိအာဒိနိ၊ဆန္ဒာဂတိအစရှိသည်တို့သို့။ ဂစ္ဆန္တော၊လိုက်သည်ရှိသော်။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုကို။ ကရေတိနာမ၊ ပြုသည်မည်၏။ ။ဤကား(ခ)မှတ်အနုဏိ။

အကျဉ်းမှတ်ရလင်္ကာ။

- (၁) အဂတိဂမန၊ဖြစ်သမျှ၊ဓုချအကုသလာ။
- (၂) အကုသလ၊ဖြစ်တုံက၊ဓုချပါယ်ကျရာ။
- (၃) သိသူလူများ၊ရှောင်ကွင်းရှား၊လွတ်ငြားပါယ်လေးရွာ။

အဂတိဂမန-အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း ပြီး၏။

+ + + +

(၂၃) ဆန္ဒာဂတိစသည်တို့၏ ပရမတ္ထတရားကိုယ်နှင့် အပါယ်လားခြင်းကိုပြခြင်း။

ဆန္ဒာဂတိ၊ ဂစ္ဆတိ-ဟူသော ပုဒ်၌ ဆန္ဒဟူသည် ပရမတ္ထတရားကိုယ်အားဖြင့် လိုချင် တာသ်မက်မောခြင်း လက္ခဏာရှိ

သော လောဘ စေတသိက်ပင်တည်း။ ။ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ-ဟူသောပုဒ်၌ ဒေါသဟူသည် ပရမတ္ထ တရားကိုယ်အားဖြင့် ဖြစ်မှားမျက်ဆီးခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဒေါသစေတသိက်ပင်တည်း။ ။မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ-ဟူသော ပုဒ်၌ မောဟဟူသည် ပရမတ္ထတရားကိုယ်အားဖြင့် အကြောင်း အကျိုးကို မသိမမြင် မိုက်မဲတွေဝေခြင်းလက္ခဏာရှိသော မောဟစေတသိက်ပင်တည်း။ ။ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ-ဟူသောပုဒ်၌ ဘယဟူသည် ဒေါသစိတ်ဖြင့်သာလျှင် ကြောံခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ္ထတရားကိုယ်အားဖြင့်ဒေါသစေတသိက်ပင်လျှင်တည်း။ ထိုသို့ ပရမတ္ထတရားကိုယ်အားဖြင့် လောဘ,ဒေါသ,မောဟ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုလောဘ, ဒေါသ, မောဟ-ဖြင့်သာလျှင် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဆန္ဒာဂတိစသည်တို့ကို လိုက်စားကြကုန်၏။ ထိုဆန္ဒာဂတိစသည်သို့လိုက်စားကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ထိုအကုသိုလ်စေတနာတည်းဟူသော ကံကြောင့် ဇေ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, အသုရကာယတည်းဟူသော ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့ လားရ, ရောက်ရကုန်၏ဟုမချမှတ်ယူအပ်၏။

ထို့ကြောင့် ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၌ —

(က) ယေန လောဘေန လုဒ္ဓါသေ၊ သတ္တာ ဂစ္ဆတိ ဒုဂ္ဂတိ။ ။ဟူ၍၎င်း။

(ခ) ယေန ဒေါသေန ဒုဋ္ဌာသေ၊ သတ္တာ ဂစ္ဆတိ ဒုဂ္ဂတိ။ ။ဟူ၍၎င်း။

(ဂ) ယေန မောဟေန ရဋ္ဌာသေ၊ သတ္တာ ဂစ္ဆတိ ဒုဂ္ဂတိ။ ။ဟူ၍၎င်း။

(ဃ) ယေန ကောဓေန ကုဒ္ဓါသေ၊ သတ္တာ ဂစ္ဆတိ ဒုဂ္ဂတိ။ ။ဟူ၍၎င်း။ ။ဘုရား ဟောတော်မူ၏။

ဟံသာဝတီစာအုပ်၊ နိပါတ်(၁၃၁၊ ၁၃၂၊ ၁၃၄)ကြည့်။

အနက်ကို - က - ခ - ဂ - ဃ - အစဉ်အစိုင်းမှတ်။

(က) ယေသတ္တာ၊ အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ ယေနလောဘေန၊ အကြင်လောဘဖြင့်။ လုဒ္ဓါသေ၊ လိုချင်တာသ်မက်မောကုန်၏။ တေသတ္တာ၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ တေနလောဘေန၊ ထိုလောဘကြောင့်။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ မကောင်းမှုကိုပြုကုန်သော သူတို့၏ လားရာဖြစ်သောဒုဂ္ဂတိဘဝသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

(ခ) ယေသတ္တာ၊ တို့သည်။ ယေနဒေါသေန၊ အကြင်ပြစ်မှားခြင်းလက္ခဏာရှိသောဒေါသဖြင့်။ ဒုဋ္ဌာသေ၊ ပြစ်မှားကုန်၏။ တေသတ္တာ၊ တို့သည်။ တေနဒေါသေန၊ ထိုဒေါသကြောင့်။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။

(ဂ) ယေသတ္တာ၊ တို့သည်။ ယေနမောဟေန၊ အကြင်မသိမမြင်တွေဝေခြင်းလက္ခဏာရှိသောမောဟဖြင့်။ ခုဋ္ဌာသေ၊ မသိမမြင်တွေဝေကုန်၏။ တေသတ္တာ၊ တို့သည်။ တေနမောဟေန၊ ထိုမောဟကြောင့်။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။

(ဃ) ယေသတ္တာ၊ တို့သည်။ ယေန ကောဓေန၊ အကြင်အမျက် ကောဓဖြင့်။ ကုဒ္ဓါသေ၊ အမျက် ထွက်ကုန်၏။ တေသတ္တာ၊ တို့သည်။ တေနကောဓေန၊ ထိုအမျက်ကောဓကြောင့်။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကုန်၏။

အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာ။

- (၁) ဆန္ဒဟူက။ ဓမ္မပြု။ လောဘမှတ်ယူရာ။
- (၂) လောဘကြောင့်ဖြစ်။ ဂတိညစ်။ ရောက်လစ်အပါယ်ရွာ။
- (၃) ဒေါသဟူက။ ဓမ္မပြု။ ဒေါသစေတသိက်သာ။
- (၄) ဒေါသကြောင့်ထား။ ဂတိလား။ လေးပါးအပါယ်မှာ။
- (၅) မောဟဟူက။ သရုပ်ပြု။ မောဟစေတသိက်ပါ။
- (၆) မောဟကြောင်းရှိ။ အဂတိ။ လိုက်ဘိနေစာ။

ဆန္ဒာဂတိစသည် တရားကိုယ်ပြုပြီး၏။

(၂၄) ကုရုဗိနိစ္ဆယအဓမ္မစာရဖြစ်ခြင်း၏
အပါယ်လားခြင်းကိုပြခြင်း။

တံဆိုးလာဘ် ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဆန္ဒာ
ဂတိ-စသည်လိုက်စား၍ တရားဥပဒေနှင့်မညီမညွတ်ကောက်
ကျစ်စဉ်းလဲ၍တရားဆုံးဖြတ်စီရင်သောသူသည်မတရားသော
အဓမ္မအကျင့်ကို ကျင့်သည်မည်၏။ မညီမညွတ်သောအကျင့်
ကို ကျင့်သည်မည်၏။ ။ထိုအဓမ္မစာရ၊ ဝိသမစာရကို ကျင့်
သောသူတို့သည် အပါယ်လေးပါးသို့ ရချ ရောက်ရလတ္တံ့ဟု
မှတ်သိအပ်၏။

ထို့ကြောင့် မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ ဝေရဉ္စကသုတ်၌—

(က) အဓမ္မစရိယာ ဝိသမစရိယာ ဟေတု ခေါ
ဂဟပတယော ဝေဝိဇေကစ္ဆေ သတ္တာ ကာယဿ
ဘောဒါ ပရမ္မရဏာ အပါယံဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံနိရယံဥပ
ပဇ္ဇန္တိ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ။ဟံသာဝတီ စာအုပ်၊
နံပါတ်(၃၃၃)ကြည့်။

မဏ္ဍိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်- ဓနုဉ္စနိသုတ်၌လည်း--

(ခ) ဣဓေကစ္ဆော မိတ္တာမစ္စာနံ ဟေတုအဓမ္မစာရီ
ဝိသမစာရီ အဿ၊တမေနံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ
ဟေတု နိရယံ နိရယပါလာ ဥပကဗ္ဗေယျ။ ။ဟု-
ဟောတော်မူ၏။ ။ဟံသာဝတီစာအုပ်၊နံပါတ်(၃၈၂)
ကြည့်။

အနက်ကား။ ။(က)ဂဟပတယော၊ဒါယကာတို့၊ အဓမ္မ
စရိယာ၊မတရားသဖြင့်ကျင့်ခြင်း၏။ဝိသမစရိယာ၊မညီမညွတ်
ကျင့်ခြင်း၏။ ဟေတုခေါ-ဟေတုဝေ၊ အကြောင်းကြောင့်သာ
လျှင်။ ဝေံ၊ဤသို့။ဣဓေလောကေ၊ဤလောက၌။ ကေစ္ဆေ၊အမျိုးကုန်

သော။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ကာယဿ၊ ခန္ဓာကိုယ်၏။
ဘေဒါ၊ ပျက်သည်မှ။ မရဏာ၊ သေသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ အပါ
ယံ၊ ချမ်းသာမှုကင်းသော။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ မကောင်းမှုကိုပြုသောသူတို့
၏လားရာဖြစ်သော။ ဝိနိပါတံ၊ ပျက်စီး၍ကျရာဖြစ်သော။ နိရယံ၊
ရေသို့။ ဝါ၊ ငရဲ၌။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ရောက်ရကုန်၏။ ဝါ၊ ဖြစ်ရကုန်၏။

(ခ) ဣဓလောကေ၊ ဤလောက၌။ ဧကေစ္စော၊ အချို့သောသူ
သည်။ ဝိတ္တာမစ္စာနံ၊ ဝိတ်ဆွေ၊ အဆွေခင်ပွန်းတို့၏။ ဟေတု၊
အကြောင်းကြောင့်။ အဓမ္မစာရီ၊ မတရားသဖြင့် ကျင့်လေ့ ရှိ
သည်။ ဝိသမစာရီ၊ မညီမညွတ်ကျင့်လေ့ရှိသည်။ အဿဟော
တိ၊ ဖြစ်၏။ တမေနံ-တံဇေနံဇေနံ၊ ထိုသူကို။ အဓမ္မစရိယာ၊ မတရား
သဖြင့်ကျင့်ခြင်း၏။ ဝိသမစရိယာ၊ မညီမညွတ်ကျင့်ခြင်း၏။ ဟေ
တု၊ အကြောင်းကြောင့်။ နိရယံ၊ ငရဲသို့။ နိရယပါလာ၊ ငရဲထိန်း
တို့သည်။ ကမ္မကရဏတ္ထံ၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်းစသော ကမ္မကရဏကို
ပြုခြင်းငှါ။ ထည့်။ "ဥပကဗ္ဗေယျ၊ ဆွေငင်ကုန်ရာ၏။" "ဤကား
အနက်။"

- (၁) ကုဋ္ဌဝိနိစ္ဆယ၊ ဆုံးဖြတ်ချ်အဓမ္မစာရဖြစ်။
- (၂) အဓမ္မစာရ၊ ဖြစ်တုံက၊ မုချပါယ်ရောက်လစ်။

+ + + +

(၂၅) အဂတိလေးပါးလိုက်ခားခြင်း၏
ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ကိုပြခြင်း။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ဆန္ဒာဂတိ၊ ဒေါသာဂတိ၊ မောဟာဂတိ၊
ဘယာဂတိအားဖြင့်တရားသဘောကိုလွန်၍ ကျင့်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်
အား လဆုတ်ပက္ခ၌ လရောင်သည် တနေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်
သကဲ့သို့ ဥစ္စာ စည်းစိမ် အခြံ အရံ ကျော်စော သတင်းသည်
တနေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြား၏။ သေသည်၏ အခြားမဲ့၌
လည်း အပါယ်လေးပါးသို့ကျရောက်ရလတ္တံ့ဟု မှတ်အပ်၏။

ထို့ကြောင့်-ပါထေယျပါဠိတော်-သိင်္ဂါလသုတ်၌—

ဆန္ဒာဒေါသာဘယာမောဟာယော ဓမ္မံ အတိဝတ္တတိ။
နိဟိယတိ ယသော တဿ၊ ကာဠုပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။ ။

ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ ၁၉၁၃-ခုနှစ်ရိုက်၊ ဟံသာဝတီစာအုပ်၊
နံပါတ်(၁၂၀)။ ပရိဝါပါဠိတော်၊ စတုတ္ထနိပါတ်-အင်္ဂုတ္တရပါဠိ
တော် စသည်၌လည်းလာ၏။

အနက်ကား။ ။ယော ပုဂ္ဂလော၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ဆန္ဒာ-ဆန္ဒနု၊ချစ်သဖြင့်၎င်း။ ဒေါသာ-ဒေါသေန၊ မုန်းသဖြင့်
၎င်း။ဝါ၊အမျက်ဒေါသဖြင့်၎င်း။မောဟာ-မောဟေန၊ မိုက်မဲတွေ
ဝေသဖြင့်၎င်း။ဓမ္မံ၊တရားသဘောကို။အတိဝတ္တတိ၊လွန်၍ ကျင့်
၏။ တဿပုဂ္ဂလဿ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ကာဠုပက္ခေ၊လဆုတ်ပက္ခ
၌။ စန္ဒိမာ၊လသည်။ နိဟိယတိ၊တနေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်
သကဲ့သို့။ ယသော၊ အခြံအရံ စည်းစိမ် ချမ်းသာ ကျော်စော
သတင်းသည်။ နိဟိယတိ၊ တနေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြား
၏။ ။ဤကားအနက်။

[အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာ။

(၁) အဂတိလေးပါး။လိုက်သူများ။ပျက်ပြားစည်းစိမ်လစ်။

(၂) မလိုက်မစား။ထိုသူအား။တိုးပွားစည်းစိမ်ဖြစ်။

ပစ္စုပ္ပန်အပြစ်ပြခြင်းပြီး၏။

+ + + +

(၂၆) အဂတိလေးပါးမလိုက်စားခြင်း၏

ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးကိုပြခြင်း။

အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆန္ဒာဂတိ၊ ဒေါသာဂတိ၊ မောဟာ
ဂတိ၊ဘယာဂတိတို့ဖြင့် တရားသဘောကို လွန်၍မကျင့်၊ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်အား လဆန်းပက္ခ၌လရောင်သည်တနေ့တခြားတိုးပွား

ပြည့်လာသကဲ့သို့၊ အခြံအရံ စည်းစိမ်ချမ်းသာ ကျော်စော သတင်းသည် တနေ့တခြား တိုးပွားပြည့်ဖြိုး၍လာ၏။ သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ နတ်ရွာသုဂတိသို့ရောက်ရလတ္တံ့ဟု ရချမှတ်ရာ၏။

ထိုကြောင့် သီလက္ခန့်ပါဠိတော်၊ သိင်္ဂါလသုတ်၌—

ဆန္ဒာ ဒေါသာ ဘယာ မောဟာ၊ ယော ဓမ္မံ နာတိဝတ္တတိ။
အာပူရတိ ယသော တဿ၊ ဇုဏ္ဍပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။ ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။ ။ အထက်ပါ ဟံသာဝတီ စာအုပ်-နံပါတ်(၁၂၀)ကြည့်။

အနက်ကား။ ။ ယောပုဂ္ဂလော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဆန္ဒာ-ဆန္ဒနု၊ ချစ်သဖြင့်၎င်း။ ဒေါသာ-ဒေါသေန၊ ဒေါသဖြင့်၎င်း။ မောဟာ-မောဟေန၊ မိုက်မဲတွေဝေသဖြင့်၎င်း။ ဘယာ-ဘယေန၊ ကြောက်သဖြင့်၎င်း။ ဓမ္မံ၊ တရားသဘောကို။ နာတိဝတ္တတိ၊ လွန်၍မကျင့်။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဇုဏ္ဍပက္ခေ၊ လဆန်းပက္ခ၌။ စန္ဒိမာ၊ လသည်။ အာပူရတိ၊ တနေ့တခြား တိုးပွား ပြည့်လာ၏သို့။ ယသော၊ အခြံအရံ စည်းစိမ်ချမ်းသာ ကျော်စောသတင်းသည်။ အာပူရတိ၊ တိုးပွားပြည့်ဖြိုးလာ၏။ ။ ဤကားအနက်။

ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးပြီး၏။

+ + + +

(၂၇) အဂတိလေးပါးလိုက်စားခြင်း၏
ဇရဲလားခြင်းသံသရာအပြစ်ကိုပြခြင်း။

ကြောင်းကျိုးပြင်သိ၊ ပဋိသန္ဓေပညာမရှိသော အကြင်အနု ဝိဇ္ဇာကတရားသူကြီးပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆန္ဒာဂတိ၊ ဒေါသာဂတိ၊ မောဟာဂတိ၊ ဘယာဂတိတို့ဖြင့်လိုက်စား၍ မမှန်တရားဆုံးဖြတ်၏။ ထင်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ကိုလည်း ဆဲရေး၏။ မိမိကိုယ်ကို မိမိပင် ဖျက်ဆီးအပ်သော သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေရှိသော ပဝတ္တိပညာမရှိ

သော အကျင့်သိက္ခာ၌ရှိသေခြင်းမရှိသောထိုအနုဝိဇ္ဇာကတရား
သူကြီးပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိုယ်ခန္ဓာ ပျက်သည်မှ နောက်၌ ငဲ့သို့
လားရ၊ရောက်ရ၏ဟုမချမှတ်ယူအပ်၏။

ထို့ကြောင့် ပရိဝါပါဠိတော်-စောဒနာကဏ္ဍ၌—

ဆန္ဒာဒေါသာဘယာမောဟာ၊ထေရေစ ပရိဘာသတိ။
ကာယဿ ဘေဒါ ဒုပ္ပညော၊ခတော ဥပဟတိန္ဒြိယော။
နိရယံ ဂစ္ဆတိ ဒုဗ္ဗေခေ၊နစ သိက္ခာယ ဂါရဝေါ။ ။

ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ဟံသာဝတီစာအုပ်၊နံပါတ်(၂၂၅)ကြည့်။

အနက်ကား။ ။ဒုပ္ပညော၊ပဋိသန္ဓေပညာမရှိသော။ ယော
ပုဂ္ဂလော၊အကြင်အနုဝိဇ္ဇာကတရားသူကြီးပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဆန္ဒာ-
ဆန္ဒန၊ ချစ်သဖြင့်၎င်း။ ဒေါသာ-ဒေါသေ၊ ရုန်းသဖြင့်၎င်း။
ဘယာ-ဘယေ၊ ကြောက်သဖြင့်၎င်း။ မောဟာ-မောဟေ၊
မိုက်မဲတွေဝေသဖြင့်၎င်း။ ထေရေစ၊ ထေရ်ကြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို
လည်း။ ပရိဘာသတိ၊ဆဲရေး၏။ ခတော၊ မိမိသည်ပင်လျှင်မိမိ
ကိုယ်ကိုတူးမြှိုအပ်ထသော။ ဥပဟတိန္ဒြိယော၊ပျက်ဆီးအပ်ပြီး
သော သဒ္ဓါစသောဣန္ဒြိယထသော။ ဒုဗ္ဗေခေ၊ပဝတ္တိပညာမရှိ
ထသော။ သိက္ခာယ၊အကျင့်သိက္ခာ၌၊ နစဂါရဝေါ၊ရှိသေခြင်း
လည်းမရှိထသော။သောပုဂ္ဂလော၊ ထိုအနုဝိဇ္ဇာကတရားသူကြီး
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယဿ၊ကိုယ်ခန္ဓာ၏။ ဘေဒါ၊ပျက်သည်မှ။
ပရံ နောက်၌။နိရယံ၊ငဲ့သို့။ဂစ္ဆတိ၊လားရ၊ရောက်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ထေရေစ၌ စသဒ္ဓါဖြင့် မေးစိစစ်ခြင်း၊ မမှန်
တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းတို့ကိုလည်းပေါင်းယူအပ်၏။

အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာ။

- (၁) အဂတိတရား။လိုက်သူများ။လေးပါးအပါယ်နစ်၊
- (၂) မလိုက်ထိုသူ၊စိတ်ကြည်ဖြူ၊နတ်လူမြဟွာဖြစ်၊
ငဲ့လားခြင်း သံသရာပြစ်ပြီး၏။

(၂၈) အဂတိလေးပါးလိုက်စားသော
မဟာပိဂ်လမင်း၏ ထုံးပုံဝတ္ထုကိုမြင်ခြင်း။

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ မဟာပိဂ်လ
မင်းသည် မတရားသဖြင့်မင်းပြု၏။ ထိုမင်းသည် ဆန္ဒာဂတိ၊ ဒေါ
သာဂတိ၊ မောဟာဂတိ၊ ဘယာဂတိတို့၏အစွမ်းဖြင့်မကောင်းမှု
ကိုပြုလျက် ရာဇဝတ်မင်းဒဏ်ပေးခြင်း၊ အခွန်အတုတ်ယူခြင်း၊
မြင်းခေါင်းဖြင့် စေပါးခြင်း၊ ငွေအသပြာစသည်ကို ယူခြင်းဖြင့်
ကြံညှစ်ယန္တရားစက်ဖြင့်ကြံညှစ်သကဲ့သို့၊ တိုင်းသူပြည်သား
လူများ အပေါင်းကို နှိပ်စက်၏။ လ။ ထိုမင်းသည် သေသည်ရှိ
သော် တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်
ကြကုန်၏။ ထိုမင်း၏သားတော်ဘုရားလောင်းကို မင်းမြှောက်
ကြကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ထိုမဟာပိဂ်လမင်းသည် ပါပကမ္မာနိ က
ရောဇ္ဇော-စသော ပါဠိများကို ထောက်လျှင် သေသည်၏ အ
ခြားမဲ့၌ ငရဲ၌ ရောက်လတ္တံ့ဟု အနုမာနအားဖြင့် မှတ်ယူသင့်
ပေ၏။

ထိုကြောင့်ဒုကနိပါတ်-မဟာပိဂ်လဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌—

အတိတေ ဗာရာဏသိယံ မဟာပိဂ်လောနာမ ရာဇာ
အဓမ္မေန ဝိသမေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ဆန္ဒာဒိဝသေန ပါ
ပကမ္မာနိ ကရောဇ္ဇော ဒဏ္ဍဗလိ ဇဉ်ကဟာပဏာ
ဒိဂ္ဂဟဏေန ဥစ္ဆယန္တေဟိ ဥစ္ဆုပ္ပိယ မဟာဇနေ
ဝိဇ္ဇေသိ။ ။ အစရှိသည်ဖြင့်ပြတော်မူ၏။ ။ ၁၉၁၀-
ခုနှစ်ရိုက်၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်စာအုပ်နံပါတ်(၂၁၀)။

အနက်ကား။ ။ အတိတေ၊ ရှေးလွန်လေပြီးသော အခါ၌။
ဗာရာဏသိယံ၊ ဗာရာဏသီပြည်၌။ မဟာပိဂ်လောနာမ၊ မဟာ
ပိဂ်လအမည်ရှိသော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ အဓမ္မေန၊ မတရား
သဖြင့်။ ဝိသမေန၊ မင်းကျင့်တရားနှင့် မညီမညွတ်သဖြင့်။ ရဇ္ဇံ၊

မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေသိ၊ ပြု၏။ သောရာဇာ၊ ထိုမဟာပိင်္ဂလမင်းသည်။ ဆန္ဒာဒိဝသေန၊ ဆန္ဒာဂတိအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်။ ပါပကမ္မာနိ၊ မကောင်းမှုကံတို့ကို။ ကရောဇ္ဇော၊ ပြုလျက်။ ဒဏ္ဍဗလိဇဃ်ကဟာပါပဏာဒိဂ္ဂဟဏေန၊ ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်း၊ အခွန်အတုတ်ယူခြင်း၊ မြင်းခေါင်းဖြင့်စေပါးခြင်း၊ ငွေအသပြာစသည်တို့ကိုယူခြင်းဖြင့်။ ဥစ္ဆယန္တေဟိ၊ ကြံညှစ်ယန္တရားစက်တို့ဖြင့်။ ဥစ္ဆ၊ ကြံကို။ ဝိဇ္ဇတိဝိယ၊ ညှစ်သကဲ့သို့။ မဟာဇနော၊ တိုင်းသူပြည်သား လူများအပေါင်းတို့ကို။ ဝိဇ္ဇေသိ၊ ညှဉ်းဆဲနိုင်စက်ပြီ။ ဤကားအနက်။

အကျဉ်းမှတ်ရလင်္ကာ။

- (၁) မဟာပိင်္ဂလာ။ မင်းရာဇာ။ လေးဖြာဂတိ လိုက်စား၏။
- (၂) တိုင်းသူပြည်သား။ နှိပ်စက်စား။ ယန္တရားကြံညှစ်တူစွာသိ။
- (၃) ထိုမင်းရာဇာ။ သေသောခါ။ ပါယ်မှာလားရန်ရှိ။

အဂတိလိုက်စားသောမဟာပိင်္ဂလမင်း၏
 ထုံးပုံဝတ္ထုပြီး၏။

+ + + +

(၂၃) အဂတိလေးပါးငိုဏ်းသို့
 ဇရဲလားရခြင်းကိုပြခြင်း။

ဆန္ဒာဂတိလိုက်ခြင်း၊ ဒေါသာဂတိလိုက်ခြင်း၊ မောဟာဂတိလိုက်ခြင်း၊ ဘယာဂတိလိုက်ခြင်း၊ ဤအဂတိတရားလေးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဆွမ်းညွှန်းသော ရဟန်းလူသည် အပါယ်ဇရဲ၌ကျသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အဂတိတရား လေးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော တရားသူကြီးစသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ဆောင်၍၊ ချအပ်သကဲ့သို့ ဇရဲ၌ကျရောက်ရ၏ဟုမှတ်ယူအပ်၏။

ထို့ကြောင့် စတုက္ကနိပါတ်အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌—

စတုဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘတ္တုဒ္ဓေ
 သကော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော၊ ဇေ နိရယေ။ ကတ

မေဟိ စတုဟိ၊ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊ ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆ
တိ၊ မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ။ ဣမေ
ဟိ ခေါ ဘိက္ခဝေ စတုဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော
ဘတ္တုဒ္ဓေသကော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော နိရယေ-
ဟု ဟောတေသ်မူဇ္ဈိ။ ။ ၁၉၀၂-ခုနှစ်ရိုက်၊ ကဝိမျက်
မှန်စာအုပ်၊ နံပါတ်(၃၁၃)။

အနက်ကား။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ စတုဟိ၊ လေးပါး
ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ၊ တရားတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော။
ဘတ္တုဒ္ဓေသကော၊ ဆွမ်းညွှန်းသော ရဟန်းလူကို။ အာဘတံ-
အာဟာရိတွာ၊ ရှေးရှုဆောင်၍။ နိက္ခိတ္တောယထာ၊ ပစ်ချအပ်
သကဲ့သို့ ဧဝံတထာ၊ ထိုအတူ။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ကမ္မေန၊ အဂတိ
လေးပါးလိုက်စားသော မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံသည်။ နိရ
ယေ၊ ငရဲ၌။ နိက္ခိတ္တော၊ ပစ်ချအပ်၏။ ကတမေဟိ စတုဟိ၊ အဘယ်
တရားလေးပါးတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ သော။ ဘတ္တုဒ္ဓေသကော၊
ကို။ အာဘတံ-အာဟာရိတွာ၊ ၍။ နိက္ခိတ္တောယထာ၊ ကဲ့သို့။ အတ္တ
နော၊ မိမိ၏။ ကမ္မေန၊ သည်။ နိရယေ၊ ငရဲ၌။ နိက္ခိတ္တော၊ ပစ်ချအပ်
သနည်း။ ဆန္ဒာဂတိံ၊ ဆန္ဒာဂတိသို့။ ဝါ၊ ချစ်သဖြင့် မလားအပ်
သောအရာသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လိုက်၏။ ဝါ၊ လား၏။ ဒေါသာဂတိံ၊ ဒေါ
သာဂတိသို့။ ဝါ၊ အမျက်ဒေါသဖြင့် မလားအပ်သောအရာသို့။
ဂစ္ဆတိ၊ လိုက်၏။ ဝါ၊ လား၏။ မောဟာဂတိံ၊ မောဟာဂတိသို့။
ဝါ၊ မသိမမြင် တွေဝေသဖြင့် မလားအပ်သောအရာသို့။ ဂစ္ဆတိ၊
လိုက်၏။ ဝါ၊ လား၏။ ဘယာဂတိံ၊ ဘယာဂတိသို့။ ဝါ၊ ကြောက်
သဖြင့် မလားအပ်သောအရာသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လိုက်၏။ ဝါ၊ လား၏။
ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ စတုဟိ၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣမေဟိ ဓမ္မေ
ဟိ၊ ဤတရားတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော။ ဘတ္တုဒ္ဓေသ
ကော၊ ဆွမ်းညွှန်းတတ်သော ရဟန်းလူကို။ အာဘတံ-အာဟာ
ရိတွာ၊ ရှေးရှုဆောင်၍။ နိက္ခိတ္တောယထာ၊ ပစ်ချအပ်သကဲ့သို့။
အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ကမ္မေန၊ အဂတိ လေးပါး လိုက်စားသော

မကောင်းမှုအကုသိုလ်ကံသည်။ နိရယေ၊ ငရဲ၌။ နိက္ခိတ္တော၊ မရချ
မလွဲအမြဲပစ်ချအပ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ အဂတိလေးပါး မလိုက်မစား တရားမှန်ကန်
စွာကျင့်သောသူတို့သည်သာလျှင် နတ်ရွာ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်ရကုန်၏ဟု ဗျုတ်ရေကအားဖြင့်သိအပ်မှတ်အပ်ကုန်၏။

အဂတိလေးပါးလိုက်စားသူ ငရဲလားခြင်းပြီး၏။

+ + + +

(၃၀) အဂတိလေးပါးလိုက်စားတတ်သော
ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတရားသူကြီးမထားအပ်ကြောင်းကိုပြခြင်း။

အဂတိလေးပါး လိုက်စားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို တရားသူ
ကြီးမထားအပ်၊ မမြှောက်အပ်ဟု မရချမှတ်ရာ၏။

ထို့ကြောင့်-ပရိဝါပါဠိတော်၌—

အပရေဟိပိ ဥပါလိ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန
ဘိက္ခုနာ သံဃော နဝေါဟရိတဗ္ဗံ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ။
ဆန္နာဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊ ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊ မောဟာဂတိံ
ဂစ္ဆတိ၊ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ၊ အလန္တိစ ဟောတိ။ ဣမေ
ဟိ ခေါ ဥပါလိ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ
သံဃော နဝေါဟရိတဗ္ဗံ။ ။ ဟုဟောတော်မူ၏။ ဟံသာ
ဝတီစာအုပ်၊ နံပါတ်(၂၅၇)။

အနက်ကား။ ။ ဥပါလိ၊ ဥပါလိ။ အပရေဟိပိ၊ တပါးလည်း
ဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စဟိ၊ ငါးပါးကုန်သော။ အင်္ဂေဟိ၊ အင်္ဂါတို့နှင့်။
သမန္နာဂတေန၊ ပြည့်စုံသော။ ဘိက္ခုနာ၊ ရဟန်းသည်။ သံဃော၊
သံဃာ၌။ ဝါ၊ သံဃာ့အလယ်၌။ နဝေါဟရိတဗ္ဗံ၊ တရားမဆုံး
ဖြတ်အပ်။ ကတမေဟိ၊ အဘယ်ကုန်သော။ ပဉ္စဟိ၊ ကုန်သော။
အင်္ဂေဟိ၊ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတေန၊ သော။ ဘိက္ခုနာ၊ သည်။ သံဃော၊

၌။ နဝေါဟရိတဗ္ဗံ၊ တရားမဆုံးဖြတ်အပ်သနည်း။ ဆန္ဒာဂတိံ၊ ဆန္ဒာဂတိသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လိုက်၏။ ဒေါသာဂတိံ၊ ဒေါသာဂတိသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လိုက်၏။ မေါဟာဂတိံ၊ မောဟာဂတိသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လိုက်၏။ ဘယာဂတိံ၊ ဘယာဂတိသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ လိုက်၏။ အလန္တိ၊ အရှက်မရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဥပါလိ၊ ဥပါလိ။ ပဉ္စဟိ၊ ကုန်သော။ ဣမေဟိအင်္ဂေဟိ၊ ဤအင်္ဂါတို့နှင့်။ သမန္နာဂတေန၊ သော။ သိက္ခနာ၊ သည်။ သံဇော၊ ၌။ နဝေါဟရိတဗ္ဗံ၊ တရားမဆုံးဖြတ်အပ်။ ။ ဤကား သာမညအနက်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ တရားကို မဆုံးဖြတ်အပ်ဟုဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်နှင့်တရားသူကြီးအရာ၌မထားအပ်ဟုဆိုသောအဓိပ္ပါယ်သည် အတူပင်တည်းဟုမှတ်အပ်၏။

အကျဉ်းမှတ်ရလင်္ကာ၊

- (၁) အဂတိလေးပါး။ လိုက်သူအား။ တရားသူကြီးမထားရာ။
- (၂) အဂတိလေးပါး။ မလိုက်စား။ တရားသူကြီးမြှောက်အပ်စွာ။

တရားသူကြီးမထားအပ်ကြောင်းပြီး၏။

+ + + +

(၃၁) တံဆိုးလာဘ်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုနိဗ္ဗိတရားမဆုံးဖြတ်အပ်ကြောင်းကိုဖြေခြင်း။

တရားလို၊ တရားခံ နှစ်ဦးတို့တွင် တဦးတဦးသည် ပေးအပ်သော လာဘ်တံဆိုး လက်ဆောင်ကိုမှီ၍ မမှန်တရား ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို မပြုရာ။ ။ ဤသူသည် ငါ၏ဆရာတည်း။ အမိအဘဆွေမျိုးညာတိ မိတ်ဆွေတည်းဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှီ၍ ဆန္ဒာဂတိလိုက်ခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် မမှန်တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို မပြုရာ။ စင်စစ်အားဖြင့် ထိုနှစ်ပါးစုံကုန်သော တံဆိုးလာဘ်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှီ၍ တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ရဲရဲညီသောသံတွေခဲ၊ အဆိပ်ထန်သော မြွေပွေး၊ မြွေဟောက်၊ အဆိပ်ဆေး၊ မစင်တွင်း-စသည်

တို့ကို ကြောက်လန့်စက်ဆုပ်သဖြင့် ဝေးစွာ ကြဉ်ရှောင်သကဲ့
သို့ အပါယ်လေးပါး၌ ကျရောက်ရ လတ္တံ့သော ဘေးကြီးကို
ဥာဏ်ဖြင့် တွေးဆကြောက်ထိတ်ယန့်ကြ၍ ကင်းဝေးစွာကြဉ်
ရှောင်ကြပြီးလျှင် အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဘုရား
ဟောတရား၊ လောကီ ဓမ္မသတ် ဥပဒေ တရားသဘောတည်
ရှိ၏။ ထိုသို့တည်ရှိသော တရားသဘော အခြင်းအရာအားဖြင့်
သာလျှင် ပညာရှိသည် တရားဆုံးဖြတ်စီရင်ခြင်းကို ပြုရာ၏ဟု
မှတ်အပ်၏။

ထိုကြောင့် ပရိဝါပါဠိတော်-စောဒနာကဏ္ဍ၌—

နစ အာမိသံ နိဿာယ၊ နစ နိဿာယ ပုဂ္ဂလံ။

ဥဘော ဇေတ ဝိဝဇ္ဇေတွာ၊ ယထာဓမ္မော တထာကရေ။

ဟုဟောတော်မူ၏။ ။ဟံသာဝတီ စာအုပ်နံပါတ်(၂၂၅)။ ။
၎င်း၏ အကျယ်အဓိပ္ပါယ်ကို ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ဇမ္ဗူ။ မိတ်ဆွေ
စာအုပ်နံပါတ်(၁၈၀)ကြည့်။

အနက်ကား။ ။အာမိသံ၊ တရားလို၊ တရာခံတို့ ပေးအပ်
သောတံဆိုးလာဘ်အာမိသကို။ နိဿာယ၊ ဖြို၍။ နစကရေ၊ မမှန်
တရားမဆုံးဖြတ်ရာ။ ဝါ၊ မမှန်တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုမပြုရာ။ ပုဂ္ဂ
လံ၊ ဆရာမိဘစသောပုဂ္ဂိုလ်ကို။ နိဿာယ၊ ဖြို၍။ နစကရေ၊ မမှန်
တရားမဆုံးဖြတ်ရာ။ ဝါ၊ မမှန်တရား ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို မပြုရာ။
ဇေတဥဘော၊ ထိုတံဆိုးလာဘ် အာမိသ၊ ဆရာစသော ပုဂ္ဂိုလ်
နှစ်ပါးစုံတို့ကို။ ဝိဝဇ္ဇေတွာ၊ အဆိပ်ဆေး၊ မြွေပွေး၊ မြွေဟောက်
ကဲ့သို့ ကြဉ်ပြီး၍။ ယထာ၊ အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအား
ဖြင့်။ ဓမ္မော၊ ဟုတ်မှန်သောတရားသဘောသည်။ ဌိတော၊ တည်
၏။ တထာ၊ ထိုတရားသဘောတည်တိုင်းသောအခြင်းအရာအား
ဖြင့်။ ကရေ၊ ဟုတ်မှန်သောတရားကိုဆုံးဖြတ်ရာ၏။ ဝါ၊ ဟုတ်မှန်
သောတရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုပြုရာ၏။

အကျဉ်းမှတ်စုလင်္ကာ။

- (၁) ပုဂ္ဂိုလ်အာမိသ။ ငဲ့ မှီထ။ ဓမ္မမဆုံးဖြတ်ရာ။
- (၂) ငဲ့ မှီလောဘ။ ဆုံးဖြတ်ချ။ ရောက်ရငဲ့မှာ။
- (၃) ပုဂ္ဂိုလ်, အာမိသ။ ထိုနှစ်ဝ။ ကြဉ်ထဆုံးဖြတ်ပါ။
- (၄) နှစ်ပါးကြဉ်ထ။ ဆုံးဖြတ်ချ။ ရောက်ရနတ်တို့ရွာ။

တရားမဆုံးဖြတ်အပ်ကြောင်းပြီး၏။

+ + + +

(၃၂) သံဝရပျို့၌လောသောလင်္ကာကိုပြခြင်း။

မဟာဗာဟု။ ကမ္မုဂ္ဂိဝ။ တေဇထန်ပြင်း။ ရာမမင်း၏။ ခြေနင်း
 နိမိတ်။ ခြေးအတိတ်နှင့်။ ဝိနိစ္ဆယ။ ဓမ္မအရာ။ မောဟာဂတိ။ မရှိ
 ချီချန်။ အတတ်လွန်၍။ နိုင်ထန်သသူ။ ခိုင်ထူပြုံးဘက်။ ကွင်းတ
 ရွက်မှ။ လက်နှိုက်မပါ။ သက်သက်လာလည်း။ သာသာကြည်
 ကြည်။ သဘောတည်၏။ ရှုံးမည်ကျားကျား။ တဘက်သားက။
 ပတ္တမြားတောင်ရှိ။ တံဆိုးဖိလည်း။ တစ်မင့်။ မယွဲ။ မလည်း။ ချစ်
 သည်မယား။ ရှေ့နေငြားလည်း။ အားပါးမနာ။ မျက်နှာမရွယ်။
 ကြောက်ဖွယ်မလေး။ အရေး ဟုတ်တိုင်း။ ပိုင်းပိုင်း ပြတ်ပြတ်။
 ဆုံးဖြတ်အပြီး။ ထားထက်လှီးသို့။ ဆင်သီးတရား။ အမတ်များ
 လည်း။ လူအား ချမ်းသာ။ ရှာစပေသည်။ ။ လွှဲသွေမကောက်
 မကွေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤသံဝရပျို့ လင်္ကာဖြင့် တရားသူကြီးသည်
 တောင်မျှလောက် ပုံ၍ တံဆိုး လာဘ်ကို ပေးငြားသော်လည်း
 မယူမစား၊ အဂတိလေးပါးမလိုက်စားဘဲ၊ မယားရှေ့နေလုပ်ငြား
 သော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်မျက်နှာကို မထောံမညွှာ မှန်ကန်စွာတရား
 ဆုံးဖြတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကိုသာပြ၏ဟူ၍ မှတ်ယူအပ်၏။

+ + +

(၃၃) မှတ်ချက်ကိုပြခြင်း။

တံဆိုးလာဘ်ယူခြင်း၊ အဂတိလေးပါးလိုက်စားခြင်းတို့သည်
 ပျို့ကဗျာလင်္ကာ၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ ရာဇဝင်ကျမ်း-စသည်တို့၌

အနည်းငယ်မျှပါရှိငြားသော်လည်း စာမဖွဲ့လေဘဲသောကြောင့်
 ၎င်း၊ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့မှယူ၍ အနည်းငယ် ရေးသား၍
 ထားသောကြောင့်၎င်း၊ ၎င်းကျမ်းတို့၌လာသော စကားများကို
 များစွာ မတော်ပြီမူ၍၊ မူလရင်းဖြစ်သော ဘုရားဟောတော်မူ
 အပ်သောပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌လာသောထုံးသက်
 သောပါဠိသာဓကများကိုသာလျှင် ထုတ်တော်၍ ရေးသားလိုက်
 ပေသတည်း။

ထိုသို့ရေးသားရာ၌ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာလာတိုင်းအလုံးစုံ
 ဇာတ်ဝတ္ထုကို ထုတ်တော်၍ရေးလျှင် အလွန် ကျယ်လွန်းမည်
 ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ အလွန်ကျဉ်းလွန်းစွာရေးပြန်လျှင်လည်း
 စကားမပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ပါဠိတော်ကိုဖျက်ဆီးရာကျမည်ဖြစ်
 သောကြောင့်၎င်း၊ မကျဉ်း မကျယ်လွန်း၊ စကားစပ်မိရုံမျှသာ
 တော်ပြီ၍ ရေးသားလိုက်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျယ်လွန်းသည်ဟု
 အပြစ်တင်ရန်မရှိကြောင်းတော်ပြလိုက်ပါသည်။

အဂတိဂမနကဏ္ဍပြီး၏။

+ + + +

(၃၄) အောက်ကပြပြီးအဓိပ္ပာယ်ကို ငိုရင်းအဓိပ္ပာယ်
 အကျဉ်းချုပ်နိဂုံးအုပ်၍ပြခြင်း။

- (၁) တံဆိုးလာဘ်ယူခြင်းသည် ဝဉ္ဇနခိုးခြင်းအနိန္ဒာဓါန်ဖြစ်
 ၏ဟုမှတ်အပ်၏။
- (၂) ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ တံဆိုးစား၍ တရားဆုံးဖြတ်သော
 အမတ်ကြီးသည် ထို မကောင်းမှု ကံကြောင့် များစွာ
 သောနှစ်တို့ကာလပတ်လုံး ငရဲ၌ကျခံရပြီးလျှင် ထိုဝိပါ
 ကာသေသအားဖြင့် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ မိမိ၏မကောင်း
 မှုကံနှင့်တူစွာ မသယံမယိုးနှိုင်း အိုးစရည်းကြီးပမာဏ
 ကြီးထွားသော ဌေးစေ့ ရှိသော အဏ္ဍဘာရိတပြိတ္တာ
 ဖြစ်ရ၏။

- (၃) ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းပြု၏။ ထိုမင်း၏ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား တရားသူကြီးသည် တံဆိုးစား၍ တရားစီရင်သောကြောင့် ဟိမဝန္တာတောသရက်ဥယျာဉ်၌ နေ့အခါ၌ မိမိ၏ကျော်ကုန်းသားကိုမိမိကိုယ်တိုင် နှုတ်ယူ၍စားရသောဝေမာနိကပြိတ္တာဖြစ်ရ၏။
- (၄) ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ယသပါဏိမည်သောမင်းသည်မင်းပြု၏။ ထိုမင်း၏ ကာဠကမည်သောစစ်သူကြီးသည် တံဆိုးလာဘ်စား၍ မဟုတ်မမှန် တရားစီရင်သောကြောင့် စည်းစိမ်မှယုတ်ပြီးလျှင် မင်း၏ အမှတ်သညာပေးခြင်းဖြင့် အမတ်၊ ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်-စသော ပရိသတ်တို့သည် ကျောက် အုတ်ခဲတို့ဖြင့် ပစ်ခတ် ထုရိုက်ကြသောကြောင့် သေကျေပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ရ၏။
- (၅) ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်သည်ပုပ္ဖဝတီအမည်ရှိ၏။ ထိုပုပ္ဖဝတီပြည်၌ ဧကရာဇမင်းသည် မင်းပြု၏။ ထိုမင်း၏စဏ္ဍာဟာလမည်သော ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားသည် တံဆိုးစား၍ မမှန်မကန် တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကြောင့်စည်းစိမ်မှယုတ်၍ စန္ဒမင်းသားအားသတ်ခြင်းငှါ မင်းအားသားသွီးများကိုသတ်၍ယဇ်ပူဇော်ခိုင်းရာ ယဇ်တွင်း၏အနီး၌ပရိသတ်တို့သည် ကျော်အုတ်ခဲတို့ဖြင့်ပစ်ခတ်သဖြင့် သေခြင်းသို့ရောက်ရ၏။ ထိုပုဏ္ဏား၏ စကားကို ထိုက်နာသော ဧကရာဇမင်းသည်လည်း မင်းစည်းစိမ်မှယုတ်၍ နွန်းစဏ္ဍားအဖြစ်သို့ရောက်ရ၏။
- (၆) ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ကုရုတိုင်း၌ကုရုမင်းသည် မင်းပြု၏။ ထိုမင်းသည် ရသေ့ဂိုဏ်းအသင်းနှစ်ဦးတို့၏ လက်မှတ်တံဆိုးလာဘ်ကိုယူ၍ မမှန်တရားကိုစီရင်သော

ကြောင့် ယူဇနာသုံးရာရှိသောကုရုတိုင်းသည်သရဒ္ဒရာ ဖြစ်၍ မင်းနှင့်တကွတိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ပျက်စီး ခြင်းသို့ရောက်ကုန်၏။

- (၇) ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မ ဒတ်မင်းသည် မင်းပြု၏။ ထိုမင်း၏မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိကုန် သောငါးယောက်ကုန်သောအမတ်တို့သည်တံဆိုးစား ၍မမှန်တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကြောင့်ဘုရားလောင်းမဟာ ဗောဓိပရိပိုဏ်၏ဩဝါဒဖြင့်သေဘေးမှလွတ်၍ဦးခေါင်း ၌ ဦးစွန်းငါးခုပြုခြင်း၊ လည်၌ထောက်ဆွဲခြင်း၊ နှားချေး ဖြင့်သွန်းလောင်းခြင်းကိုပြု၍ တိုင်းပြည်မှနှင်ထုတ်ခြင်း ကိုခံရကုန်၏။
- (၈) သာဝတ္ထိပြည် ပသေနဒီကောသလ မင်းကြီး၏ သန် လျက်လက္ခဏာကိုဘတ်သောပုဏ္ဏားသည် တံဆိုးစား ၍ သန်လျက်ကို နမ်း၍ သန်လျက်လက္ခဏာကို ဘတ် သောကြောင့် နှားခေါင်းနှစ်ပိုင်းအပြတ်ခံရ၏။
- (၉) သာဝတ္ထိပြည်ပသေနဒီကောသလမင်းကြီး၏အမတ် တို့သည် တံဆိုးစား၍ မမှန်တရား စီရင်သောကြောင့် တရားသူကြီးရာထူးမှနှုတ်ပယ်ခြင်းကိုခံရကုန်၏။ ။ ယခု အခါ၌လည်း ရာထူးမှ နှုတ်ပယ်ခြင်း ထင်ရှားလှ ပေ၏။
- (၁၀) တံဆိုးယူစားခြင်းသည် မိစ္ဆာဇီဝဖြစ်၏။မိစ္ဆာဇီဝဖြစ် ခြင်းကြောင့် အပါယ် လေးပါး၌ ဖြစ်ရလတ္တံ့ဟု မှတ် အပ်၏။
- (၁၁) မဟုတ်မမှန် တရားဆုံးဖြတ်စီရင်ခြင်းသည် မုသာဝါ ဒ ဒုစရိုက်ဖြစ်၏။ မုသာဝါဒ ဒုစရိုက် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အပါယ်လေးပါး၌ဖြစ်ရလတ္တံ့ဟုမှတ်အပ်၏။

- (၁၂) အဂတိဂမနလေးပါး သရုပ်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို မှတ်သိအပ်၏။
- (၁၃) မလိုက်စား အပ်သော အဂတိ လေးပါးကို လိုက်စားခြင်းသည် အကုသိုလ်ဖြစ်၏။ အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အပါယ်လေးပါး၌ ကျရောက်ရလတ္တံ့ ဟု မှတ်ယူအပ်၏။
- (၁၄) အဂတိ လေးပါး လိုက်စားခြင်းသည် လဆုတ်ပက္ခ၌ လရောင်သည် တနေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်သကဲ့သို့ မျက်မှောက်ပစ္စက္ခဘဝ၌ စည်းစိမ်ချမ်းသာအဖွဲ့အရံတနေ့တခြား ဆုတ်ယုတ်ပျက်ပြားတတ်၏ ဟု မှတ်အပ်၏။
- (၁၅) အဂတိလေးပါး မလိုက်စားခြင်းသည် လဆန်းပက္ခ၌ လရောင်သည် တနေ့တခြားတိုးပွားပြည့်ဖြိုး၍ လာသကဲ့သို့ မျက်မှောက်ပစ္စက္ခဘဝ၌ စည်းစိမ်ချမ်းသာ အဖွဲ့အရံ တနေ့တခြားတိုးပွားပြည့်ဖြိုး၍ လာတတ်၏ ဟု မှတ်အပ်၏။
- (၁၆) ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ မဟာဝိင်္ဂီလ မင်းသည် မင်းကျင့် တရားတို့နှင့် မညီ မညွတ် မတရားသဖြင့် မင်းပြု၏။ ထိုမင်းသည် အဂတိလေးပါး လိုက်စား၍ တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းစသော မကောင်းမှုကို ပြုလျက်တိုင်း သူပြည်သားတို့အား ကြံညှစ်ယန္တရားစက်ဖြင့် ကြံကိုညှစ်ဘိသကဲ့သို့ အခွန်အတုတ်ယူခြင်း၊ ဒဏ်ထားခြင်း-စသည်ဖြင့် များစွာ နှိပ်စက်၏။ ထို့ကြောင့် အပါယ်လေးပါး၌ ရောက်ရလတ္တံ့ ဟု မှတ်သိအပ်၏။
- (၁၇) အဂတိလေးပါး လိုက်စားခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ ကုန်သောသူတို့သည် စတုတ္ထနိပါတ် - အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်နှင့် အညီ အပါယ်လေးပါးသို့ ရောက်ရ၏ ဟု မှတ်အပ်၏။

- (၁၈) အဂတိလေးပါးထိုက်စားသောသူကိုပရိဝါပါဠိတော် နှင့်အညီ တရားသူကြီးအရာ၌မထားအပ်၊ မခန့်အပ်ဟု မှတ်အပ်၏။
- (၁၉) အဂတိလေးပါး မထိုက်စားသောသူကိုသာလျှင် ၎င်း ပရိဝါပါဠိတော်နှင့်အညီတရားသူကြီးအရာ၌ထားရာ၏။ တရားသူကြီးခန့်အပ်၏။ တံဆိုးလာဘ်ပေးခြင်းကိုမှီရာ အကြောင်းပြု၍၎င်း၊ ဤသူသည် ငါ၏ဆရာတည်း၊ အမိ၊ အဘ၊ ဆွေမျိုး၊ ဥာတိ၊ မိတ်ဆွေတည်းဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီရာအကြောင်းပြု၍၎င်း၊ ဆန္ဒာဂတိ ထိုက်စားခြင်း-စ သည်ဖြင့် မမှန်တရား ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုမပြုအပ်ဟု မုချ အမြဲမှတ်ယူအပ်၏။
- (၂၀) သံဝရပျိုလင်္ကာ၌လာရှိသည်အတိုင်းရွှေ၊ငွေ၊ပတ္တမြား စသည်များကို တောင်ကြီး မျှလောက် စုပုံ၍ ပေးငြား သော်လည်းမယူမစား၊ ဆရာ၊ မိဘ၊ ဆွေမျိုးဥာတိ၊ မိတ် ဆွေ၊ သား မယားတို့၏ မျက်နှာကို မထောက်ထားမှု၍ သုဂတိ လားကြောင်း ကောင်းမှု ဖြစ်အောင် မှန်ကန် သောတရားကိုသာလျှင် ဆုံးဖြတ်စီရင်အပ်၏။

အကျဉ်းချုပ်ပြခြင်းပြီး၏။

+ + + +

(၃၅) တံဆိုးလာဘ်ပေးသောသူ၏အပြစ်ကိုလျော်စွာ
ထည့်သွင်း၍ပြခြင်း၊

တရားနိုင်သောယုတ်မာသော လောဘဇောမျိုးဖြင့် တံဆိုး လာဘ်ပေးသောသူသည် မဟုတ်မမှန် မုသာဝါဒဖြင့် မတရား ဆုံးဖြတ်၍ အမှုကိုအနိုင်ပေးပါဟု မဆိုသော်လည်း ဆိုရာကျ ရှေ့သဖြင့် မတရားမုသာဝါဒဆိုစေသည်မည်သောကြောင့် ငရဲ၌ကျရောက်ရ၏ဟု မုချမှတ်ရာ၏။ ။မတရားမုသားသက် သေထိုက်သောသူလည်း ထိုအတူ ငရဲ၌ကျရောက်ရ၏ဟုမှတ်။

ထိုကြောင့် တိကနိပါတ်အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်၌—

တိဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာ
ဘတံ နိက္ခိတ္တော၊ ဇေ နိရယေ၊ အတ္တနာစ မုသာဝါဒီ
ဟောတိ။ ပရဗ္ဗ မုသာဝါဒေ သမာဒပေသိ။ မုသာဝါဒေ
စ သမနုညောဟောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ ဘိက္ခဝေ တိဟိ
ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော၊ ဇေ
နိရယေ။ ။ ဟု ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားတို့။ တိဟိ၊ သုံးပါးကုန်
သော။ ဓမ္မေဟိ၊ အကုသိုလ်တရားတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံ
သောသူကို။ နိရယပါလေဟိ၊ ငရဲထိန်းတို့သည်။ အာဘတံ-အာ
နေတွာ၊ ဆောင်၍။ နိက္ခိတ္တောယထာ၊ ပစ်ချအပ်သကဲ့သို့။ ဇေ
တထာ၊ ထိုအတူ။ ကမ္မေန၊ မိမိပြုအပ်သော အကုသိုလ်ကံသည်။
အာဘတံ-အာနေတွာ၊ ဆောင်၍။ နိရယေ၊ ငရဲ၌။ နိက္ခိတ္တော၊
ပစ်ချအပ်၏။ အတ္တနာစ၊ မိမိသည်လည်း။ မုသာဝါဒီ၊ မဟုတ်
မမှန်သောစကားကို ဆိုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပရဗ္ဗ၊
သူတပါးကိုလည်း။ မုသာဝါဒေ၊ မဟုတ်မမှန်သော စကားကို
ပြောဆိုခြင်း၌။ သမာဒပေသိ၊ ဆောင့်တည်စေ၏။ မုသာဝါဒေစ၊
မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်း၌လည်း။ သမနုညော၊
နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား
တို့။ တိဟိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ဤအကုသိုလ်
တရားတို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသောသူကို။ နိရယပါလေ
ဟိ၊ ငရဲထိန်းတို့သည်။ အာဘတံ-အာနေတွာ၊ ဆောင်၍။
နိက္ခိတ္တောယထာ၊ ပစ်ချအပ်သကဲ့သို့။ ဇေတထာ၊ ထိုအတူ။
ကမ္မေန၊ မိမိပြုသော အကုသိုလ်ကံသည်။ အာဘတံအာနေတွာ၊
ဆောင်၍။ နိရယေ၊ ငရဲ၌။ နိက္ခိတ္တော၊ ပစ်ချအပ်၏။

(၃၆) တနည်း အပြစ်ကို ပြခြင်း။

အမှု အောင်နိုင်လိုသော လောဘဇောမျိုးဖြင့် သူတပါးတို့ မသိမမြင်အောင်ဖုံးလွှမ်းဝှက်ကွယ်၍ တံဆိုးလာဘ်ပေးသော သူသည် ဖုံးလွှမ်း ဝှက်ကွယ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ မပြုအပ်ဟူသော အာဏာတော်ကို၎င်း၊ တံဆိုးလာဘ် မပေးရဟူသော အစိုးရမင်းတို့၏ ဥပဒေအာဏာကို၎င်း၊ လွန်ကျူးကျော်နင်း၍ ဖုံးကွယ်၍တံဆိုးပေးခြင်း အကုသိုလ်ကံကိုပြုသည်မည်သောကြောင့် ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်-ဟူသောဂတိနှစ်ပါးတို့တွင် တပါးပါး၌ ရောက်ရ၏ဟု မှတ်အပ်၏။

ထို့ကြောင့် ဒုကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌—

ပဋိစ္ဆန္ဒကမ္မဿ ဘိက္ခဝေ ဗ္ဗိန္ဒူ ဂတိနံ အညတရာ
ဂတိ ပါဠိကင်္ခါ နိရယောဝါ တိရစ္ဆာန်ယောနိဝါ။
ဟု ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ «ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားတို့။ ပဋိစ္ဆန္ဒကမ္မဿ၊ သူတပါးမသိမမြင်အောင် ဖုံးကွယ်၍ပြုသော အကုသိုလ်ကံ၏။ နိရယောဝါ၊ ငရဲကို၎င်း။ တိရစ္ဆာန်ယောနိဝါ၊ တိရစ္ဆာန်အမျိုးကို၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗ္ဗိန္ဒူ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဂတိနံ၊ ဂတိတို့တွင်။ အညတရာ၊ တပါးပါးသော။ ဂတိ၊ ဂတိကို။ ပါဠိကင်္ခါ၊ အလိုရှိအပ်၏။

+ + + +

(၃၇) တနည်း အပြစ်ကို ပြခြင်း။

တရားမှုအောင်နိုင်ရန် တံဆိုးလာဘ်ပေးမှုကို မြန်မာတရား ဓမ္မသတ်၌၎င်း၊ အစိုးရဥပဒေများ၌၎င်း၊ ထောင်ဒဏ်စသော အပြစ်များကို ပညတ်၍ ထားသောကြောင့် တံဆိုးလာဘ် ပေးခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရားတရားတော်နှင့်မညီမညွတ်၊ မတရားသော အဓမ္မစရိယမည်၏။ ထိုသို့မတရားသော အဓမ္မစရိယ၊

ဝိသမစရိယဖြစ်သောကြောင့် တရားမှ အောင်နိုင်လို၍ တံဆိုး
လာဘ် ပေးသောသူသည် သေသည်၏အခြားမဲ့၌ငရဲ၌မချဖြစ်
ရ၏ဟု မှတ်ယူအပ်၏။

ထိုကြောင့် ဒုကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌—

အဓမ္မစရိယဝိသမစရိယဟေတုခေါပြာဟ္မဏ ဝေ
မိဓကေစ္စ သတ္တာကာယဿ ဘေဒါ ပရမ္မရဏာ အ
ပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။
ဟု ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ ။ပြာဟ္မဏ၊ပုဏ္ဏား။ အဓမ္မစရိယဝိသမစရိ
ယဟေတု၊မတရားသဖြင့်ကျင့်ခြင်းတရားကော်နှင့်မညီမညွတ်
ကျင့်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ ဝေ၊ဤသို့။ဓက၊ဤလော
က၌။ ဧကေစ္စ၊အချို့ကုန်သော။ သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့သည်။ ကာ
ယဿ၊ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒါ၊ပျက်သည်မှ။မရဏာ၊သေသည်
မှ။ပရံ၊နေဝံ၌။ အပါယံ၊ချမ်းသာမှကင်းသော။ဒုဂ္ဂတိံ၊မကောင်း
မှုကို ပြုသောသူတို့၏ လားရာ ဖြစ်သော။ ဝိနိပါတံ၊ ပျက်စီး၍
ကျရာဖြစ်သော။နိရယံ၊ငရဲ၌။ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

+ + + +

(၃၈) သြဝါဒကထာကိုပြခြင်း။

ချမ်းသာ မရှိ ဆင်းရဲ အတိသာ ဖြစ်၍ ကြောက်မက်ဖွယ်
ကောင်းသော ငရဲဒုက္ခကြီးကို ငွေပေး၍ ဝယ်ယူသည်နှင့် တူ
သောကြောင့်၎င်း၊ အထက် ဖော်ပြရာပါ ပါဠိတော်များနှင့်
အညီ အပြစ် ကြီးသောကြောင့်၎င်း၊ မင်းပြစ် မင်းဒဏ် ရှိသော
ကြောင့်၎င်း၊ပညာရှိအပေါင်းသူတော်ကောင်းတို့သည် တံဆိုး
လာဘ်ပေးခြင်းအမှုကိုအဆိပ်ဆန်ပြင်းသောမြွေပွေး၊မြွေဟောဝံ
ရဲရဲငြိတောက်လောင်သော သံတွေခဲတို့ကဲ့သို့၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာ
ကြပြီးလျှင် ထိတ်လန့်ခြင်း ဩတ္တပ္ပသံဝေဂဉာဏ်ဖြင့် မပြုမလုပ်

ဝေးဝေးကြီးကြည်ရှောင်ကြပါကုန်လော့။ ။ထိုအတူ မတရားမ
သားသက်သေအလုပ်ကိုလည်း ဝေးဝေးကြီးကြည်ရှောင်ကြပါ
ကုန်လော့။

အကျဉ်းမှတ်ရလင်္ကာ။

- (၁) တံဆိုးပေးက။မုသာဒ။ဆိုကြတိုက်တွန်းရာ။
- (၂) ယင်းမုသာဒ။ပါယ်ဒုက္ခ။မုချရောက်မည်မှာ။
- (၃) ပဋိစ္ဆန္တ။လဘ်ပေးက။ရောက်ထရဲရှာ။
- (၄) တရားနိုင်မှု။လဘ်ပေးပြု။လေးခုအပါယ်စာ။
- (၅) ငွေပေး၍ဝယ်။ဒုက္ခသယ်။လွန်ဘွယ်သနားပါ။
- (၆) မုသားသက်သေ။လိုက်ရှေ့နေ။လေးထွေအပါယာ။
- (၇) တံဆိုးလဘ်ပေး။အပါယ်ဘေး။ဝေးဝေးကြည်ရှောင်ပါ။
- (၈) လဘ်ပေးရှောင်ရှား။နတ်ရွာလား။မမှားယုံကြည်ရာ။

တံဆိုးပေးသူအပြစ်ပြီး၏။

+ + + +

(မုခွံ)၁ နိဂုံးစကား။

မန္တလေးမြို့ မိုးကောင်းတိုက် မူလတကျိပ်နှစ်ပါး သာသနာ
ပြုဂိုဏ်းကြီး၏ အကြီး အမှူး နာယက (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)
သာသနာပြု ညောင်ရမ်းဆရာတော်သည် ပညာရေးဌာနအစိုး
ရမင်းတို့၏စက္ကရီတေရီ ပညာဝန်မင်းဦးစိန်ရွက် - မေးလျှောက်
ချက်အရ၊ရေးသားဖြေဆိုအပ်သော“လဉ္ဇဂဟဏဒေါသဒိပနိ”
စာတမ်းသည်၊ ၁၃၀၃-ခုနှစ်ယုန်လဆုတ်(၁၀)ရက်၊ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၊
နံနက်(၉)နာရီအချိန်တွင်အန္တရာယ်မရှိ၊အပြီးသို့ရောက်သတည်း။

ဣဒံ မေ ပုညံ ဓမ္မဓာတုပစ္စယော ဟောတု။

